

รายงานผลการติดตามผลลัพท์การดำเนินงาน
โครงการศูนย์บริการการพัฒนาปลวกแดงตามพระราชดำริ
อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง
กรณี การใช้น้ำเพื่อการเกษตรจากอ่างเก็บน้ำดอกกราย

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
(สำนักงาน กปร.)
กันยายน 2566

คำนำ

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จพระราชดำเนินทรงเยี่ยมและติดตามความก้าวหน้าของโครงการศูนย์บริการการพัฒนาปลวกแดงตามพระราชดำริ อำเภอลวกแดง จังหวัดระยอง เมื่อวันที่ 20 เมษายน 2566 และได้มีพระราชดำริให้ติดตามการใช้น้ำเพื่อประโยชน์ทางการเกษตรของโครงการอ่างเก็บน้ำดอกกราย ศูนย์บริการการพัฒนาปลวกแดงตามพระราชดำริ อำเภอลวกแดง จังหวัดระยอง

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงานกปร.) โดยกองติดตามประเมินผล จึงได้ติดตามผลลัพธ์การดำเนินงานโครงการศูนย์บริการการพัฒนาปลวกแดงตามพระราชดำริ อำเภอลวกแดง จังหวัดระยอง กรณีการใช้น้ำเพื่อการเกษตรจากอ่างเก็บน้ำดอกกราย ซึ่งถือเป็นภารกิจเร่งด่วน เพื่อให้ทราบถึงประโยชน์ ปัญหา อุปสรรคและผลกระทบของราษฎรในการใช้น้ำจากโครงการฯ พร้อมแนวทางการช่วยเหลือ รวมทั้งใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาการบริหารจัดน้ำจากโครงการอ่างเก็บน้ำดอกกรายเพื่อให้เกิดความคุ้มค่าและเป็นประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนในพื้นที่แบบยั่งยืน

นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่สุดมิได้ที่สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงห่วงใยพสกนิกรทั่วทุกพื้นที่ และการติดตามผลลัพธ์ฯ ในครั้งนี้ จะไม่สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้หากไม่ได้รับการสนับสนุนความช่วยเหลือจาก ผู้ว่าราชการจังหวัดระยอง (นายไตรภพ วงศ์ไตรรัตน์) ผู้อำนวยการโครงการชลประทานระยอง (นายสุรชัย นานาผล) ผู้อำนวยการกองประสานงานโครงการพื้นที่ 1 (สำนักงาน กปร.) (นายวัชร ทัศนาค) พร้อมเจ้าหน้าที่ และส่วนราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในการอำนวยความสะดวกด้านสถานที่ การประสานงานการให้ข้อมูลการดำเนินงานของโครงการฯ และเป็นกำลังร่วมในการจัดเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ประชาชน และขอขอบคุณประชาชนกลุ่มผู้ใช้น้ำในพื้นที่โครงการฯ ที่ได้กรุณาให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการติดตามผลลัพธ์ของโครงการฯ พร้อมทั้งให้ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมทำให้โครงการนี้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

คณะผู้จัดทำหวังว่ารายงานผลการติดตามผลลัพธ์การดำเนินงานโครงการศูนย์บริการการพัฒนาปลวกแดงตามพระราชดำริ อำเภอลวกแดง จังหวัดระยอง กรณีการใช้น้ำเพื่อการเกษตรจากอ่างเก็บน้ำดอกกราย ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และผู้สนใจทั่วไป

กองติดตามประเมินผล
กันยายน 2566

บทสรุปผู้บริหาร

เมื่อ วันที่ 14 กรกฎาคม พ.ศ. 2523 พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้พระราชทานพระราชดำริ ความว่า “...บริเวณอ่างเก็บน้ำดอกกราย อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ซึ่งมีพื้นที่ประมาณ 1,300 ไร่ สามารถส่งน้ำมายังพื้นที่โครงการศูนย์บริการการพัฒนาปลวกแดงตามพระราชดำริได้...” ทรงแนะนำให้จัดเป็นศูนย์กลางอาชีพเกษตรและศิลปาชีพพิเศษ แก่ราษฎร รวมทั้งได้พระราชทานแนวทางการพัฒนาไว้ 4 ประการ คือ

- 1) ให้พัฒนาด้านการเกษตร โดยเฉพาะด้านปศุสัตว์และการประมงเพื่อการบริโภคและสำรองอาหารไว้ในยามวิกฤติ มูลสัตว์ทำเป็นเชื้อเพลิงและปุ๋ยปรับปรุงดิน
- 2) ให้มีศูนย์ปฏิบัติการด้านประกอบอาชีพ โดยมีแปลงสาธิตของราษฎรตัวอย่าง ฯ และให้ดำเนินธุรกิจฟาร์มในรูปแบบสหกรณ์และให้ราษฎรหมุนเวียนเข้าอยู่
- 3) จัดให้เป็นศูนย์กลางส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ โดยให้ราษฎรยืมพ่อพันธุ์ที่ดีไปผสม หรือเลี้ยงแล้วส่งลูกคืนหรือขาย
- 4) ให้มีศูนย์พัฒนาการเกษตรเพื่อราษฎรจะได้มาศึกษาและเยี่ยมชมเพื่อนำเอารูปแบบไปปรับปรุงไร่นาของตนเอง

เมื่อวันที่ 20 เมษายน 2566 สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงติดตามความก้าวหน้าโครงการศูนย์บริการการพัฒนาปลวกแดงตามพระราชดำริ อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ทรงติดตามการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย งานพัฒนาอาชีพที่เหมาะสมกับพื้นที่ งานด้านประมง งานด้านปศุสัตว์ และงานพัฒนา และบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ในการนี้ได้มีพระราชดำริเกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำของอ่างเก็บน้ำดอกกราย สรุปความว่า “...ให้กรมชลประทานเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำภาคการเกษตรอย่างเพียงพอ...”

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงานกปร.) โดยกองติดตามประเมินผล จึงได้จัดทำโครงการติดตามผลลัพธ์การดำเนินงานโครงการศูนย์บริการการพัฒนาปลวกแดงตามพระราชดำริ กรณีการใช้น้ำเพื่อการเกษตรจากอ่างเก็บน้ำดอกกราย ซึ่งถือเป็นภารกิจเร่งด่วน เพื่อให้ทราบถึงประโยชน์ ปัญหา อุปสรรคและผลกระทบของราษฎรในการใช้น้ำจากโครงการฯ พร้อมวิเคราะห์และแนวทางการช่วยเหลือ รวมทั้งใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาการบริหารจัดการน้ำจากโครงการอ่างเก็บน้ำดอกกรายเพื่อให้เกิดความคุ้มค่าและเป็นประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนในพื้นที่แบบยั่งยืน โดยเริ่มดำเนินการในช่วงเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2566 การติดตามประเด็นการใช้น้ำเพื่อประโยชน์ทางการเกษตร จากอ่างเก็บน้ำดอกกราย ประกอบด้วย การศึกษาค้นคว้ารวบรวม

ข้อมูลจากเอกสาร และรายงานผลการดำเนินงานโครงการฯ ที่ผ่านมาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการศึกษาภาคสนามโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมเก็บข้อมูลรวมทั้งมีการลงไปสำรวจติดตามประเมินผลในพื้นที่อำเภอลวกแดง จังหวัดระยอง โดยการสัมภาษณ์เกษตรกรกลุ่มผู้ใช้น้ำ และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือจำนวน 151 ราย จำแนกเป็นเกษตรกรพื้นที่ต้นน้ำ 13 ราย เกษตรกรพื้นที่กลางน้ำ 42 ราย และเกษตรกรพื้นที่ปลายน้ำ 96 ราย โดยมีพื้นที่ดำเนินการประกอบด้วย กลุ่มผู้ใช้น้ำบ้านค่ายสามัคคี จำนวน 35 ราย กลุ่มผู้ใช้น้ำตำบลสามัคคี กลุ่มผู้ใช้น้ำโรงสูบน้ำบ้านหนองตะแบก-ชะวีกสามัคคีร่วมใจ และกลุ่มผู้ใช้น้ำโรงสูบน้ำบ้านคอกหมู-ชะวีกรวมใจสามัคคี จำนวน 32 ราย กลุ่มผู้ใช้น้ำนาตาขวัญ-ชากขนุนรวมใจสามัคคี จำนวน 28 ราย กลุ่มผู้ใช้น้ำบ้านแลง-ตะพงสามัคคี จำนวน 37 ราย และกลุ่มผู้ใช้น้ำตาโรงเฉลิมพระเกียรติ จำนวน 19 ราย

ความเป็นมาและการบริหารจัดการน้ำของอ่างเก็บน้ำดอกกราย ❀

1. กรมชลประทานได้พิจารณาสร้างอ่างเก็บน้ำในลุ่มน้ำสาขาของแม่น้ำระยอง โดยก่อสร้างอ่างเก็บน้ำดอกกรายกั้นคลองดอกกราย ที่บริเวณบ้านดอกกราย ตำบลแม่น้ำคู้ อำเภอลวกแดง เมื่อปี พ.ศ. 2512 แล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2518 เพื่อป้องกันอุทกภัยและบรรเทาความเดือดร้อนให้แก่ราษฎร และสามารถส่งน้ำไปช่วยเหลือการเพาะปลูกและเก็บกักไว้ใช้ในฤดูแล้ง เดิมอ่างเก็บน้ำดอกกรายสามารถเก็บกักน้ำได้ 71.40 ล้านลูกบาศก์เมตร ต่อมาได้พัฒนาโดยการเสริมสันฝายอาคารระบายน้ำล้นฉุกเฉินเพื่อเพิ่มความจุ ทำให้ปัจจุบันสามารถเก็บน้ำได้ 79.41 ล้านลูกบาศก์เมตร

2. อ่างเก็บน้ำดอกกรายมีพื้นที่รับประโยชน์ทางการเกษตรจำนวน 30,000 ไร่ โดยแบ่งออกเป็นพื้นที่รับประโยชน์บริเวณฝั่งซ้ายจำนวน 14,000 ไร่ และพื้นที่รับประโยชน์บริเวณฝั่งขวาจำนวน 16,000 ไร่ ซึ่งพื้นที่รับประโยชน์จะอยู่บริเวณท้ายอ่างเก็บน้ำดอกกราย นอกจากนี้ยังดำเนินการส่งน้ำเข้าโครงการศูนย์บริการการพัฒนาปลวกแดงฯ โดยใช้ระบบท่อกลักน้ำและคลองส่งน้ำ เพื่อให้มีน้ำไว้ใช้ในการพัฒนาด้านการเกษตร ด้านปศุสัตว์ และการประมง ที่เป็นประโยชน์ต่อราษฎร

3. การใช้น้ำเพื่อการเกษตร มีการจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำกลุ่มเกษตรบริเวณท้ายอ่างเก็บน้ำดอกกราย มีจำนวน 7 กลุ่ม สมาชิกรวม 1,975 ราย แบ่งเป็น กลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทานฝั่งขวา และฝั่งซ้าย มีระบบส่งน้ำเข้าสู่พื้นที่การเกษตรคือ คลองส่งน้ำสายใหญ่ฝั่งขวา ความยาว 11.40 กิโลเมตร และคลองส่งน้ำสายใหญ่ฝั่งซ้ายความยาว 12.60 กิโลเมตร ที่เชื่อมต่อกับระบบส่งน้ำในแปลงของเกษตรกร นอกจากนี้ในส่วนปลายน้ำยังมีสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าที่ส่งน้ำระบบท่อเข้าสู่แปลงของเกษตรกรด้วย

4. ในการจัดสรรน้ำส่งให้พื้นที่การเกษตรได้ใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำดอกกราย ที่มีปริมาณความจุ 79.41 ล้านลูกบาศก์เมตร นอกจากนี้ยังได้รับการจัดสรรน้ำส่วนหนึ่งจากอ่างเก็บน้ำหนองปลาไหล ที่ปริมาณความจุ 187.62 ล้านลูกบาศก์เมตร และอ่างเก็บน้ำคลองใหญ่ ที่ปริมาณความจุ 51.10 ล้านลูกบาศก์เมตร ส่งน้ำมาตามแม่น้ำระยองหรือคลองใหญ่ผ่านฝายบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย เพื่อเข้าระบบส่งน้ำสนับสนุนพื้นที่การเกษตรของเกษตรกร

สรุปผลการสำรวจ ❀

1. เกษตรกรผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 63 ปี โดยมีอายุมากที่สุด คือ 86 ปี อายุน้อยสุด คือ 32 ปี สถานภาพทางครอบครัวส่วนใหญ่สมรส ระดับการศึกษาส่วนใหญ่จบประถมศึกษา รองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษา สำหรับระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เฉลี่ย 63 ปี มากที่สุดคือ 83 ปี น้อยที่สุด 7 ปี และส่วนใหญ่มีสถานะเป็นหัวหน้าครอบครัว มีบ้านพักอาศัยเป็นของตนเอง สำหรับสมาชิกในครัวเรือนโดยเฉลี่ยแล้วอยู่ร่วมกันประมาณ 3-4 คน

2. สำหรับอาชีพหลักของผู้ตอบแบบเป็นเกษตรกร มีการทำการเกษตร มากที่สุดคือ ทำสวนหรือไม้ยืนต้น เช่น ทุเรียน มังคุด เงาะ ลองกอง รองลงมาคือ ทำนา และปลูกผัก ตามลำดับ โดยมีขนาดพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 14 ไร่ และส่วนใหญ่มีการถือครองที่ดินเป็นของตนเองหรือเป็นของสมาชิกในครอบครัว โดยมีการแยกประเภทในการทำการเกษตร เช่น การทำนา ทำสวน ทำไร่ และเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น

3. สำหรับการผลิตของเกษตรกรในพื้นที่รับประโยชน์จากอ่างเก็บน้ำดอกกรายนั้น มีการทำการเกษตรแบบผสมผสาน มากที่สุด รองลงมาคือ การทำเกษตรเชิงเดี่ยว และสวนผัก ตามลำดับ

4. ด้านรายได้ ผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่มีรายได้หลักจากการทำการเกษตร รองลงมาคือ รายได้จากสวัสดิการแห่งรัฐ เช่น บัตรผู้สูงอายุ บัตรประชาชน และบัตรคนพิการ แต่อย่างไรก็ดีจากการสัมภาษณ์พบว่าผู้ตอบแบบสำรวจบางส่วนเป็นข้าราชการและพนักงานบริษัทเป็นอาชีพหลัก และทำการเกษตรเป็นอาชีพเสริมจึงมีรายได้สองทาง นอกจากนี้เกษตรกรบางคนมีรายได้จากบุตรหลานหรือญาติที่เลี้ยงดู และมีรายได้จากด้านอื่น ๆ เช่น รายได้จากเงินเกษียณอายุราชการหรือบริษัท เงินปันผลสหกรณ์ เป็นต้น

5. ด้านรายจ่าย ในครัวเรือนของผู้ตอบแบบสำรวจในรอบปีที่ผ่านมา พบว่า ส่วนใหญ่มีรายจ่ายเฉลี่ยในครัวเรือนมากกว่า 100,000 บาท แต่ไม่เกิน 200,000 บาทต่อปี และผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่มีการลงทุนทางการเกษตรที่สำคัญในรอบปีที่ผ่านมา โดยเป็น ค่าปุ๋ย ค่าแรงงาน ค่าอุปกรณ์การเกษตร ค่าเมล็ดพันธุ์พืช ค่าปัจจัยทางการเกษตร รวมถึงค่าน้ำ ค่าไฟ และค่าน้ำมันมากที่สุด รองลงมาคือ การปรับปรุงแปลงเกษตร และการซื้อเครื่องจักรทางการเกษตร ตามลำดับ

6. สถานะทางการเงินของผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่พบว่า ไม่มีหนี้สิน แต่ก็มีผู้ตอบแบบสอบถามบางกลุ่มที่มีหนี้สินโดยแหล่งเงินกู้มาจากสหกรณ์ต่าง ๆ หรือสถาบันการเงิน บัตรเครดิต และไฟแนนซ์รถยนต์ ฯลฯ และหากมีหนี้สินส่วนใหญ่การเปลี่ยนแปลงของหนี้ คือ ลดลง เนื่องจาก ได้มีการชำระหนี้ต่อเนื่อง เพราะมีรายได้มาจากทางอื่นหรือขายผลผลิตได้เพิ่มขึ้น จึงมีเงินไปชำระหนี้ได้ ด้านการออมผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีเงินออมเพิ่มขึ้น แต่อย่างไรก็ดี เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีการทำบัญชีครัวเรือน

7. ด้านประโยชน์ที่เกิดจากอ่างเก็บน้ำดอกกรายในด้านต่าง ๆ นั้น ส่วนใหญ่เกษตรกรมีน้ำใช้สำหรับการเพาะปลูก รองลงมาคือ เกิดความสามัคคีในชุมชนเนื่องจากไม่มีความขัดแย้งหรือการแย่งชิงน้ำในพื้นที่ และมีน้ำสำหรับการอุปโภคบริโภค

8. ปัญหาในการใช้ประโยชน์จากโครงการฯ แม้จะมีผู้ตอบส่วนใหญ่บอกว่าไม่มีปัญหาในการใช้ประโยชน์จากโครงการฯ แต่ก็ยังมีผู้ตอบแบบสอบถามบางส่วนที่ตอบว่ามีปัญหาในการใช้ประโยชน์จากโครงการฯ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นปัญหาเรื่องน้ำไม่เพียงพอเนื่องจากเส้นทางน้ำในบางพื้นที่ อาคารหรือระบบชลประทานมีสภาพเก่าและชำรุด และปัญหาอื่น ๆ ได้แก่ การขาดแคลนน้ำในช่วงเดือนมีนาคม-เมษายน เนื่องจากการทำเกษตรเพิ่มขึ้นส่งผลให้ปริมาณน้ำไม่เพียงพอ มีการถมที่ดินทำให้น้ำไม่ไหล การถูกขโมยสายไฟของเครื่องสูบน้ำหรือปริมาณน้ำมากเกินไปในช่วงฤดูเก็บเกี่ยว เป็นต้น

9. ด้านการมีส่วนร่วมและความพึงพอใจต่อโครงการฯ พบว่าผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์จากโครงการมากที่สุด รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการดูแลบำรุงรักษาโครงการฯ มีส่วนร่วมในการตั้งกลุ่มการใช้ประโยชน์โครงการและมีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้ประโยชน์โครงการฯ ส่งผลให้ผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่เกิดความพึงพอใจในโครงการฯ โดยเฉพาะความพึงพอใจที่โครงการฯ มีความจำเป็นและตรงตามความต้องการของเกษตรกรหรือประชาชน รองลงมาคือความพึงพอใจในภาพรวมของโครงการฯ ความพึงพอใจด้านการบริหารจัดการน้ำที่ตอบสนองความต้องการของเกษตรกร และความพึงพอใจต่อโครงการฯ ที่สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น และพึงพอใจที่เปิดโอกาสให้เกษตรกรหรือประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วม

10. ด้านความต้องการในการช่วยเหลือและพัฒนาด้านการเกษตร จากการสำรวจพบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่ต้องการในการช่วยเหลือและพัฒนาในหลายเรื่อง ซึ่งสามารถจัดลำดับความสำคัญได้ดังนี้ ความต้องการความช่วยเหลืออันดับแรก คือ ต้องการให้สนับสนุนด้านปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ย ยา เมล็ดพันธุ์ กิ่งพันธุ์ ต้นพันธุ์ ฯลฯ รองลงมาคือ ต้องการให้มีการส่งเสริมแนะนำด้านการเกษตร เช่น การปรับปรุงดิน การบริหารจัดการน้ำ ความต้องการให้มีการจัดฝึกอบรมเพื่อเพิ่มองค์ความรู้ เช่น การปลูกและขยายพันธุ์พืช การเลี้ยงสัตว์ การจัดจำหน่ายสินค้า และการตลาด การรวมกลุ่มอาชีพต่าง ๆ การสนับสนุนด้านเครื่องจักรทางการเกษตร และอื่น ๆ ได้แก่ ต้องการให้พ่อค้ามารับซื้อผลผลิตจากสวนโดยตรง และซื้อในราคายุติธรรม ต้องการให้ภาครัฐมาช่วยเรื่องการลงทุนทุนการเกษตร เช่น ลดค่าไฟฟ้า ราคาน้ำมัน ปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืช และสนับสนุนด้านการตลาด เป็นต้น

ข้อเสนอแนะและแนวทางการดำเนินการในระยะต่อไป ❀

สำนักงาน กปร. ได้ร่วมกับศูนย์บริการการพัฒนาปลวกแดงตามพระราชดำริ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ จัดทำข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการบริหารจัดการน้ำของอ่างเก็บน้ำดอกกราย และร่วมมือกันแก้ไขปัญหาของเกษตรกร ดังนี้

(1) ศูนย์บริการการพัฒนาปลวกแดงตามพระราชดำริ ร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ นำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจไปจัดทำหลักสูตรอบรมให้ความรู้เกษตรกรตามความต้องการ และสนับสนุนปัจจัยการผลิตที่เหมาะสม โดยเฉพาะหลักสูตรเกี่ยวกับการเพิ่มความรู้ในการผลิตการเกษตร การปรับปรุงบำรุงดินในแปลงเกษตรให้มีคุณภาพ การทำปุ๋ยหรือยาปราบศัตรูพืชจากธรรมชาติหรือวัตถุดิบเหลือใช้ที่อยู่ในแปลงเกษตรหรือในพื้นที่ และการส่งเสริมและให้ความรู้ด้านการตลาดรูปแบบใหม่ และส่งเสริมการปลูกพืชที่ใช้น้ำน้อย รวมถึงการบริหารจัดการการใช้ประโยชน์สูงสุดในพื้นที่แปลงเกษตร เป็นต้น

(2) ชลประทานจังหวัดระยอง ส่งเสริมให้กลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทานเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรน้ำเพื่อให้มีน้ำทำการเกษตรที่เหมาะสมและเพียงพอ รวมทั้งสนับสนุนกลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทานให้มีความเข้มแข็ง มีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้น้ำสำหรับการเพาะปลูกอย่างมีประสิทธิภาพโดยเฉพาะในช่วงฤดูแล้ง และร่วมกันดูแลบำรุงรักษาระบบส่งน้ำให้ใช้งานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ รวมถึงมีแผนระยะยาวในการพัฒนาโครงข่ายน้ำภาคตะวันออกให้มีน้ำต้นทุนที่เพียงพอสนับสนุนทุกภาคการผลิต

(3) กรมชลประทานเพิ่มช่องทางการติดต่อสื่อสารที่หลากหลายเพื่อเป็นช่องทางการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการน้ำให้แก่เกษตรกรเพื่อช่วยให้เกษตรกรสามารถวางแผนการใช้น้ำสำหรับการเพาะปลูกของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยเฉพาะในช่วงฤดูแล้ง

(4) สำนักงาน กปร. ประสานและสนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่วางแผนช่วยเหลือเกษตรกรเพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการ และแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่รับประโยชน์ของอ่างเก็บน้ำดอกกรายได้ อย่างเหมาะสมและมีความยั่งยืน

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
บทสรุปผู้บริหาร	ข-ฉ
สารบัญ	ช-ซ
บทที่	
1 บทนำ	1
1.1 หลักการและความเป็นมา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ	1
1.3 ขอบเขตและวิธีการ	2
1.4 เครื่องมือที่ใช้	2
1.5 ระยะเวลาดำเนินงาน	2
1.6 ผู้รับผิดชอบโครงการ	2
2 พระราชดำริและการดำเนินงานโครงการอ่างเก็บน้ำดอกกราย	3
2.1 พระราชดำริ	3
2.2 โครงการอ่างเก็บน้ำดอกกราย	5
3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	14
3.1 วิธีการศึกษา	14
3.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	17
• ข้อมูลจากแบบสำรวจเจ้าหน้าที่	17
• ข้อมูลแบบสำรวจภาคประชาชน	20
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป	20
ส่วนที่ 2 การผลิต รายได้ และการออม	45
ส่วนที่ 3 การใช้ประโยชน์จากโครงการฯ	57
ส่วนที่ 3 การมีส่วนร่วมและความพึงพอใจ	67
4 สรุปและข้อเสนอแนะ	76
4.1 สรุปผลการติดตาม	76
4.2 ข้อเสนอแนะ	78

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก	
• แบบสำรวจ (เจ้าหน้าที่ ประชาชน เกษตรกร และผู้นำชุมชน)	82
• ภาพแผนที่แสดงขอบเขตพื้นที่ชลประทานของเกษตรกรกลุ่มผู้ใช้น้ำที่ได้รับประโยชน์จากอ่างเก็บน้ำดอกกราย	91
• ภาพกิจกรรมการติดตามผลลัพธ์การดำเนินงานโครงการศูนย์บริการการพัฒนาปลวกแดงตามพระราชดำริ อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง กรณีการใช้น้ำเพื่อการเกษตรจากอ่างเก็บน้ำดอกกราย วันที่ 7-9 มิถุนายน พ.ศ. 2566	92
คณะผู้จัดทำ	108

บทที่ 1 บทนำ

1.1 หลักการและความเป็นมา ❀

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จพระราชดำเนินทรงเยี่ยมและติดตามความก้าวหน้าของศูนย์บริการการพัฒนาปลวกแดงฯ จำนวน 3 ครั้ง ครั้งแรกเมื่อตามเสด็จฯ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในวันที่ 14 กรกฎาคม พ.ศ. 2523 ครั้งที่สองเมื่อวันที่ 8 เมษายน พ.ศ. 2534 และครั้งที่สาม ในวันที่ 20 เมษายน พ.ศ. 2566 และทรงมีพระราชดำริให้ติดตามการใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตรของโครงการอ่างเก็บน้ำดอกกราย ศูนย์บริการการพัฒนาปลวกแดงตามพระราชดำริ อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง

ดังนั้น เพื่อเป็นการดำเนินการสนองพระราชดำริสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) โดยกองติดตามประเมินผล จึงได้ติดตามผลลัพธ์การดำเนินงานโครงการศูนย์บริการการพัฒนาปลวกแดงตามพระราชดำริ อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง กรณีการใช้น้ำเพื่อการเกษตรจากอ่างเก็บน้ำดอกกราย เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการจัดทำรายงานทูลเกล้าฯ ถวายผลการดำเนินงานโครงการฯ และนำข้อสรุปและข้อเสนอแนะที่ได้มาพัฒนาโครงการฯ ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ ❀

- (1) เพื่อติดตามการใช้ประโยชน์ ปัญหาอุปสรรค และผลกระทบของราษฎรผู้ใช้น้ำเพื่อการเกษตรจากโครงการอ่างเก็บน้ำดอกกราย อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง
- (2) เพื่อได้แนวทางในการช่วยเหลือหรือแก้ไขปัญหาให้กับราษฎร ที่ได้รับผลกระทบจากโครงการอ่างเก็บน้ำดอกกราย อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง
- (3) เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาโครงการอ่างเก็บน้ำดอกกรายให้เกิดความคุ้มค่า และเป็นประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนในพื้นที่ระยะต่อไป
- (4) เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการจัดทำรายงานทูลเกล้าฯ ถวาย

1.3 ขอบเขตและวิธีการ ❀

❀1❀ ขอบเขต

ประชาชนผู้ได้รับประโยชน์จากโครงการอ่างเก็บน้ำดอกกราย คลองส่งน้ำฝั่งซ้ายละฝั่งขวา จากอ่างเก็บน้ำดอกกราย

❀2❀ วิธีการ

- (1) รวบรวมข้อมูลและเอกสารรายงานผลการดำเนินงานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- (2) ติดตามผลการดำเนินงานและการใช้ประโยชน์จากโครงการฯ โดยใช้แบบสำรวจเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการอ่างเก็บน้ำดอกกราย และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงเกษตรกร และประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากโครงการอ่างเก็บน้ำดอกกราย
- (3) นำข้อมูลจากการติดตามผลของโครงการอ่างเก็บน้ำดอกกราย และนำแบบสำรวจมาประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์
- (4) แปลผลค่าคะแนน วิเคราะห์ และจัดทำสรุปผลการติดตาม

1.4 เครื่องมือที่ใช้ ❀

ในการติดตามผลการดำเนินงานโครงการอ่างเก็บน้ำดอกกรายจะใช้เครื่องมือ ดังนี้

- (1) ใช้วิธีการศึกษา ค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร
- (2) ใช้วิธีการสัมภาษณ์ประชาชน เกษตรกรที่ได้รับประโยชน์ ผู้นำกลุ่มผู้ใช้น้ำ และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการอ่างเก็บน้ำดอกกราย โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

1.5 ระยะเวลาดำเนินงาน ❀

เดือนพฤษภาคม ถึง เดือนกันยายน 2566

1.6 ผู้รับผิดชอบโครงการ ❀

กองติดตามประเมินผล สำนักงาน กปร.

บทที่ 2 พระราชดำริและการดำเนินงาน โครงการอ่างเก็บน้ำดอกกราย

2.1 พระราชดำริ ❀

เนื่องจากพื้นที่สภาพป่าตอนต้นของลำน้ำสาขาของแม่น้ำระยองได้ถูกบุกรุกแผ้วถางเพื่อทำไร่จากเดิมที่เคยเป็นป่าทึบกลายเป็นพื้นที่โล่งเตียนอย่างรวดเร็ว เมื่อเกิดฝนตกหนักจึงทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วมในบริเวณพื้นที่อำเภอบ้านค่าย และอำเภอเมือง จังหวัดระยอง และพื้นที่เพาะปลูกได้รับความเสียหายทุกปี ทำให้ราษฎรในจังหวัดระยองและชลบุรีได้รับความเดือดร้อน จากสภาพปัญหาน้ำท่วม และภัยแล้ง กรมชลประทานได้พิจารณาสร้างอ่างเก็บน้ำในลุ่มน้ำสาขาของแม่น้ำระยองโดยเริ่มสร้างอ่างเก็บน้ำดอกกรายเป็นแห่งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2512 แล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2518 เพื่อป้องกันอุทกภัยบรรเทาความเดือดร้อนให้แก่ราษฎรสามารถนำน้ำไปช่วยเหลือด้านการเพาะปลูกและมีน้ำสำหรับเก็บกักไว้ในฤดูแล้งได้ ความเดือดร้อนของราษฎรในพื้นที่จังหวัดระยองและชลบุรี ทราบถึงฝ่าละอองธุลีพระบาท

เมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม พ.ศ. 2523 พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และสมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมศูนย์กลางการพัฒนาการเกษตรและศิลปาชีพใต้พระราชทานพระราชดำริ สรุปความว่า **“บริเวณอ่างเก็บน้ำดอกกราย อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ซึ่งมีพื้นที่ประมาณ 1,300 ไร่ สามารถส่งน้ำมายังพื้นที่ดังกล่าวได้ และทรงแนะนำให้จัดเป็นศูนย์กลางอาชีพการเกษตรและศิลปาชีพพิเศษแก่ราษฎร”** นอกจากนี้ยังได้พระราชทานแนวทางการพัฒนาไว้ 4 ประการ คือ

- ❀ ให้พัฒนาด้านการเกษตร โดยเฉพาะด้านปศุสัตว์และการประมงเพื่อการบริโภคและสำรองอาหารไว้ในยามวิกฤติ มูลสัตว์ทำเป็นเชื้อเพลิงและปุ๋ยปรับปรุงดิน

- ❀ ให้มีศูนย์ฝึกปฏิบัติการด้านประกอบอาชีพ โดยมีแปลงสาธิตของราษฎรตัวอย่าง 4 แปลง แปลงละ 4 ไร่ สร้างบ้านพักอาศัยให้อยู่ โดยปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ควบคู่กันไป ให้ดำเนินธุรกิจฟาร์มในรูปแบบสหกรณ์และให้ราษฎรหมุนเวียนเข้าอยู่

- ❀ ให้จัดเป็นศูนย์กลางส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ โดยให้ราษฎรยืมพ่อพันธุ์แม่พันธุ์ที่ดีไปผสมหรือเลี้ยงแล้วส่งลูกคืน หรือขายให้ราษฎรนำไปเลี้ยง

- ❀ ให้มีศูนย์พัฒนาการเกษตร เพื่อราษฎรจะได้มาศึกษาและเยี่ยมชม เพื่อนำเอารูปแบบไปปรับปรุงไร่นาของตนเอง

ดังนั้น คณะทำงานโครงการพัฒนาตามพระราชดำริ จึงได้ดำเนินงานตามขั้นตอน ด้วยการ จัดระบบการส่งน้ำ ปรับพื้นที่ จากพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ที่พระราชทานมาเป็นเงินทุนหมุนเวียน จำนวน 3 ล้านบาทและมีผู้ขอพระราชทานน้อมเกล้าฯ ถวายคอกม้า คอกสุกร และคอกแกะ สร้างไว้ใน ศูนย์กลางการพัฒนาด้วย

วันที่ 8 เมษายน พ.ศ. 2534 สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จเยี่ยมและติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานศูนย์บริการการพัฒนาปลวกแดง ตามพระราชดำริ จังหวัดระยองและชลบุรี และได้มีพระราชกระแสรับสั่ง สรุปความว่า **“ให้ปฏิบัติงาน ตามที่ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้พระราชทานไว้ ให้เกิดประโยชน์กับประชาชนในพื้นที่ต่อไป”**

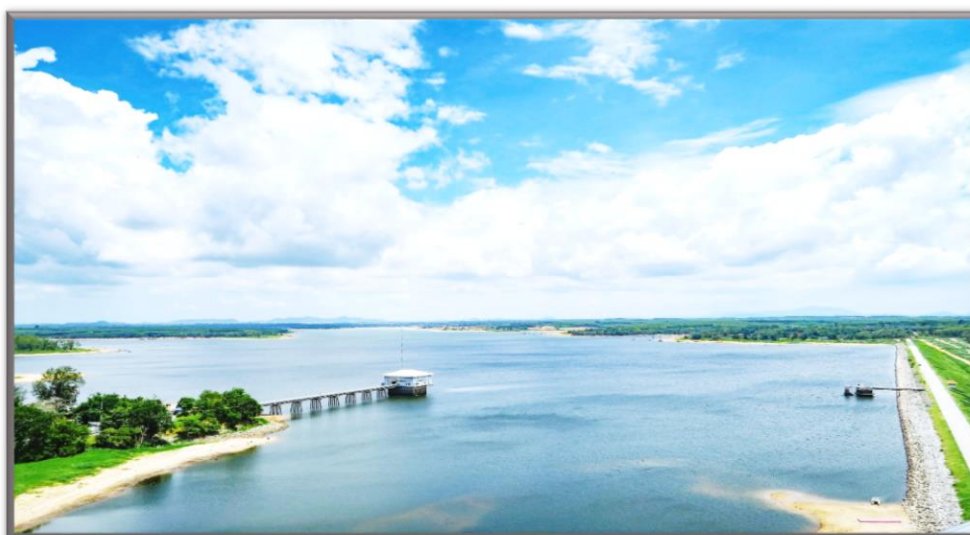
วันที่ 23 สิงหาคม พ.ศ. 2540 พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชบรมนาถบพิตร ได้มีพระราชกระแสรับสั่งในโอกาสที่ผู้อำนวยการโครงการพัฒนาตามพระราชดำริ เข้าเฝ้าฯ ณ ศาลาดุสิดาลัย ซึ่งผู้อำนวยการโครงการพัฒนาฯ ได้กราบบังคมทูลรายงาน ว่า โครงการ ศูนย์บริการการพัฒนาปลวกแดงตามพระราชดำริ จังหวัดระยองและชลบุรี ได้ดำเนินโครงการได้มีความก้าวหน้ามาก และทรงมีพระราชกระแสรับสั่งว่า สรุปความว่า **“ที่ศูนย์ปลวกแดงให้จัดตั้งสหกรณ์ เลี้ยงโคนม เช่นเดียวกับที่บ้านคลองทรายและบ้านท่ากระบากด้วย แต่ต้องศึกษาโครงการก่อนทำ ทรงแนะนำให้ราษฎรซึ่งเป็นกลุ่มเกษตรกรไปดูตัวอย่างก่อนที่สหกรณ์โคนมหนองโพหรือสหกรณ์โคนม สวนจิตรลดาก็ได้”**

ต่อมาสำนักราชเลขาธิการได้มีหนังสือที่ รล 0005.2/14069 ลงวันที่ 16 กันยายน พ.ศ. 2553 แจ้งว่าได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทตามที่สำนักงาน กปร. เสนอให้ ศูนย์บริการการพัฒนาปลวกแดงฯ เป็นศูนย์สาขาของศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ทำให้เกิดการเชื่อมโยงองค์ความรู้และสนับสนุนการดำเนินงานโครงการฯ และสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จพระราชดำเนิน ทรงเยี่ยมและติดตามความก้าวหน้าของศูนย์บริการการพัฒนาปลวกแดงฯ อีกครั้งเมื่อวันที่ 20 เมษายน พ.ศ. 2566 เพื่อทรงติดตามความก้าวหน้าโครงการศูนย์บริการการพัฒนาปลวกแดงตามพระราชดำริ และได้มีพระราชดำริเกี่ยวกับการใช้น้ำเพื่อการเกษตรจากโครงการอ่างเก็บน้ำดอกกราย ประมวลพระราโชวาท ความว่า **“ยินดีที่ได้มาดูการทำงานที่นี้อีกครั้งหนึ่ง ซึ่งไม่ได้มาเป็นประจำ ทั้งเวลานานไปหน่อย แต่ก็ มีหลาย ๆ ท่านที่ช่วยกันดูแล ทั้งเจ้าหน้าที่ในพื้นที่และคนอื่น ๆ เช่น ท่านองคมนตรีต่าง ๆ และผู้ที่ รับผิดชอบ ดูแล้วก็มี ความเจริญก้าวหน้าขึ้น ก็ทำให้นึกถึงตั้งแต่ตามเสด็จฯ ตอนที่มาทำอ่างเก็บน้ำ ดอกกราย ที่สมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรทรงวางแผน เพราะว่าน้ำมีความสำคัญต่อความเป็นอยู่ ในชีวิตประจำวัน น้ำดื่ม น้ำกิน น้ำบริโภค และนอกจากนั้นได้ฟังมาก็เป็นเรื่องน้ำที่ใช้ในการเกษตร แต่ว่าก็เป็นที่น่าเสียดายว่า เมื่อทำเสร็จ คนได้ใช้ในการเกษตรจะน้อยเกินไปกว่าที่คาดหวังไว้สักหน่อย และก็ประชาชนที่ใช้น้ำนี้ก็ลดลง ก็กลายเป็นน้ำเพื่อการอุตสาหกรรมของบริษัทมากกว่า ก็หวังว่า ตอนนี้จะค่อยทำให้ราษฎรได้ใช้ประโยชน์มากขึ้น เพราะตอนนี้ก็ดูมีกิจกรรมที่สามารถเลี้ยงชีพได้ เช่น การเกษตร รวมถึงปัจจัยเรื่องดิน น้ำ เมล็ดพันธุ์ที่เป็นของหลัก ๆ ชาวบ้านก็ผลิตได้ เช่น ข้าว**

พืชผัก ไม้ผลต่าง ๆ หรือไม้อุตสาหกรรม ยางพารา และเพิ่มเติมด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่อีกหลายอย่าง ก็คิดว่า ก็มีเรื่องการเลี้ยงสัตว์ การปศุสัตว์ เลี้ยงไก่ เลี้ยงวัว และก็มีมีการทำการประมง เลี้ยงปลา แล้วก็มาประกอบเรื่องงานที่จะให้ลงตัวกัน เช่น งานสหกรณ์ การทำบัญชี ซึ่งทำให้เห็นว่ารายรับ รายจ่าย เป็นอย่างไร ควรจะวางแผนชีวิตอย่างไร ก็เป็นการส่งเสริมที่ครบวงจร ก็หวังว่าจะเป็นไปตามรูปนี้ต่อไป รวมทั้งการอนุรักษ์พันธุ์พืชต่าง ๆ จะเป็นพืชพื้นเมือง พืชสมุนไพร ที่นอกเหนือจากพืชเศรษฐกิจ อย่างที่ให้อำนาจเรื่องการอนุรักษ์ปลาที่หายากในพื้นที่อย่างนี้ เป็นต้น อะไรที่เป็นอย่างนี้ นับเป็นสมบัติของท้องถิ่น สมบัติของชุมชนก็เป็นเรื่องที่เราจะมีพระราชดำริไว้เนิ่นนานแล้ว ให้ดำเนินการสิ่งเหล่านี้ คนรุ่นหลังก็พยายามทำตามพระราชโอรุบายที่พระราชทานไว้ อย่างวันนี้ถ้าได้ทรงทราบ ก็น่าจะพอพระทัยว่าเราทำได้เพิ่มขึ้น ก็หวังว่าจะดีขึ้นต่อไป”

2.2 โครงการอ่างเก็บน้ำดอกกราย ❀

อ่างเก็บน้ำดอกกราย

ความเป็นมา ❀

จากสภาพปัญหาในพื้นที่ทั้งปัญหาการแคลนน้ำในช่วงหน้าแล้งจนเกิดภัยแล้ง ปัญหาน้ำท่วมในช่วงฤดูฝนจนเกิดปัญหาอุทกภัย และความขัดแย้งของภาคการเกษตรและภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ที่ทวีความรุนแรงมากขึ้นกลายเป็นปัญหาและพื้นที่เกษตรได้รับความเสียหายทุกปี

กรมชลประทานได้พิจารณาสร้างอ่างเก็บน้ำในลุ่มน้ำสาขาของแม่น้ำระยอง โดยสร้างอ่างเก็บน้ำดอกกราย เป็นอันดับแรก เมื่อปี พ.ศ. 2512 แล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2518 เพื่อป้องกันอุทกภัยและบรรเทาความเดือดร้อนให้กับภาคส่วนต่าง ๆ รวมทั้งยังดำเนินการส่งน้ำเข้าโครงการศูนย์บริการการพัฒนาปลวกแดงฯ โดยใช้ท่อกาลักน้ำและคลองส่งน้ำ เพื่อให้มีน้ำไว้ใช้ในการพัฒนาด้านการเกษตร ด้านปศุสัตว์ และการประมงที่เป็นประโยชน์ต่อราษฎร

ตาราง แสดงรายละเอียดของข้อมูลอ่างเก็บน้ำดอกกราย

รายการ	รายละเอียด	หน่วย	หมายเหตุ
1. เขื่อนและอาคารประกอบ			
- ชนิด	เขื่อนดิน		
- พิกัดที่ตั้งเขื่อน	47 PQQ 412258		
- พื้นที่รับน้ำเหนือเขื่อน	291.00	กม. ²	
- พื้นที่อ่าง	13,525	ไร่	
- ปริมาณฝนเฉลี่ยตลอดปี	1,500.00	ม.ม.	
- ปริมาณน้ำเฉลี่ยไหลลงอ่างตลอดปี	156.63	ล้าน ลบ.ม.	
- ระดับสันเขื่อน	+ 54.85	ม. (รทก.)	
- ระดับน้ำสูงสุด	+ 53.30	ม. (รทก.)	
- ระดับน้ำเก็บกัก	+ 52.60	ม. (รทก.)	
- ระดับน้ำต่ำสุด	+ 40.00	ม. (รทก.)	
- เขื่อนสูง	26.50	ม.	
- เขื่อนยาว	1,500.00	ม.	
- ความกว้างสันเขื่อน	8.00	ม.	
- ความกว้างสันเขื่อนที่จุดที่ลึกที่สุด	135.00	ม.	
- ลาดเขื่อนด้านเหนือ	1 : 3	-	
- ลาดเขื่อนด้านท้ายน้ำ	1 : 2.5	-	
- ความจุอ่างเก็บน้ำที่ระดับน้ำสูงสุด	82.00	ล้าน ลบ.ม.	
- ความจุอ่างเก็บน้ำที่ระดับน้ำเก็บกัก	71.40	ล้าน ลบ.ม.	
- ความจุน้ำที่ระดับต่ำสุด	3.00	ล้าน ลบ.ม.	
- ปริมาณน้ำใช้งาน	68.40	ล้าน ลบ.ม.	
- พื้นที่ผิวน้ำที่ระดับน้ำสูงสุด	12.00	ตร.กม.	
- พื้นที่ผิวน้ำที่ระดับเก็บกัก	11.20	ตร.กม.	
- พื้นที่ผิวน้ำที่ระดับต่ำสุด	-	ตร.กม.	

ตาราง แสดงรายละเอียดของข้อมูลอ่างเก็บน้ำดอกกราย (ต่อ)

รายการ	รายละเอียด	หน่วย	หมายเหตุ
2. ทำนบกั้นปิดช่องเขาต่ำ			
- ระดับสันทำนบ	+ 54.85	ม. (รทก.)	
- ความกว้างสันทำนบ	8.00	ม.	
- ความสูงทำนบที่จุดลึกที่สุด	300.00	ม.	
- ความยาวทำนบ	300.00	ม.	
- ความกว้างฐานที่จุดลึกที่สุด	-	ม.	
- ลาดด้านเหนือน้ำ	1 : 3	-	
- ลาดด้านท้ายน้ำ	1 : 2.5	-	
3. อาคารระบายน้ำล้น			
- ชนิด	RADIAL GATE SPILLWAY	-	
- ขนาดช่องระบายน้ำ	12.50 x 6 จำนวน 1 ช่อง	ม.	
- ที่ตั้ง	ฝั่งขวาของสันเขื่อน	-	
- ระดับสันทางระบายน้ำ (ฝาย)	53.30	ม.(รทก.)	
- ระบายน้ำได้สูงสุดประมาณ	340.00	ม. ³ /วินาที	
4. อาคารระบายน้ำล้นฉุกเฉิน			
- ชนิด	ฝาย	-	
- ขนาดช่องระบายน้ำ	กว้าง 100.00	ม.	
- ที่ตั้ง	ฝั่งขวาของทำนบใหญ่	-	
- ระดับสันทางระบายน้ำ (ฝาย)	+ 52.80	ม.(รทก.)	
- ระบายน้ำได้สูงสุดประมาณ	250.00	ม. ³ /วินาที	
5. การเพิ่มความจุของอ่างเก็บน้ำ		ปี พ.ศ.2558 - พ.ศ.2559	
- เสริมสันฝายอาคารระบายน้ำล้นฉุกเฉิน	70	ชม.	
- ความจุอ่างเก็บน้ำที่ระดับเก็บกัก	79.411	ล้าน ลบ.ม.	
6. องค์กรผู้ใช้น้ำชลประทาน			
- กลุ่มบริหาร	2	กลุ่ม	
- กลุ่มพื้นฐาน	52	กลุ่ม	

คำที่เกี่ยวข้อง	ความหมาย
โครงการชลประทาน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ	โครงการที่เกิดจากแนวคิดของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าสุทิดา พัชรสุธาพิมลลักษณ พระบรมราชินี หรือพระบรมวงศานุวงศ์ มีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยแก้ไข หรือบรรเทาความเดือดร้อนเกี่ยวกับน้ำ จนสามารถสนองความต้องการพื้นฐานของราษฎรได้เป็นหลัก ซึ่งกรมชลประทานดำเนินการก่อสร้างโครงการชลประทานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยใช้งบประมาณ 2 ส่วน คือ งบประมาณปกติของกรมชลประทาน และงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงาน กปร.
องค์กรผู้ใช้น้ำชลประทาน	องค์กรที่เกิดขึ้นจากการที่เกษตรกรผู้ใช้น้ำในเขตรับน้ำชลประทานได้รวมตัวกันจัดตั้งขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการจัดการน้ำและบำรุงรักษาระบบชลประทาน ซึ่งแบ่งตามสถานภาพด้านกฎหมาย ออกเป็น 2 ประเภท คือ ประเภทไม่เป็นนิติบุคคล ได้แก่ กลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทาน (กลุ่มพื้นฐาน) กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทาน ประเภทเป็นนิติบุคคล ได้แก่ กลุ่มเกษตรกรผู้ใช้น้ำชลประทาน สมาคมผู้ใช้น้ำชลประทาน สหกรณ์ผู้ใช้น้ำชลประทาน
กลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทาน (Water Users Group : WUG)	องค์กรผู้ใช้น้ำชลประทานที่มีขอบเขตพื้นที่องค์กรฯ ครอบคลุมพื้นที่แฉกส่งน้ำ 1 แฉก หรือคูน้ำ 1 สาย โครงสร้างองค์กรฯ ประกอบด้วย หัวหน้ากลุ่ม 1 คน (อาจมีผู้ช่วยตามความจำเป็น) และสมาชิกผู้ใช้น้ำโดยพื้นที่หนึ่งกลุ่มผู้ใช้น้ำ ไม่ควรมากเกินไป 1,000 ไร่
กลุ่มบริหารการใช้น้ำ ชลประทาน (Integrated Water Users Group : IWUG)	องค์กรผู้ใช้น้ำชลประทานที่มีขอบเขตพื้นที่องค์กรฯ ครอบคลุมพื้นที่คลองส่งน้ำสายใหญ่ หรือคลองซอย หรือคลองแยกซอย หรือโซนส่งน้ำ 1 โซน หรืออาจครอบคลุมพื้นที่ทั้งโครงการชลประทาน แต่มากที่สุดไม่ควรเกิน 20,000 ไร่ ต่อหนึ่งองค์กรฯ โดยโครงสร้างกลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทาน ประกอบด้วยกลุ่มพื้นฐานหลายกลุ่มที่ใช้น้ำจากแหล่งน้ำหรือคลองสายเดียวกัน มีการบริหารในรูปคณะกรรมการที่เลือกมาจากสมาชิกผู้ใช้น้ำ เพื่อจัดการน้ำจากแหล่งน้ำหรือคลองส่งน้ำสายใหญ่หรือคลองซอย หรือคลองแยกซอยหรือโซนส่งน้ำ รวมทั้งในระดับคูน้ำ

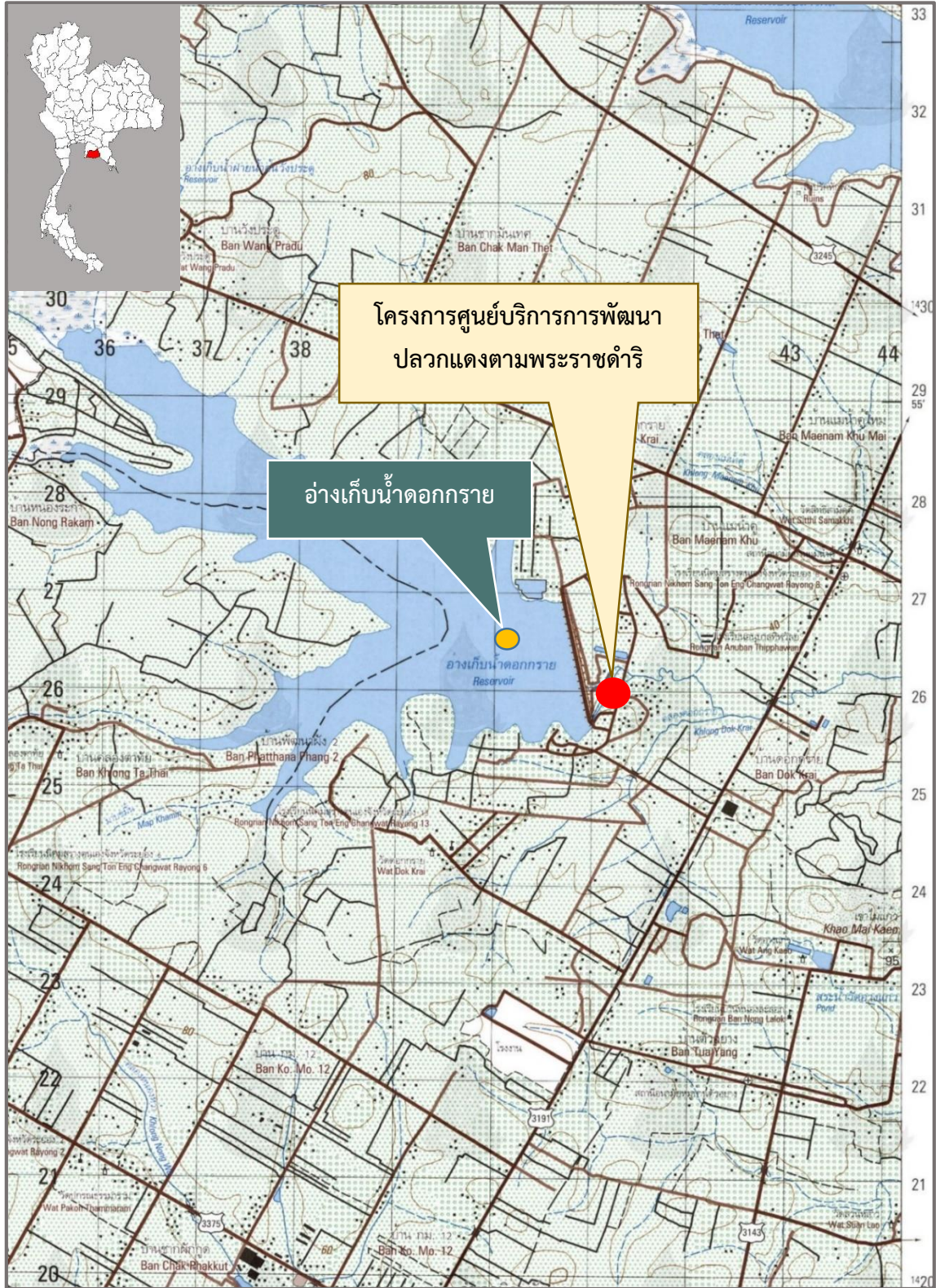
คำที่เกี่ยวข้อง	ความหมาย
กลุ่มเกษตรกรผู้ใช้น้ำชลประทาน (Farmer Group: FG)	องค์กรผู้ใช้น้ำชลประทานที่จดทะเบียนจัดตั้งเป็นกลุ่มเกษตรกรไว้กับนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัดแห่งท้องที่ที่จะจัดตั้งตามแบบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด โดยอาศัยพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยกลุ่มเกษตรกร พ.ศ. 2547 มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม อันได้แก่ การทำนา ทำไร่ ทำสวน ประมง และเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น ซึ่งในการดำเนินการผลิต การค้า การบริการ และการดำเนินธุรกิจอื่น ๆ นั้น สามารถนำเงินกำไรสุทธิประจำปีที่เหลือจากการหักไว้เป็นทุนสำรอง มาแบ่งเป็นเงินปันผลตามหุ้นที่ชำระแล้ว หรือเป็นเงินเฉลี่ยคืนให้แก่สมาชิกตามส่วนธุรกิจที่สมาชิกได้ทำไว้กับกลุ่มเกษตรกร ในระหว่างปี หรือเป็นเงินโบนัสแก่ กรรมการ ผู้ตรวจสอบกิจการ และเจ้าหน้าที่ของกลุ่มเกษตรกรตามที่กำหนดในข้อบังคับ ฯลฯ
สมาคมผู้ใช้น้ำชลประทาน (Water Users Association: WUA)	องค์กรผู้ใช้น้ำชลประทานที่จดทะเบียนจัดตั้งเป็นสมาคมผู้ใช้น้ำชลประทานไว้กับกระทรวงมหาดไทย ภายใต้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พ.ศ. 2535 บรรพ 1 ลักษณะ 2 หมวด 2 ส่วนที่ 2 ว่าด้วย “สมาคม” มาตรา 78-109 มีขอบเขตพื้นที่และโครงสร้างการบริหารองค์กรฯ เช่นเดียวกับกลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทาน มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อกระทำการใด ๆ อันมีลักษณะต่อเนื่องร่วมกัน (ซึ่งอาจจะเน้นการจัดการน้ำชลประทานเป็นสำคัญ) โดยมีใช้เป็นการหาผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน
สหกรณ์ผู้ใช้น้ำชลประทาน (Water Users Cooperative: WUC)	องค์กรผู้ใช้น้ำชลประทานที่จดทะเบียนจัดตั้งเป็นสหกรณ์ผู้ใช้น้ำชลประทานไว้กับกรมส่งเสริมสหกรณ์ โดยอาศัยพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการจัดการน้ำชลประทานการดำเนินธุรกิจสามารถนำผลกำไรมาแบ่งปันกันได้ขอบเขตพื้นที่รับผิดชอบของสหกรณ์ผู้ใช้น้ำชลประทาน ครอบคลุมเช่นเดียวกับกลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทาน และมีโครงสร้างการบริหารองค์กรฯ ในเรื่องการบริหารจัดการน้ำ เช่นเดียวกับกลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทาน
ปริมาณน้ำต้นทุน	ถือเป็นส่วนสำคัญในการดำเนินชีวิตของคนทั้งประเทศ ซึ่งเป็นน้ำที่นำมาจัดสรรใช้ในกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งอุปโภคบริโภค การทำเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และรักษาระบบนิเวศ โดยมี กรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นหน่วยงานหลักในการกักเก็บน้ำ และบริหารจัดการน้ำต้นทุนให้เกิดประสิทธิภาพและเพียงพอต่อความต้องการในแต่ละกิจกรรม
ปริมาตรเก็บกักปกติ (Normal Pool Level) และ ปริมาตรน้ำใช้การ (Active Storage)	คือระดับเก็บกักสูงสุดของอ่างในการปฏิบัติงาน ตามปกติ (Normal Operation) บางครั้งเรียกว่า ระดับน้ำสูงสุดปกติ (Normal High Water Level) ระดับนี้จะเป็นตัวกำหนดระดับสันทางระบายน้ำล้นแบบไม่มีประตูควบคุม ปริมาตรเก็บกักที่อยู่ระหว่างระดับน้ำเก็บกักต่ำสุด และระดับเก็บกักปกติเรียกว่า “ปริมาตรน้ำใช้การ (Active Storage)”
ปริมาณน้ำท่าเฉลี่ย	จำนวนน้ำท่าไหลเข้าโครงการเฉลี่ยต่อปี (โดยสามารถคำนวณได้จากตารางสัมประสิทธิ์น้ำท่าในคู่มือกรมชลประทาน)

โครงการอ่างเก็บน้ำดอกกราย

ตำบลดอกทราย อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง

มาตราส่วน 1:50,000 ลำดับชุดที่ L7018 ระวัง 5234 IV

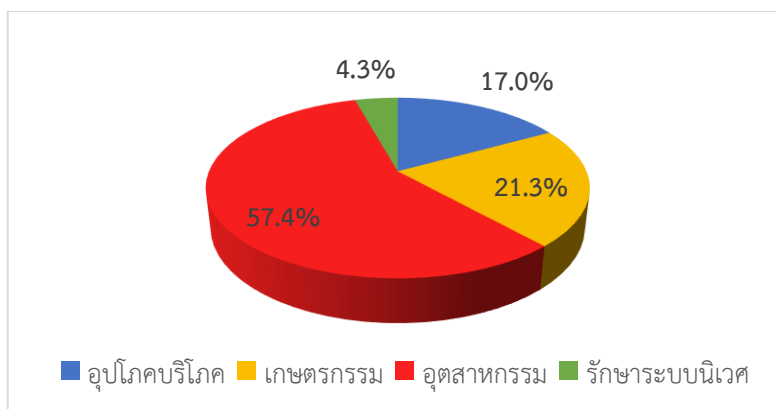
ประโยชน์ของโครงการ ❀

อ่างเก็บน้ำดอกกราย เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ลดความขัดแย้งของภาคการเกษตรและภาคอุตสาหกรรม อีกทั้งยังบรรเทาปัญหาอุทกภัยและภัยแล้งของจังหวัดระยองได้ดี ซึ่งทางกรมชลประทานได้มอบหมายให้ สำนักงานชลประทานที่ 9 และโครงการชลประทานระยอง ดำเนินการจัดสรรน้ำตามแผนที่กำหนด โดยมีผู้ใช้น้ำทั้งภาคการเกษตรและภาคอุตสาหกรรมเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามและคาดการณ์สถานการณ์ต่าง ๆ อย่างใกล้ชิด ประกอบด้วย สภาพภูมิอากาศ สภาพน้ำฝน สภาพน้ำท่า สภาพน้ำในอ่าง สภาพน้ำท่วม และพายุ เพื่อให้การบริหารจัดการน้ำและการแก้ไขปัญหาทางน้ำต่าง ๆ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีระบบ ทันต่อเหตุการณ์ ในอ่างมีการกักเก็บน้ำและการระบายน้ำเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดในแต่ละช่วงเวลา เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบจากสภาพน้ำล้นอ่างอย่างรุนแรงและเกิดภาวะน้ำท่วม โดยมีพื้นที่รับผิดชอบ 3 อำเภอ 13 ตำบล (อำเภอบ้านค่าย อำเภอปลวกแดง และอำเภอนิคมพัฒนา) พื้นที่ทั้งหมด 575,599 ไร่ เป็นพื้นที่ชลประทาน 31,200 ไร่ มีพื้นที่การเกษตรที่ได้รับประโยชน์จากระบบชลประทาน รวม 8,600 ไร่ ผลผลิตมีมูลค่ารวมกว่า 86 ล้านบาท

การบริหารจัดการน้ำ ❀

จังหวัดระยองเป็นพื้นที่สำคัญทางเศรษฐกิจทั้งทางเกษตรและอุตสาหกรรม ทำให้เมืองมีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจมีปัญหการขาดแคลนทรัพยากรน้ำ กรมชลประทานได้มีแนวทาง การแก้ไขปัญหาย่างเป็นระบบ โดยการบูรณาการร่วมกันทุกภาคส่วน เพื่อบริหารจัดการน้ำร่วมกันระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งการอุปโภคบริโภค เกษตรกรรม อุตสาหกรรม และรักษาระบบนิเวศในช่วงฤดูแล้ง ให้เพียงพอต่อความต้องการของทุกภาคส่วน ดังนี้

- 1) จัดสรรน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค ร้อยละ 17
- 2) จัดสรรน้ำเพื่อการเกษตรกรรม ร้อยละ 21.3
- 3) จัดสรรน้ำเพื่อการอุตสาหกรรม ร้อยละ 57.4
- 4) จัดสรรน้ำเพื่อการรักษาระบบนิเวศในช่วงฤดูแล้ง ร้อยละ 4.3

แผนภูมิวงกลม แสดงร้อยละของการบริหารจัดการน้ำของอ่างเก็บน้ำดอกกราย

โครงการชลประทานระยองมีหน้าที่รับผิดชอบในการควบคุมการส่งน้ำและบำรุงรักษาระบบชลประทานที่อยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ รวมทั้งการพัฒนาแหล่งน้ำต่าง ๆ ที่อยู่นอกเขตชลประทาน จึงจำเป็นต้องประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคการเกษตร และภาคอุตสาหกรรม จึงได้สร้างความสัมพันธ์กับทุกภาคส่วน โดยน้อมนำแนวพระราชดำริ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ควบคู่กับ “หลักการทรงงาน 27 ประการ” เป็นแนวทางในการปฏิบัติดำเนินงานตามภารกิจการบริหารจัดการน้ำ เพื่อตอบสนองต่อการให้บริการ ผู้รับบริการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และกลุ่มเป้าหมาย พิจารณาแก้ปัญหาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานด้านการส่งน้ำให้แก่พื้นที่เพาะปลูก ดำเนินการจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำ และฝึกอบรมเกษตรกรให้มีความรู้เรื่องการใช้น้ำอย่างถูกวิธี ซึ่งแบ่งกลุ่มผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ ๆ ได้แก่

ผู้รับบริการ	แนวทางและวิธีการให้บริการ
1. เกษตรกรในเขตพื้นที่ชลประทาน	1.1 ส่งน้ำให้แก่พื้นที่ในเขตชลประทานที่รับผิดชอบ เพื่อการเกษตร การอุปโภคบริโภค การเลี้ยงสัตว์ บำรุงรักษา ซ่อมแซมและปรับปรุงอาคารชลประทาน ระบบชลประทาน 1.2 ส่งเสริมการดำเนินงานขององค์กรผู้ใช้น้ำชลประทาน 1.3 ส่งเสริมสนับสนุนให้ความรู้ในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการชลประทานและการเกษตร
2. หน่วยงานภาครัฐและเอกชน	2.1 ให้ข้อมูลเพื่อการเตือน ป้องกัน และแก้ไขปัญหาที่เกิดจากน้ำ 2.2 ให้การสนับสนุนแนะนำด้านวิชาการแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอน และองค์ความรู้อื่น ๆ 2.3 การส่งเสริมสนับสนุนให้ความรู้ในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการชลประทานและการเกษตร 2.4 ให้การสนับสนุนเครื่องมือหรืออุปกรณ์ เพื่อแก้ปัญหาเรื่องน้ำ
3. เกษตรกรนอกเขตชลประทาน บุคคลทั่วไป ชุมชน และกลุ่มทางสังคม	3.1 ให้การสนับสนุนแนะนำให้ความรู้ด้านการชลประทานและการเตรียมการป้องกันแก้ไขปัญหาภัยที่เกิดจากน้ำ 3.2 ให้การสนับสนุนเครื่องมือหรืออุปกรณ์ เพื่อแก้ปัญหาเรื่องน้ำ

ภาพกิจกรรม
การดำเนินงานของสำนักชลประทานที่ 9 จังหวัดระยอง

บทที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 วิธีการศึกษา ❀

- ขอบเขตของการติดตาม

- กรอบระยะเวลาของการ

ดำเนินการระหว่างเดือนมิถุนายน – กันยายน 2566

- พื้นที่ดำเนินการติดตาม

พื้นที่ที่ได้รับการจัดสรรน้ำจากอ่างเก็บน้ำ 3 แห่ง ได้แก่ อ่างเก็บน้ำดอกกราย อ่างเก็บน้ำหนองปลาไหล และอ่างเก็บน้ำคลองใหญ่ ส่งมาตามคลองใหญ่ (แม่น้ำระยอง) และมีฝายบ้านค่ายทำหน้าที่ยกระดับน้ำให้สูงขึ้น เพื่อส่งน้ำเข้าสู่คลองส่งน้ำสายใหญ่ฝั่งซ้ายและขวา ซึ่งเกษตรกรจะนำน้ำไปใช้เพื่อการทำการเกษตรกรรมต่าง ๆ จำนวน 7 แห่ง ดังนี้

1. กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทาน ฝั่งซ้ายสามตำบลสามัคคี ตำบลตาขัน อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

2. กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทาน ฝั่งขวากองบ้านค่ายสามัคคี ตำบลหนองละลอก อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

3. กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานตาโรงเฉลิมพระเกียรติ ตำบลนาตาขวัญ อำเภอมือง จังหวัดระยอง

4. กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทาน โรงสูบน้ำบ้านหนองคอกหมู-ชะวีกรรวมใจสามัคคี ตำบลตาขัน อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

5. กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทาน โรงสูบน้ำบ้านหนองตะแบก-ชะวีกสามัคคีร่วมใจ ตำบลตาขัน อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

6. กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานนาตาขวัญ-ชาชนุนรวมใจสามัคคี ตำบลนาตาขวัญ อำเภอมือง จังหวัดระยอง

7. กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานบ้านแลง-ตะพงสามัคคี ตำบลบ้านแลง ตำบลตะพง อำเภอมือง จังหวัดระยอง

- ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

1. เจ้าหน้าที่ชลประทานผู้รับผิดชอบโครงการฯ จำนวน 3 ตัวอย่าง

2. ประชาชนที่ได้รับประโยชน์จากโครงการฯ จำนวน 151 ตัวอย่าง

• การเก็บรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้

การติดตามผลลัพธ์โครงการฯ ครั้งนี้ มีการศึกษาเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Study) ได้แก่ แผนที่ภาพถ่าย และรายงานผลการดำเนินงานโครงการฯ ที่ผ่านมาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการประเมินผลโครงการ ฯ

2. การศึกษาภาคสนาม (Field Work Study) โดยใช้แบบสำรวจเป็นเครื่องมือในการรวบรวมเก็บข้อมูลตามสภาพความเป็นจริง ดังนี้

2.1 การใช้แบบสำรวจจัดส่งให้เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานโครงการฯ ตอบแบบสำรวจ จำนวน 3 ตัวอย่าง

2.2 การใช้แบบสำรวจให้ประชาชนที่ได้รับประโยชน์จากโครงการฯ เพื่อทราบถึงการได้รับประโยชน์และผลกระทบจากโครงการฯ โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากประชาชนผู้ตอบแบบสำรวจ จำนวน 151 ตัวอย่าง

ผลการดำเนินงาน	จำนวนแบบสำรวจ (ชุด)		
	เจ้าหน้าที่ รับผิดชอบ โครงการ	ผู้นำกลุ่ม ผู้ใช้น้ำ	ประชาชน
1. กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทาน ฝั่งซ้ายสามตำบล สามัคคี ตำบลตาขัน อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง		1	34
2. กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทาน ฝั่งขวามือบ้านค่าย สามัคคี ตำบลหนองละลอก อำเภอบ้านค่าย จังหวัด ระยอง		1	31
4. กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทาน โรงสูบน้ำบ้านหนอง คอกหมู-ชะวีกรรวมใจสามัคคี ตำบลตาขัน อำเภอ บ้านค่าย จังหวัดระยอง			
5. กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทาน โรงสูบน้ำบ้านหนอง ตะแบก-ชะวีกสามัคคีร่วมใจ ตำบลตาขัน อำเภอ บ้านค่าย จังหวัดระยอง			
3. กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานตาโรงเฉลิมพระ เกียรติ ตำบลนาตาขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง		1	18
6. กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานนาตาขวัญ-ชาชนุน รวมใจสามัคคี ตำบลนาตาขวัญ อำเภอเมือง จังหวัด ระยอง		1	27
7. กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานบ้านแลง-ตะพง สามัคคี ตำบลบ้านแลง ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง		2	35
รวม		6	145

• การวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนในการประมวลผล เริ่มจากการนำข้อมูลภาคสนามมาทำการบรรณาธิกรณข้อมูล (Edit) จัดทำคู่มือลงรหัส (Coding) และลงรหัสข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ จากนั้นเป็นขั้นตอนของการประมวลผล ก่อนที่จะนำผลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้ค่าทางสถิติที่สำคัญ 3 ส่วน คือ

1. ค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อใช้วัดการแจกแจงความถี่ของข้อมูล โดยนำเสนอในรูปตาราง
2. ค่าตัวกลางเลขคณิต (Arithmetic Mean) เพื่อนำข้อมูลที่แสดงจำนวนมาพิจารณาค่าเฉลี่ย
3. ค่าสูงสุด (Maximum) และค่าต่ำสุด (Minimum) เพื่อนำมาวัดค่าสูงสุด-ต่ำสุดในช่วงของข้อมูลที่แสดงจำนวน

หลังจากการประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ ได้นำค่าสถิติจากการแปรผลข้อมูลมานำเสนอ ในรูปแบบของตารางข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data) และนำข้อมูลมาแปลความหมายให้เป็น ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการวิเคราะห์เชิงตรรกะ โดยการอธิบายและ พรรณนาประกอบกับฐานข้อมูลหัตถภูมิและข้อมูลเอกสารงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ในส่วนของการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจได้ใช้เกณฑ์เทียบระดับความพึงพอใจตามมาตรวัด ของลิเคิร์ท (Likert Scale) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนคำตอบ ดังนี้

ระดับความพึงพอใจมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
ระดับระดับความพึงพอใจมาก	ให้	4	คะแนน
ระดับระดับความพึงพอใจปานกลาง	ให้	3	คะแนน
ระดับระดับความพึงพอใจน้อย	ให้	2	คะแนน
ระดับระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมาย เพื่อจัดระดับคะแนนเฉลี่ย ในช่วงคะแนนดังต่อไปนี้

คะแนนเฉลี่ย	4.21 - 5.00	แปลความว่า	มีผลมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.41 - 4.20	แปลความว่า	มีผลมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.61 - 3.40	แปลความว่า	มีผลปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.81 - 2.60	แปลความว่า	มีผลน้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00 - 1.80	แปลความว่า	มีผลน้อยที่สุด

ความกว้างของอันตรภาคชั้นของค่าเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 0.8 ซึ่งได้ค่ามาจากการคำนวณโดยใช้ สมการทางคณิตศาสตร์ ดังนี้ (Fisher อ้างถึงในชัชวาลย์ เรืองประพันธ์, 2539, หน้า 15)

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

3.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ❀

การติดตามผลลัพธ์การดำเนินงานศูนย์บริการการพัฒนาปลวกแดงตามพระราชดำริ อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง กรณีการใช้น้ำเพื่อการเกษตรจากอ่างเก็บน้ำดอกกราย ประกอบด้วย การประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์การติดตามผลลัพธ์ ฟังบรรยายสรุปผลการดำเนินโครงการฯ สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการฯ และสัมภาษณ์ประชาชนผู้รับประโยชน์จากโครงการฯ โดยผลจากแบบสอบถาม มีดังนี้

❀ ข้อมูลจากแบบสำรวจเจ้าหน้าที่ ❀

3.2.1 ผลจากแบบสำรวจเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการฯ

1. ข้อมูลทั่วไป

จากการศึกษาข้อมูลจากแบบสำรวจเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานโครงการอ่างเก็บน้ำดอกกราย จำนวนทั้งหมด 3 ราย แบ่งผู้ตอบ เป็นเพศชาย จำนวน 2 คน เป็นหญิง 1 คน มีอายุ 52 43 และ 30 ปี ทำหน้าที่ในตำแหน่งนายช่างชลประทานอาวุโส 1 คน นายช่างชลประทานชำนาญงาน 1 คน และวิศวกรชลประทานปฏิบัติการ 1 คน โดยปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับโครงการอ่างเก็บน้ำดอกกราย มาเป็นระยะเวลา 4 ปี 12 ปี 11 เดือน และไม่ถึง 1 ปี ตามลำดับ

2. ข้อมูลการดำเนินงานโครงการฯ สรุปดังนี้

โครงการอ่างเก็บน้ำดอกกราย ตั้งอยู่ที่ตำบลแม่ น้ำคู่ อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ละติจูด 12.8880 ลองจิจูด 101.2227 เป็นโครงการประเภทอ่างเก็บน้ำ ซึ่งเริ่มดำเนินการเมื่อปี 2512 และก่อสร้างแล้วเสร็จเมื่อปี 2518 ใช้งบปกติดำเนินการก่อสร้าง จำนวน 152,939,000 บาท

โครงการฯ มีการจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำ 7 กลุ่ม โดยมีประธานกลุ่มผู้ใช้น้ำทั้งหมด 7 คน ได้แก่

1. กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานฝั่งซ้ายสามตำบลสามัคคี
ประธานกลุ่ม คือ นายไสว พัทธทรัพย์
2. กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานฝั่งขวามูลค่าสามัคคี
ประธานกลุ่ม คือ นายพงศ์ธนา ศุโขทัย
3. กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานตาโรงเฉลิมพระเกียรติ
ประธานกลุ่ม คือ นายประวิทย์ ธรรมเจริญ
4. กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานนาตาขวัญ ชากขนุนรวมใจสามัคคี
ประธานกลุ่ม คือ นายสุนทร ราชวัฒน์
5. กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานบ้านแลง-ตะพงสามัคคี
ประธานกลุ่ม คือ นายประเสริฐ กระแสสินธุ์
6. กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานโรงสูบน้ำบ้านหนองคอกหมู-ชะวีกรวมใจสามัคคี
ประธานกลุ่ม คือ นายเอกร แก้วศิริพัฒนา

7. กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานโรงสูบน้ำบ้านหนองตะแบก-ชะวีกสามัคคีร่วมใจ
ประธานกลุ่ม คือ นายสุนันท์ ศรีณยุตม์

องค์กรผู้ใช้น้ำจัดอยู่ในประเภทกลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทาน กลุ่มพื้นฐาน (WUG) จำนวน 83 กลุ่ม
และกลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทาน (IWUG) จำนวน 7 กลุ่ม

ประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการฯ มีดังนี้

ช่วยสนับสนุนน้ำใช้ในพื้นที่เพาะปลูก ดังนี้

- ❖ พื้นที่ปลูกข้าวในช่วงฤดูฝน จำนวน 5,312 ไร่ ช่วงฤดูแล้ง จำนวน 4,380 ไร่
- ❖ พื้นที่ปลูกพืชสวน ในช่วงฤดูฝน จำนวน 52,228 ไร่ ช่วงฤดูแล้ง จำนวน 15,828 ไร่
- ❖ พื้นที่ปลูกพืชไร่ ในช่วงฤดูแล้ง จำนวน 240 ไร่
- ❖ พื้นที่ปลูกพืชผักสวนครัว ในช่วงฤดูฝน จำนวน 79 ไร่ ฤดูแล้ง จำนวน 242 ไร่
- ❖ พื้นที่อื่น ๆ คือ บ่อปลา ในช่วงฤดูฝน จำนวน 12,378 ไร่ ฤดูแล้ง จำนวน 2,400 ไร่

นอกจากนี้ยังมีการใช้น้ำเพื่อวัตถุประสงค์อื่น ๆ คือเพื่ออุตสาหกรรม และเพื่อรักษาระบบนิเวศ
แม่น้ำระยอง ซึ่งไม่มีปัญหาด้านการใช้ประโยชน์ คือน้ำมีปริมาณเพียงพอสำหรับการอุปโภคบริโภค น้ำ
เพื่อการเกษตร และน้ำเพื่ออุตสาหกรรมทั้งในช่วงฤดูฝนและฤดูแล้ง

การบริหารจัดการน้ำของโครงการฯ เจ้าหน้าที่ทุกคน ตอบว่ากลุ่มผู้ใช้น้ำมีส่วนร่วมในการ
บริหารจัดการน้ำ

ระดับความเข้มแข็งและความสามารถในการบริหารจัดการน้ำของกลุ่มผู้ใช้น้ำ เจ้าหน้าที่
จำนวน 2 คน ตอบว่าระดับความเข้มแข็งและความสามารถในการบริหารจัดการน้ำของกลุ่มผู้ใช้น้ำอยู่ใน
ระดับสูง และมีเจ้าหน้าที่ 1 คน ตอบว่าระดับความเข้มแข็งและความสามารถในการบริหารจัดการน้ำของ
กลุ่มผู้ใช้น้ำอยู่ในระดับปานกลาง

บทบาทในการดูแลบำรุงรักษาและบริหารจัดการน้ำของโครงการฯ แบ่งได้ดังนี้

ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ต่อบทบาทในการดูแลบำรุงรักษาและบริหารจัดการน้ำ
ของโครงการฯ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับ “มาก” มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00

ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ต่อกลุ่มผู้ใช้น้ำ ซึ่งเจ้าหน้าที่มีความคิดเห็นว่า กลุ่มผู้ใช้น้ำ
มีความเข้มแข็งและสามารถที่จะบริหารจัดการน้ำต้นทุนของโครงการฯ พบว่า อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย
เท่ากับ 4.00

ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ต่อเกษตรกรหรือประชาชนผู้ใช้น้ำ ซึ่งเจ้าหน้าที่มีความ
คิดเห็นว่า การใช้ประโยชน์จากโครงการฯ ของเกษตรกรหรือประชาชนผู้ใช้น้ำมีการใช้น้ำได้อย่าง
มีประสิทธิภาพ โดยอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00

ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ต่อหน่วยราชการผู้รับผิดชอบโครงการฯ ซึ่งเจ้าหน้าที่
มีความคิดเห็นว่า มีบทบาทเรื่องการดูแลบำรุงรักษาและบริหารจัดการน้ำของโครงการฯ พบว่า อยู่ใน
ระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50

ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ต่อภาคอุตสาหกรรม ซึ่งเจ้าหน้าที่ที่มีความคิดเห็นว่าภาคอุตสาหกรรมมีความสามารถในการบริหารจัดการน้ำที่ได้รับจากโครงการฯ พบว่า อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.5

ดังแสดงตามตาราง ดังนี้

หน่วยงานหรือองค์กร	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
1. กลุ่มผู้ใช้น้ำ	4	มาก
2. เกษตรกรหรือประชาชนผู้ใช้น้ำ	4	มาก
3. หน่วยงานการผู้รับผิดชอบโครงการฯ	4.5	มากที่สุด
4. ภาคอุตสาหกรรม	3.5	มาก
รวม	4	มาก

3. ผลลัพธ์การดำเนินงานโครงการฯ

โครงการฯ ได้ทำให้เกิดประโยชน์ด้านต่าง ๆ มีเจ้าหน้าที่ จำนวน 3 คน ตอบว่าทำให้เกิดประโยชน์ในเรื่องของการมีน้ำใช้ทำการเพาะปลูก ใช้อุปโภคบริโภค ใช้น้ำทำประมง ช่วยแก้ไขปัญหาภัยแล้ง ช่วยภาคอุตสาหกรรม และช่วยรักษาระบบนิเวศ มีเจ้าหน้าที่จำนวน 2 คน ตอบว่าใช้ประโยชน์ในการเลี้ยงสัตว์ และทำให้สาหร่ายบุบโกขึ้นพื้นฐานดีขึ้น

ลักษณะการใช้ประโยชน์จากโครงการฯเจ้าหน้าที่ทั้ง 3 คน ตอบว่าสามารถใช้ประโยชน์ต่อเนื่องตั้งแต่โครงการฯ แล้วเสร็จ จนถึงปัจจุบัน

นอกจากนี้ โครงการฯ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ โดยมีเจ้าหน้าที่จำนวน 3 คนตอบว่าทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินเพิ่มขึ้น เจ้าหน้าที่จำนวน 2 คน ตอบว่าทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น มีคุณภาพชีวิตดีขึ้น และมีเจ้าหน้าที่จำนวน 1 คน ตอบว่ามีส่วนอำนวยความสะดวกขึ้น ทำให้สิ่งแวดล้อมดีขึ้น ทำให้ชุมชนหรือกลุ่มมีความเข้มแข็งขึ้น และทำให้มีอาชีพใหม่หรือช่องทางการประกอบอาชีพเพิ่มขึ้น ที่ผ่านมการใช้ประโยชน์และการบริหารจัดการโครงการฯ จะมีปัญหาอยู่บ้าง ตามระยะเวลาการใช้งานของอาคารหรือระบบชลประทานชำรุด เจ้าหน้าที่ขาดการดูแลหรือบำรุงรักษา รวมทั้งการเกิดปัญหาภัยแล้ง

4. ปัญหาและข้อเสนอแนะของเจ้าหน้าที่ในการดำเนินงานโครงการ

เรื่องปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการฯ มีเจ้าหน้าที่ทั้ง 2 คนไม่ตอบในข้อนี้ และมีเจ้าหน้าที่ 1 คน ตอบว่าไม่มีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการฯ

เรื่องแผนการดำเนินงานพัฒนาต่อยอดโครงการฯ ในอนาคต มีเจ้าหน้าที่จำนวน 2 คน ตอบว่าไม่มีแผนการดำเนินงานพัฒนาต่อยอด และมีเจ้าหน้าที่จำนวน 1 คน ไม่ตอบในข้อนี้

เรื่องข้อเสนอแนะในการดำเนินงานโครงการฯ มีเจ้าหน้าที่จำนวน 2 คน ตอบว่าไม่มีข้อเสนอแนะ และเจ้าหน้าที่จำนวน 1 คนไม่ตอบในข้อนี้

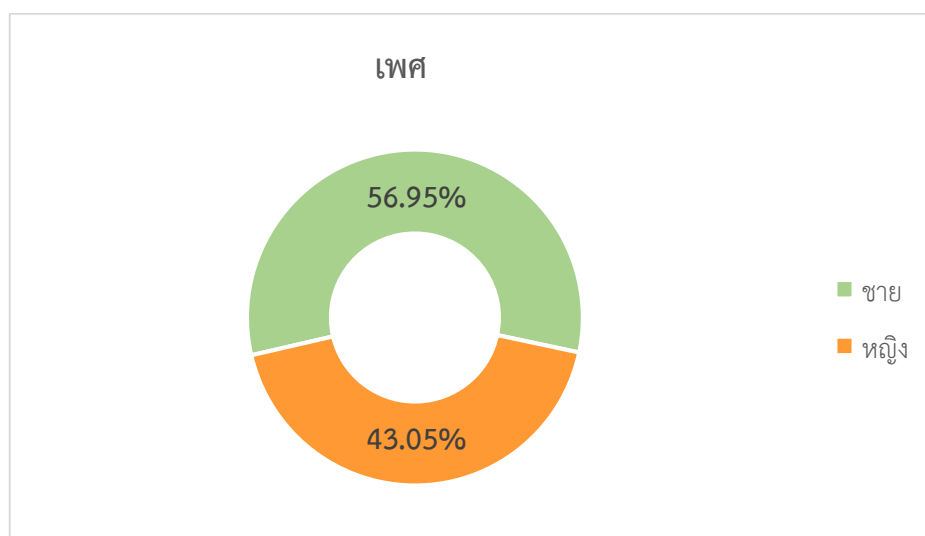
❖ ข้อมูลแบบสำรวจภาคประชาชน ❖

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ❖

จากการสำรวจข้อมูลการติดตามประเมินผล โดยใช้แบบสำรวจในการสอบถามประชาชน กลุ่มตัวอย่าง ผู้รับประโยชน์จากโครงการอ่างเก็บน้ำดอกกราย จำนวน 7 กลุ่มผู้ใช้น้ำ จำนวน 151 ตัวอย่าง พบข้อมูลในแต่ละด้าน ดังนี้

ตารางที่ 3.1 เพศของผู้ตอบแบบสำรวจ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
1. ชาย	86	56.95
2. หญิง	65	43.05
รวม	151	100.00

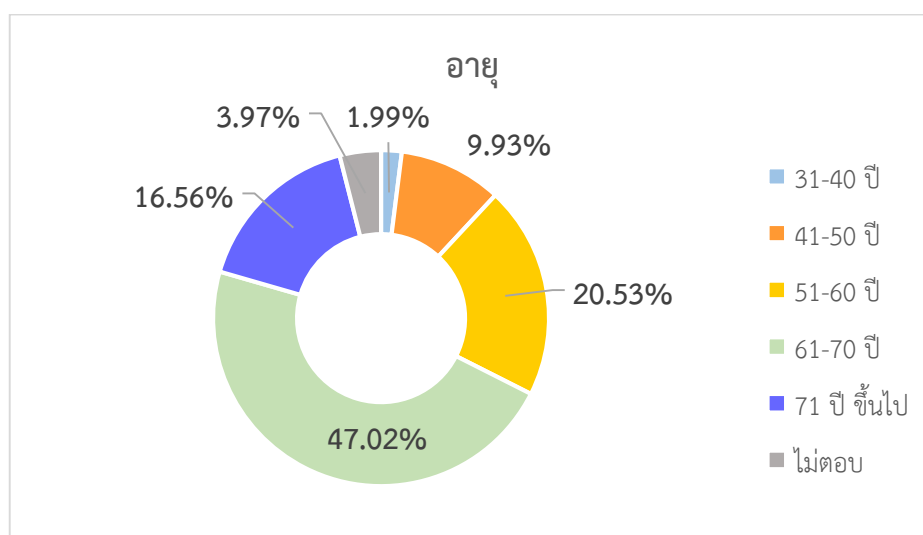
ภาพที่ 3.1 เพศของผู้ตอบแบบสำรวจ

จากตารางที่ 3.1 สรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 56.95 และเพศหญิงจำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 43.05 ดังภาพที่ 3.1

ตารางที่ 3.2 อายุของผู้ตอบแบบสำรวจ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
1. 31-40 ปี	3	1.99
2. 41-50 ปี	15	9.93
3. 51-60 ปี	31	20.53
4. 61-70 ปี	71	47.02
5. 71 ปีขึ้นไป	25	16.56
6. ไม่ตอบ	6	3.97
รวม	151	100.00

อายุมากที่สุด 86 ปี อายุน้อยที่สุด 32 ปี โดยเฉลี่ย 63 ปี

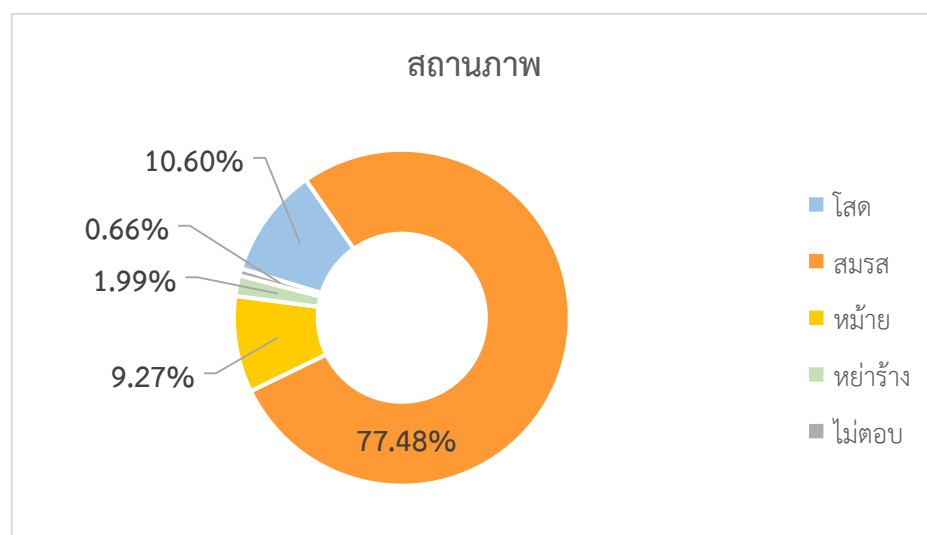

ภาพที่ 3.2 ช่วงอายุของผู้ตอบแบบสำรวจ

จากตารางที่ 3.2 สรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 61-70 ปี จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 47.02 รองลงมาคืออายุตั้งแต่ 51-60 ปี จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 20.53 กลุ่มอายุน้อยที่สุดในช่วงอายุ 31-40 ปี คือ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.99 และมีผู้ที่ไม่ตอบจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 3.97 โดยอายุเฉลี่ยของผู้ตอบสำรวจคือ 63 ปี อายุมากที่สุดคือ 86 ปี และอายุน้อยสุดคือ 32 ปี ดังภาพที่ 3.2

ตารางที่ 3.3 สถานภาพของผู้ตอบแบบสำรวจ

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1. โสด	16	10.60
2. สมรส	117	77.48
3. หม้าย	14	9.27
4. หย่าร้าง	3	1.99
5. ไม่ตอบ	1	0.66
รวม	151	100.00

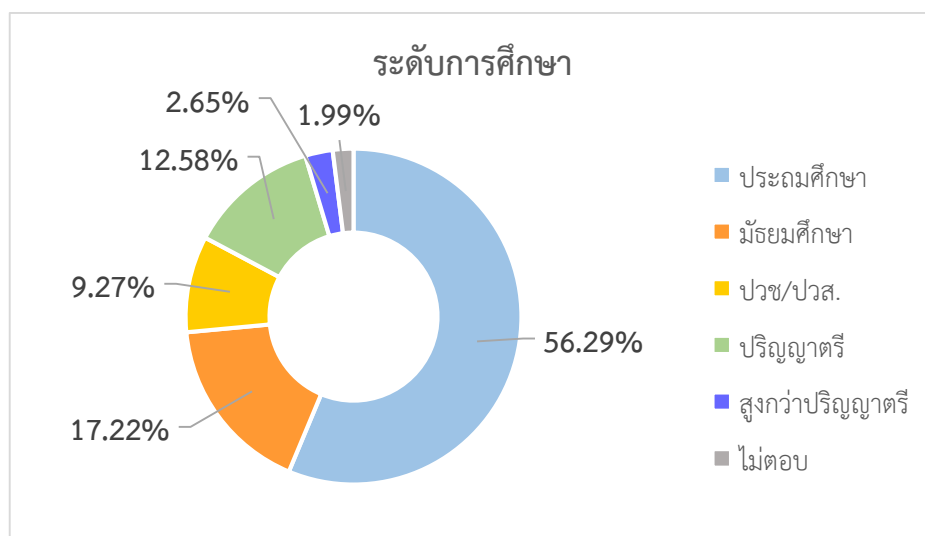

ภาพที่ 3.3 สถานภาพของผู้ตอบแบบสำรวจ

จากตารางที่ 3.3 สรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่มีสถานภาพทางครอบครัวคือสมรสแล้ว จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 77.48 รองลงมามีสถานภาพโสด จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 10.60 สถานภาพหม้ายมีผู้ตอบจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 9.27 สถานภาพหย่าร้างมีผู้ตอบจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.99 และมีผู้ไม่ตอบ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.66 ตามลำดับ ดังภาพที่ 3.3

ตารางที่ 3.4 ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม

การศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
1. ประถมศึกษา	85	56.29
2. มัธยมศึกษา	26	17.22
3. ปวช. หรือ ปวส.	14	9.27
4. ปริญญาตรี	19	12.58
5. สูงกว่าปริญญาตรี	4	2.65
6. ไม่ตอบ	3	1.99
รวม	151	100

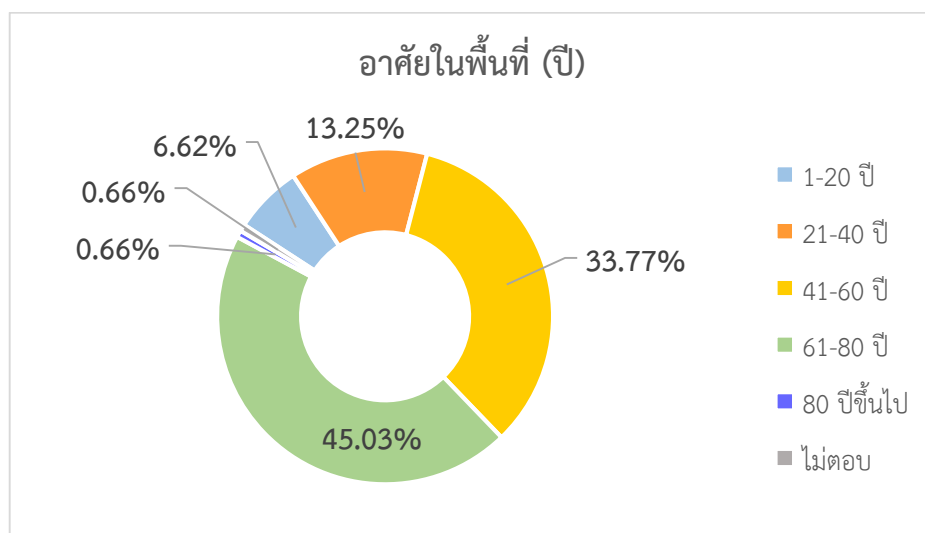
ภาพที่ 3.4 ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากตารางที่ 3.4 สรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ที่ระดับประถมศึกษา จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 56.29 รองลงมาจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 17.22 มีผู้ตอบวุฒิการศึกษาที่สูงกว่าปริญญาตรีน้อยที่สุด คือ จำนวน 4 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 2.65 และมีผู้ที่ไม่ตอบจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.99 ดังภาพที่ 3.4

ตารางที่ 3.5 ระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่ของผู้ตอบแบบสำรวจ

ระยะเวลา	จำนวน	ร้อยละ
1. 1-20 ปี	10	6.62
2. 21-40 ปี	20	13.25
3. 41-60 ปี	51	33.77
4. 61-80 ปี	68	45.03
5. 80 ปี ขึ้นไป	1	0.66
6. ไม่ตอบ	1	0.66
รวม	151	100

ระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่มากที่สุด 83 ปี น้อยที่สุด 7 ปี โดยเฉลี่ย 54 ปี

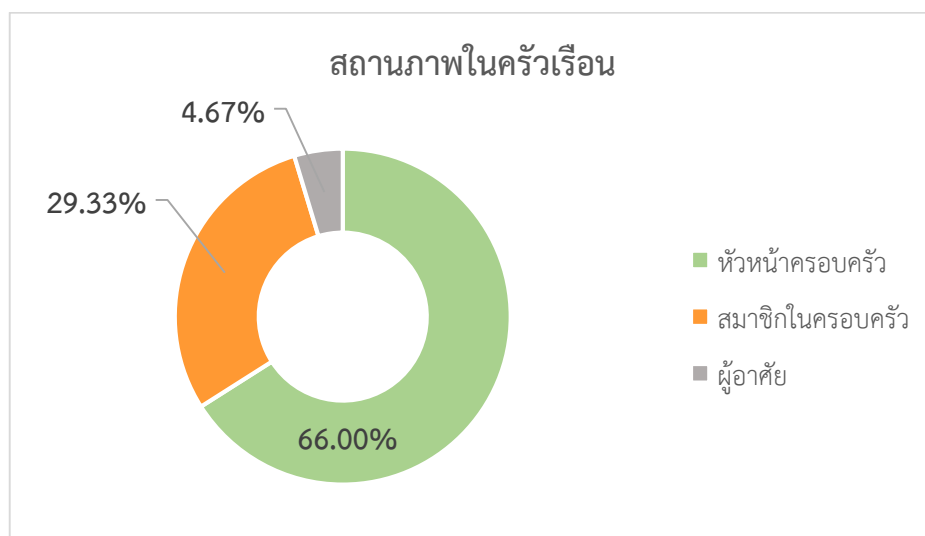

ภาพที่ 3.5 ระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่ของผู้ตอบแบบสำรวจ

จากตารางที่ 3.5 สรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในพื้นที่เป็นระยะเวลายาวนานที่สุดระหว่าง 61-80 ปี จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 45.03 รองลงมาอาศัยอยู่ในพื้นที่ 41-60 ปี จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 33.77 น้อยที่สุดมีผู้ตอบอาศัยอยู่ในพื้นที่ 80 ปีขึ้นไป จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.66 และมีผู้ที่ไม่ตอบจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.66 หากคิดโดยเฉลี่ยแล้วผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในพื้นที่ 54 ปี มากที่สุด 83 ปี และน้อยที่สุด 7 ปี ดังภาพที่ 3.5

ตารางที่ 3.6 สถานภาพในครัวเรือนของผู้ตอบแบบสำรวจ

สถานะภาพในครัวเรือน	จำนวน	ร้อยละ
1. หัวหน้าครอบครัว	99	66.00
2. สมาชิกในครอบครัว	44	29.33
3. ผู้อาศัย	7	4.67
รวม	151	100.00

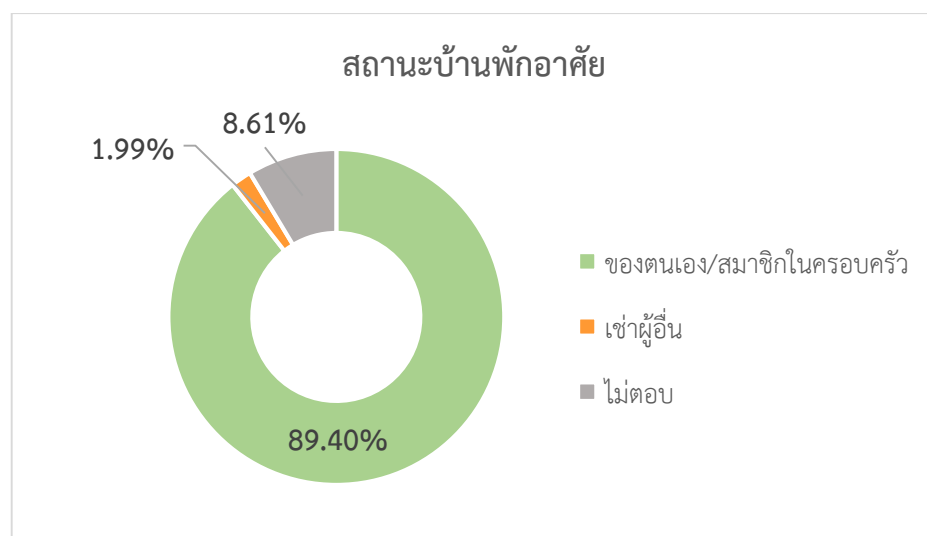

ภาพที่ 3.6 สถานภาพในครัวเรือนของผู้ตอบแบบสำรวจ

จากตารางที่ 3.6 สรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่มีสถานภาพในครัวเรือนเป็นหัวหน้าครอบครัว จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 66.00 รองลงมาคือเป็นสมาชิกในครอบครัว จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 29.33 และน้อยที่สุดมีผู้ตอบเป็นผู้อยู่อาศัยจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 4.67 ดังภาพที่ 3.6

ตารางที่ 3.7 สถานะบ้านพักอาศัยของผู้ตอบแบบสำรวจ

บ้านพักอาศัย	จำนวน	ร้อยละ
1. ของตนเองหรือสมาชิกในครอบครัว	135	89.40
2. เช่า	3	1.99
3. ไม่ตอบ	13	8.61
รวม	151	100.00

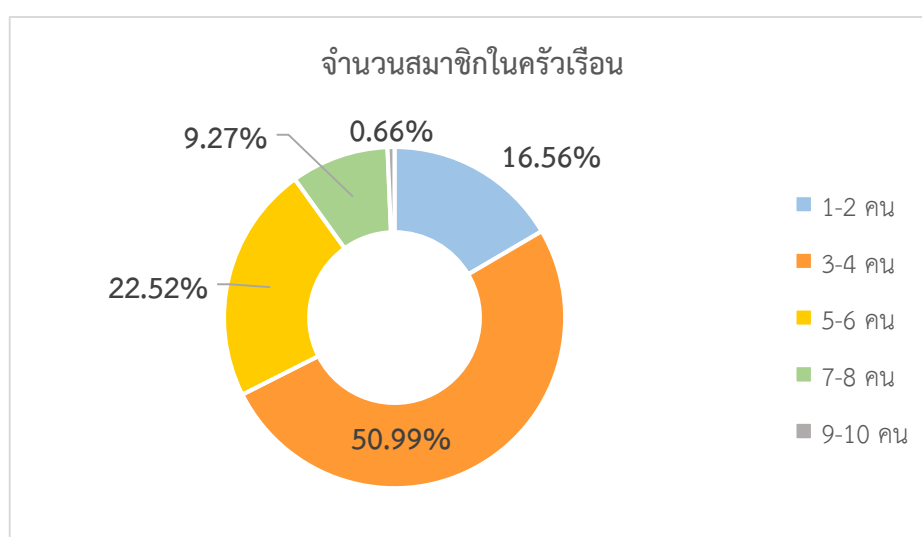
ภาพที่ 3.7 สถานะบ้านพักอาศัยของผู้ตอบแบบสำรวจ

จากตารางที่ 3.7 สรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่มีสถานภาพในครัวเรือนมีบ้านพักอาศัยเป็นของตนเองหรือของสมาชิกในครอบครัว จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 89.40 และบางส่วนตอบเช่าผู้อื่น จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.99 และมีผู้ไม่ตอบ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 8.61 ดังภาพที่ 3.7

ตารางที่ 3.8 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนของผู้ตอบแบบสำรวจ

จำนวนสมาชิก	จำนวน	ร้อยละ
1. 1-2 คน	25	16.56
2. 3-4 คน	77	50.99
3. 5-6 คน	34	22.52
4. 7-8 คน	14	9.27
5. 9-10 คน	1	0.66
รวม	151	100.00

จำนวนผู้อยู่อาศัย มากที่สุด 10 คน/ครัวเรือน น้อยที่สุด 1 คน/ครัวเรือน โดยเฉลี่ย 4 คน/ครัวเรือน

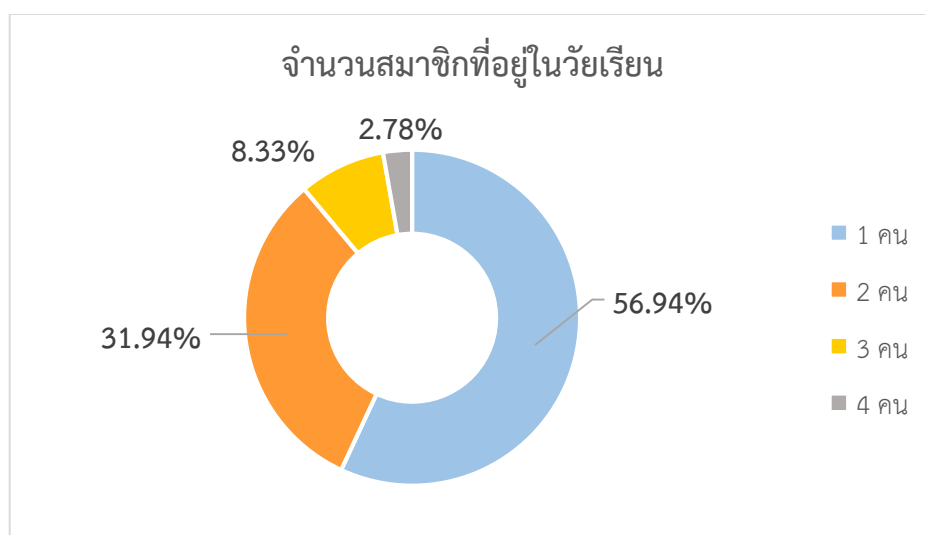
ภาพที่ 3.8 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนของผู้ตอบแบบสำรวจ

จากตารางที่ 3.8 สรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่ จำนวน 77 คน มีจำนวนสมาชิกที่อยู่ในครัวเรือนระหว่าง 3-4 คน คิดเป็นร้อยละ 50.99 รองลงมามีสมาชิกระหว่าง 5-6 คน จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 22.52 และน้อยที่สุดมีผู้ตอบมีสมาชิกระหว่าง 9-10 คน จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.66 หากคิดโดยเฉลี่ยแล้วผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกที่อยู่ในครัวเรือน 4 คน มากที่สุด 10 คน และน้อยที่สุด 1 คน ดังภาพที่ 3.8

ตารางที่ 3.9 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่ในวัยเรียนของผู้ตอบแบบสำรวจ

จำนวนสมาชิก	จำนวน	ร้อยละ
1. 1 คน	41	56.94
2. 2 คน	23	31.94
3. 3 คน	6	8.33
4. 4 คน	2	2.78
รวม	72	100.00

จำนวนผู้อยู่อาศัยที่อยู่ในวัยเรียน โดยเฉลี่ย 2 คน/ครัวเรือน

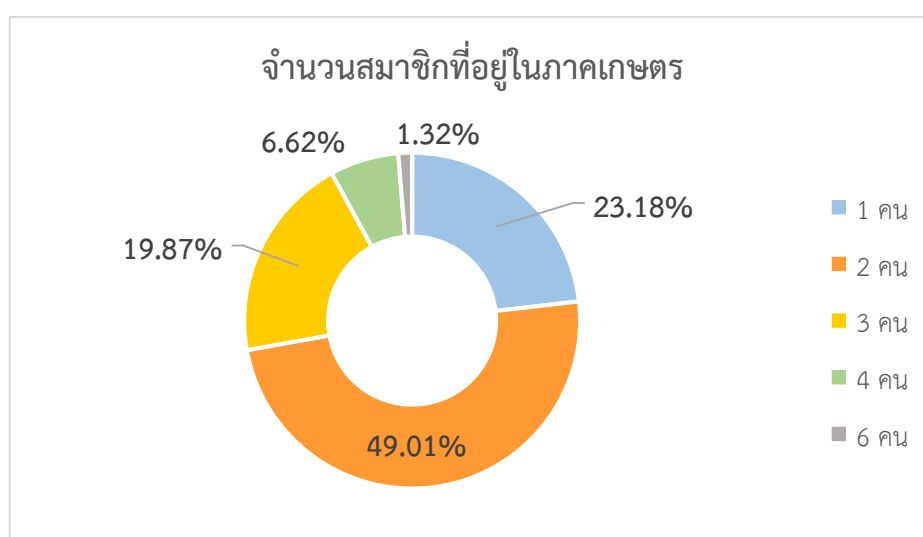
ภาพที่ 3.9 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่ในวัยเรียนของผู้ตอบแบบสำรวจ

จากตารางที่ 3.9 สรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 56.94 มีสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่ในวัยเรียน 1 คน รองลงมา มีสมาชิกที่อยู่ในวัยเรียน 2 คน มีผู้ตอบ 23 คน คิดเป็นร้อยละ 31.94 จำนวน 3 คน มีผู้ตอบ 6 คน คิดเป็นร้อยละ 8.33 และน้อยที่สุดมีผู้ตอบจำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยเรียน 4 คน จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.78 หากคิดโดยเฉลี่ยแล้วผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่ในวัยเรียน 4 คน ดังภาพที่ 3.9

ตารางที่ 3.10 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่ในภาคเกษตรของผู้ตอบแบบสำรวจ

จำนวนสมาชิก	จำนวน	ร้อยละ
1. 1 คน	35	23.18
2. 2 คน	74	49.01
3. 3 คน	30	19.87
4. 4 คน	10	6.62
5. 6 คน	2	1.32
รวม	151	100.00

จำนวนผู้อยู่อาศัยที่อยู่ในภาคเกษตรโดยเฉลี่ย 2 คน/ครัวเรือน

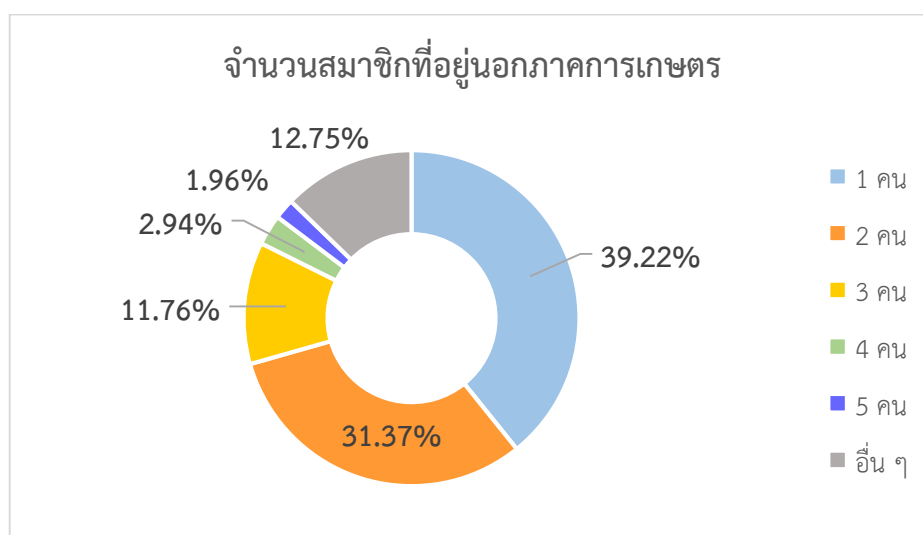
ภาพที่ 3.10 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่ในภาคเกษตรของผู้ตอบแบบสำรวจ

จากตารางที่ 3.10 สรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 49.01 มีสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่ในภาคเกษตร 2 คน รองลงมา คือ มีสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่ในภาคเกษตร 1 คน มีผู้ตอบ 35 คน คิดเป็นร้อยละ 23.18 มีสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่ในภาคเกษตรจำนวน 3 คน มีผู้ตอบ 30 คน คิดเป็นร้อยละ 19.87 จำนวน 4 คน มีผู้ตอบ 10 คน คิดเป็นร้อยละ 6.62 และน้อยที่สุดมีผู้ตอบจำนวนสมาชิกที่อยู่ในภาคเกษตร 6 คน จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.32 หากคิดโดยเฉลี่ยแล้วผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่มีสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่ในภาคเกษตรจำนวน 2 คน ดังภาพที่ 3.10

ตารางที่ 3.11 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่นอกภาคการเกษตรของผู้ตอบแบบสำรวจ

จำนวนสมาชิก	จำนวน	ร้อยละ
1. 1 คน	40	39.22
2. 2 คน	32	31.37
3. 3 คน	12	11.76
4. 4 คน	3	2.94
5. 5 คน	2	1.96
6. อื่น ๆ (ผู้สูงอายุ ผู้พิการ แม่บ้าน ผู้ป่วย และว่างงาน)	13	12.75
รวม	151	100.00

จำนวนผู้อยู่อาศัยในครัวเรือนที่อยู่นอกภาคการเกษตรโดยเฉลี่ย 2 คน/ครัวเรือน

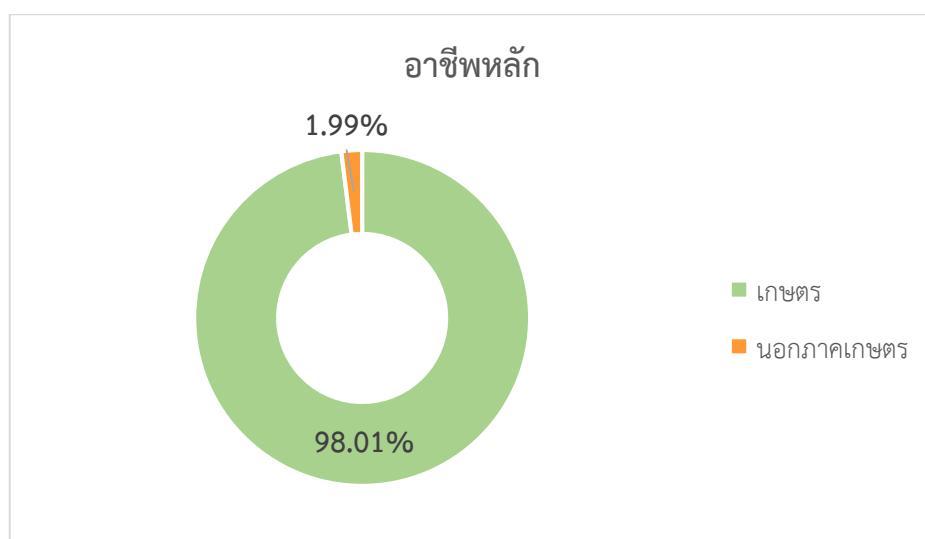

ภาพที่ 3.11 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่นอกภาคการเกษตรของผู้ตอบแบบสำรวจ

จากตารางที่ 3.11 สรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่ จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 39.22 มีสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่นอกภาคการเกษตร 1 คน รองลงมาเป็นผู้ตอบจำนวนสมาชิก 2 คน รวม 32 คน คิดเป็นร้อยละ 31.37 และมีครัวเรือนที่มีสมาชิกอยู่นอกภาคการเกษตรจำนวน 3 คน และ 4 คน และ 5 คน คิดเป็นร้อยละ 11.76 ร้อยละ 2.94 และ ร้อยละ 1.96 ตามลำดับ หากคิดโดยเฉลี่ยแล้วผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่มีสมาชิกที่อยู่นอกภาคการเกษตรจำนวน 2 คน แต่อย่างไรก็ดี มีผู้ตอบแบบสำรวจ ตอบว่ามีผู้ที่อยู่นอกภาคการเกษตรที่เป็นผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ป่วย แม่บ้าน และว่างงาน จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 7.93 ดังภาพที่ 3.11

ตารางที่ 3.12 อาชีพหลักของผู้ตอบแบบสำรวจ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
1. เกษตร	148	98.01
2. นอกภาคเกษตร ได้แก่	3	1.99
- พนักงานบริษัท		
- ข้าราชการบำนาญ		
- ค้าขาย		
รวม	151	100.00

ภาพที่ 3.12 อาชีพหลักของผู้ตอบแบบสำรวจ

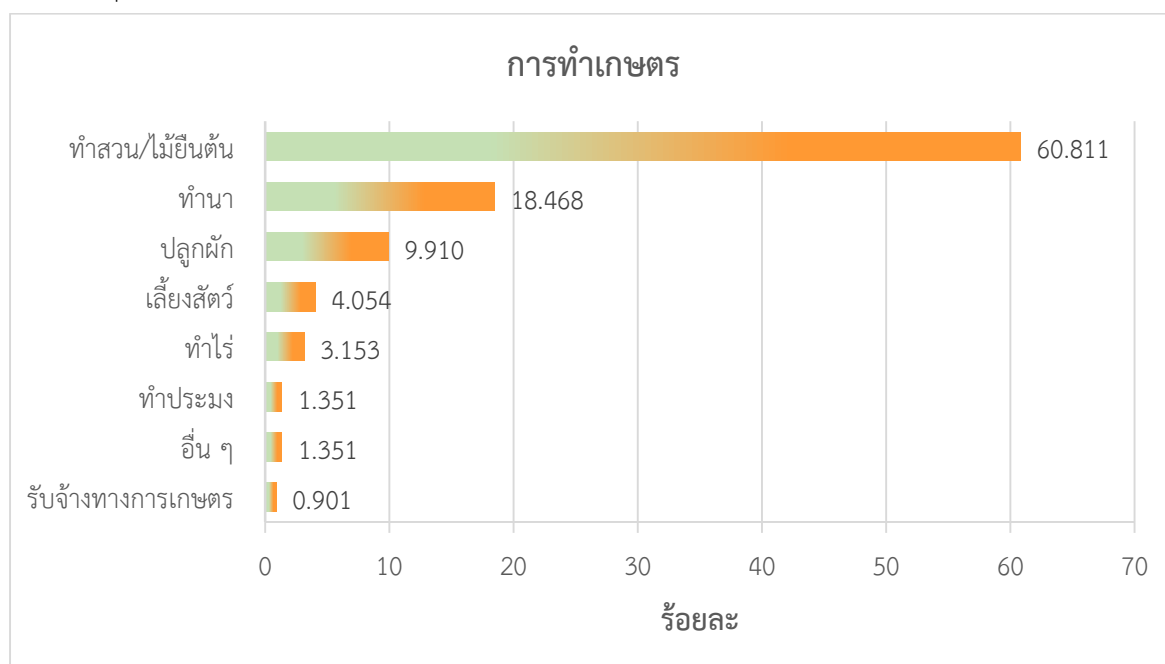
จากตารางที่ 3.12 สรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตร จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 98.01 และนอกภาคเกษตร ได้แก่ พนักงานบริษัท ข้าราชการบำนาญ และค้าขาย จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.99 ดังภาพที่ 3.12

ตารางที่ 3.13 การทำการเกษตรของผู้ตอบแบบสำรวจ

จำนวนตัวอย่าง = 151

ประเภทการทำการเกษตร	จำนวน	ร้อยละ
1. ทำนา	41	18.47
2. ทำสวนหรือไม้ยืนต้น	135	60.81
3. ทำไร่	7	3.15
4. ปลูผัก	22	9.91
5. เลี้ยงสัตว์	9	4.05
6. ประมง	3	1.35
7. รับจ้างทางการเกษตร	2	0.90
8. กิจกรรมอื่น ๆ ได้แก่ ทำนาบัว รับจ้างทั่วไป	3	1.35
รวม	222	100.00

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

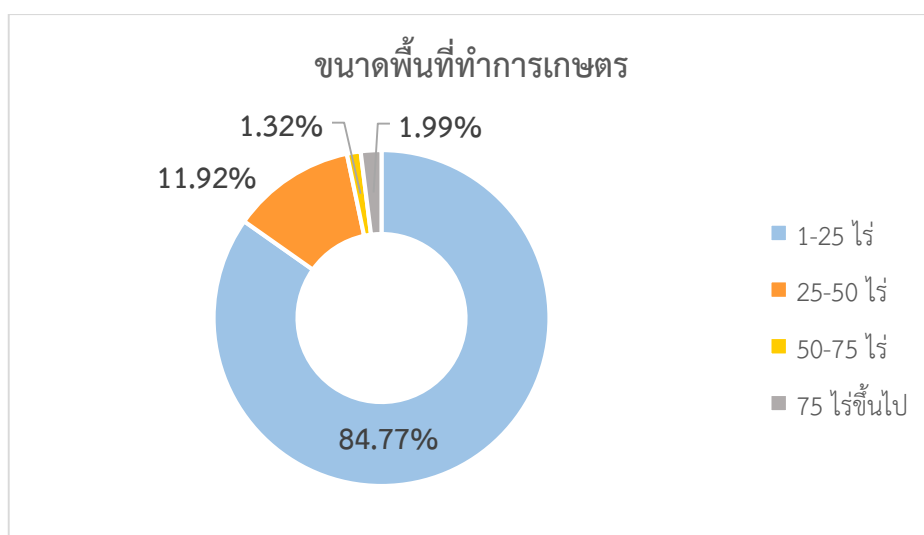
ภาพที่ 3.13 การทำการเกษตรของผู้ตอบแบบสำรวจ

จากตารางที่ 3.13 สรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่ จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 60.81 มีอาชีพทำสวนหรือไม้ยืนต้น เช่น ทุเรียน มังคุด เงาะ ลองกอง ร่องลงนามีอาชีพทำนา จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 18.47 มีอาชีพปลูผัก จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 9.91 เลี้ยงสัตว์ จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 4.05 ทำไร่ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 3.15 ทำประมง กับทำนาบัว และรับจ้างทั่วไป มีสัดส่วนที่เท่ากันอย่างละ 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.35 และน้อยที่สุดมีอาชีพรับจ้างทำการเกษตร จำนวน 2 คน คิดเป็น 0.90 ดังภาพที่ 3.13

ตารางที่ 3.14 ขนาดพื้นที่ทำการเกษตรของผู้ตอบแบบสำรวจ

พื้นที่	จำนวน	ร้อยละ
1. 1-25 ไร่	128	84.77
2. 25-50 ไร่	18	11.92
3. 50-75 ไร่	2	1.32
4. 75 ไร่ขึ้นไป	3	1.99
รวม	151	100.00

จำนวนพื้นที่ทำกินด้านการเกษตร มากที่สุด 100 ไร่ น้อยที่สุด 1 ไร่ โดยเฉลี่ย 14 ไร่ 240 ตร.วา

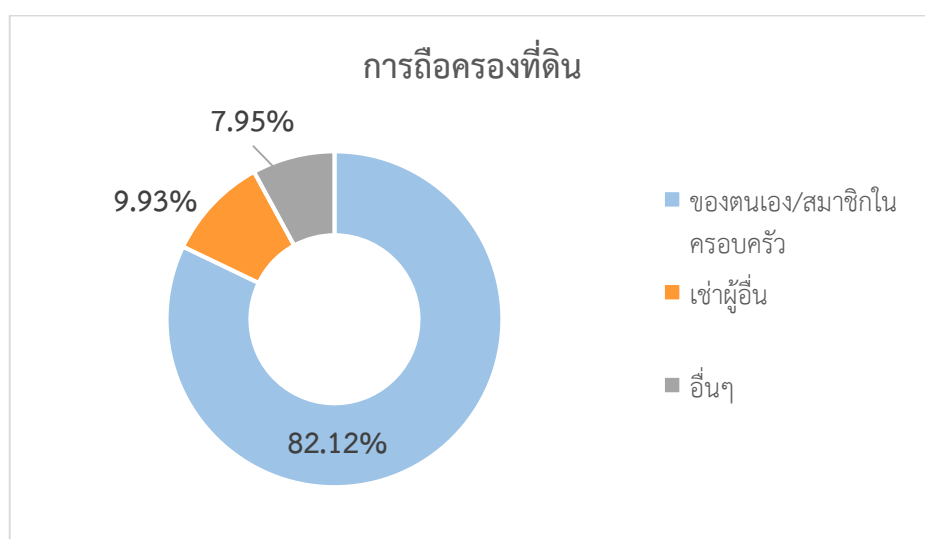

ภาพที่ 3.14 ขนาดพื้นที่ทำการเกษตรของผู้ตอบแบบสำรวจ

จากตารางที่ 3.14 สรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่มีพื้นที่ทำการเกษตร 1-25 ไร่ จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 84.77 รองลงมามีพื้นที่ฯ จำนวน 25-50 ไร่ จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 11.92 และน้อยที่สุดมีผู้ตอบมีพื้นที่ฯ จำนวน 50-75 ไร่ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.32 หากคิดโดยเฉลี่ยแล้ว ผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่มีพื้นที่ทำการเกษตร 14 ไร่ 240 ตร.วา มากที่สุด 100 ไร่ และน้อยที่สุด 1 ไร่ ดังภาพที่ 3.14

ตารางที่ 3.15 การถือครองที่ดินทำการเกษตรของผู้ตอบแบบสำรวจ

ลักษณะการถือครองที่ดิน	จำนวน	ร้อยละ
1. ของตนเองหรือสมาชิกในครอบครัว	124	82.12
2. เช่าผู้อื่น	15	9.93
3. อื่น ๆ ได้แก่	12	7.95
- ของตนเองและเช่าผู้อื่น		
- ของตนเองและมีคนให้ที่ดินทำการเกษตรโดยไม่มีค่าใช้จ่าย		
รวม	151	100.00

ภาพที่ 3.15 การถือครองที่ดินทำการเกษตรของผู้ตอบแบบสำรวจ

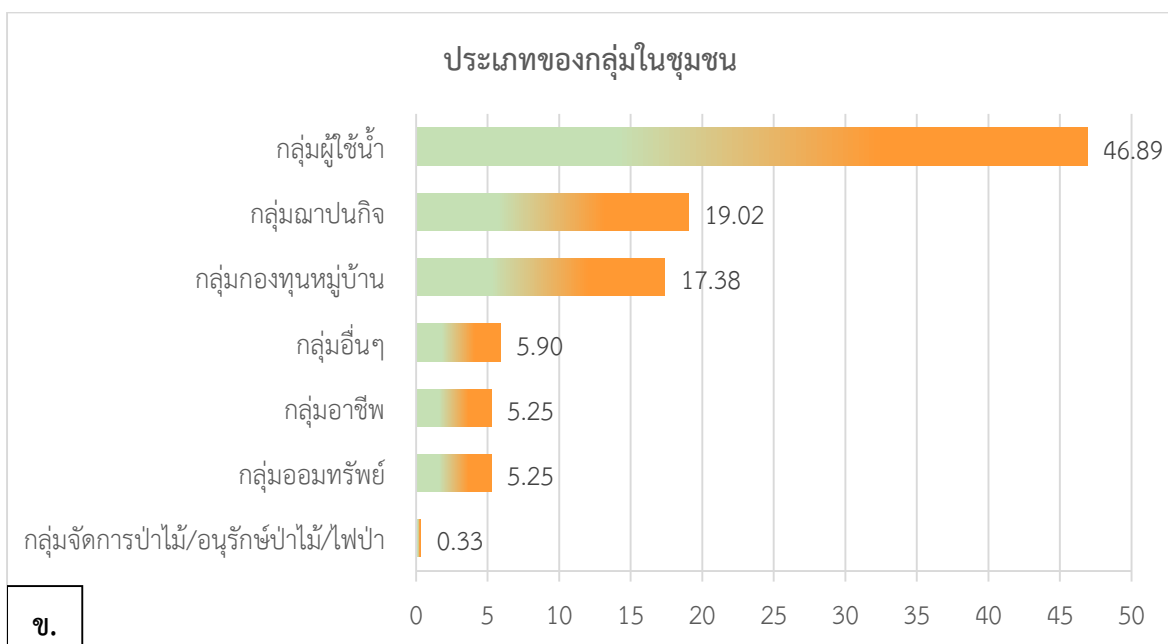
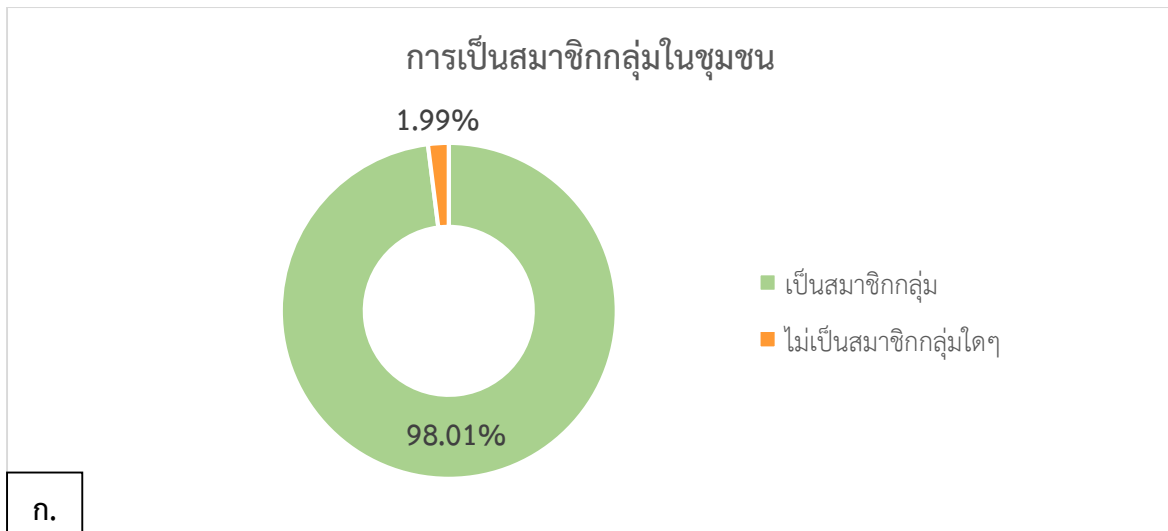
จากตารางที่ 3.15 สรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่ถือครองที่ดินเป็นของตนเอง หรือของสมาชิกในครอบครัว จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 82.12 รองลงมาคือเช่าที่ดินของผู้อื่น จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 9.93 และยังมีเกษตรกรที่ทำเกษตรบนที่ดินของตนเองและเช่าที่ดินของผู้อื่นในการทำเกษตรด้วย รวมทั้งประเภที่มีที่ดินทำการเกษตรเป็นของตนเองและยังทำการเกษตรในที่ดินของคนอื่นโดยไม่มีค่าใช้จ่ายรวม จำนวน 12 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 7.95 ดังภาพที่ 3.15

ตารางที่ 3.16 การเข้าร่วมกลุ่มภายในชุมชนของผู้ตอบแบบสำรวจ

จำนวนตัวอย่าง = 151

การเป็นสมาชิกกลุ่มภายในชุมชน	จำนวน	ร้อยละ
1. เป็นสมาชิกกลุ่ม	148	98.01
2. ไม่เป็นสมาชิกกลุ่ม	3	1.99
รวม	151	100.00
กลุ่มในชุมชน	จำนวน	ร้อยละ
1. กลุ่มอาชีพ ได้แก่	16	5.25
- กลุ่มทำสวนมังคุดแปลงใหญ่		
- กลุ่มยางพาราแปลงใหญ่		
- กลุ่มมังคุดแปลงใหญ่ตาขัน		
- กลุ่มเกษตรกรของสำนักงานเกษตรจังหวัด		
- กลุ่มเกษตรกรผลไม้		
- กลุ่มแม่บ้าน (กะปิ)		
- กลุ่มขายมังคุด		
- กลุ่มชวานา		
- กลุ่มนาแปลงใหญ่		
- กลุ่มวิสาหกิจชุมชน		
- กลุ่มแปรรูปข้าว		
- กลุ่มสตรีแม่บ้าน		
2. กลุ่มออมทรัพย์	16	5.25
3. กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน	53	17.38
4. กลุ่มฌาปนกิจ	58	19.02
5. กลุ่มผู้ใช้น้ำ	143	46.89
6. กลุ่มจัดการป่าไม้ อนุรักษ์ป่าไม้ และไฟฟ้า	1	0.33
7. กลุ่มอื่น ๆ ได้แก่ เพื่อนช่วยเพื่อน กรรมการหมู่บ้าน	18	5.90
กลุ่ม ธกส. กลุ่มเกษตรกรนาข้าวตำบล กลุ่มแปรรูปผลไม้		
กลุ่มมังคุดแปลงใหญ่ กลุ่มสหกรณ์หมู่บ้าน จัดการศัตรูพืช		
สถาบันการเงินชุมชนเงินเขาวังม่าน สหกรณ์การเกษตร		
อสม. และ อาสาสมัครชลประทาน		
รวมจำนวนคำตอบ	305	100.00

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ภาพที่ 3.16 การเข้าร่วมกลุ่มภายในชุมชนของผู้ตอบแบบสำรวจ

จากตารางที่ 3.16 สรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชน จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 98.01 ส่วนที่เหลือจำนวน 3 คน ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชน คิดเป็นร้อยละ 1.99 ดังภาพที่ 3.16 ก.

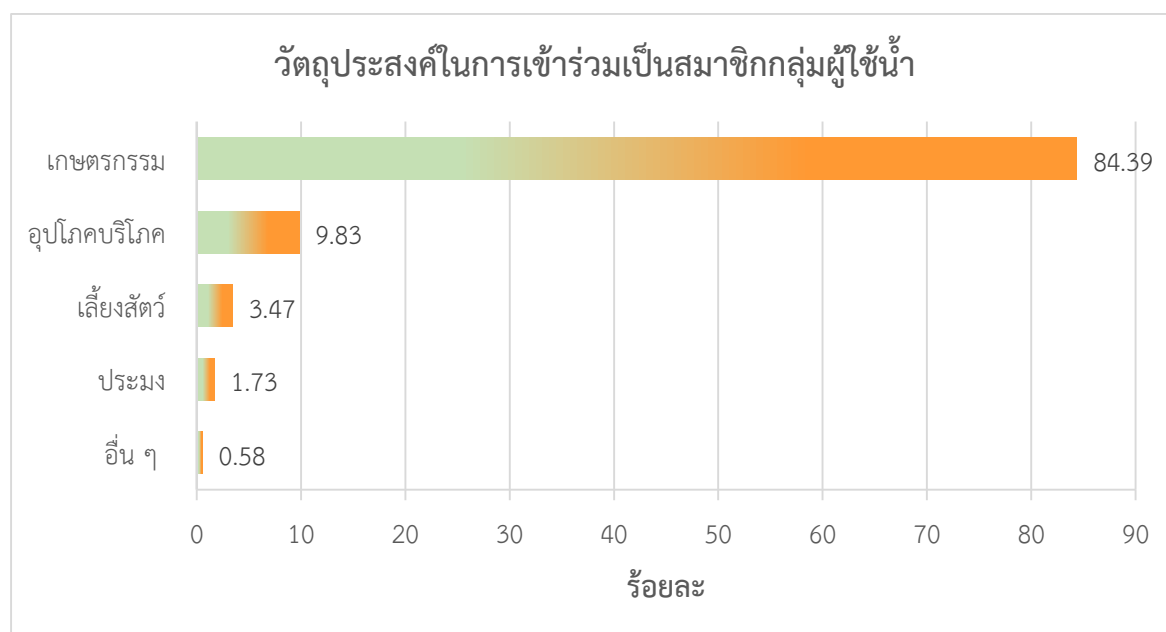
จากผลการสำรวจผู้ตอบแบบสำรวจที่ตอบเป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชนจำนวน 148 คน สามารถเลือกตอบประเภทของกลุ่มได้มากกว่า 1 คำตอบ โดยรวมแล้วมีผู้ตอบทั้งหมด 305 คำตอบ พบว่าเป็นสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำ มีจำนวน 143 คน คิดเป็นร้อยละ 46.89 รองลงมาเป็นสมาชิกสมาชิกกลุ่มฌาปนกิจ และสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน มีสมาชิกในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันคือจำนวน 58 คน และ 53 คน คิดเป็นร้อยละ 19.02 และ ร้อยละ 17.38 ตามลำดับ สำหรับกลุ่มสมาชิกในชุมชนที่ผู้ตอบเลือกน้อยที่สุด ได้แก่ กลุ่มจัดการป่าไม้ อนุรักษ์ป่าไม้ และไฟป่า มีเพียง 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.33 ดังภาพที่ 3.16 ข.

ตารางที่ 3.17 วัตถุประสงค์ในการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำของผู้ตอบแบบสำรวจ

จำนวนตัวอย่าง = 151

การใช้น้ำ	จำนวน	ร้อยละ
1. อุปโภคบริโภค	17	9.83
2. เกษตรกรรม	146	84.39
3. เลี้ยงสัตว์	6	3.47
4. ประมง	3	1.73
5. อื่น ๆ ได้แก่ เปิดน้ำใส่บ่อส่วนตัว	1	0.58
รวมจำนวนคำตอบ	173	100.00

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

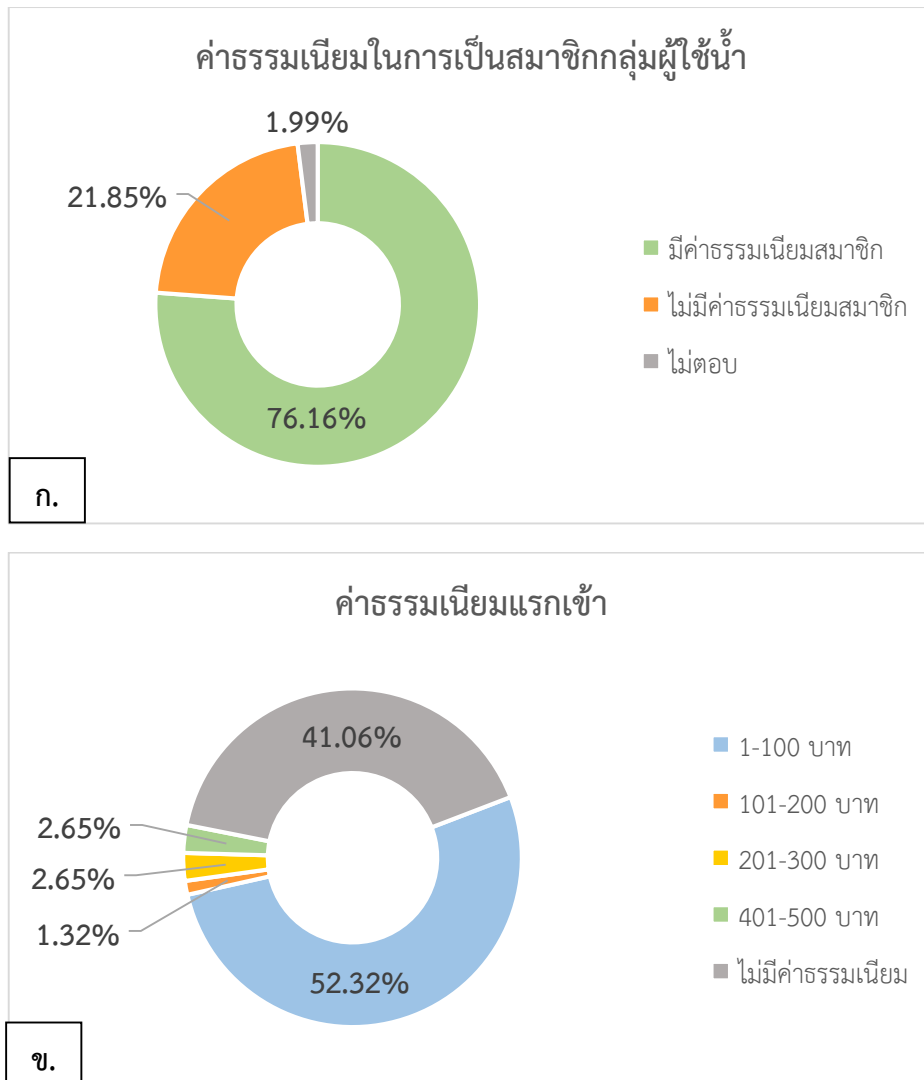

ภาพที่ 3.17 วัตถุประสงค์ในการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำของผู้ตอบแบบสำรวจ

จากตารางที่ 3.17 ผู้ตอบแบบสำรวจที่เป็นสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำสามารถตอบวัตถุประสงค์ในการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มได้มากกว่า 1 คำตอบ โดยรวมแล้วมีผู้ตอบทั้งหมด 173 คำตอบ ส่วนใหญ่เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มฯ เพื่อประโยชน์ทางด้านเกษตรกรรม จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 84.39 รองลงมาคือ ด้านอุปโภคบริโภค จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 9.83 เลี้ยงสัตว์ 6 คน คิดเป็นร้อยละ 3.47 ประมง 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.73 และมีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.58 ที่มีวัตถุประสงค์ของการเป็นสมาชิกกลุ่มเพื่อต้องการมีน้ำเติมในบ่อส่วนตัว ดังภาพที่ 3.17

ตารางที่ 3.18 ค่าธรรมเนียมในการเป็นสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำของผู้ตอบแบบสำรวจ

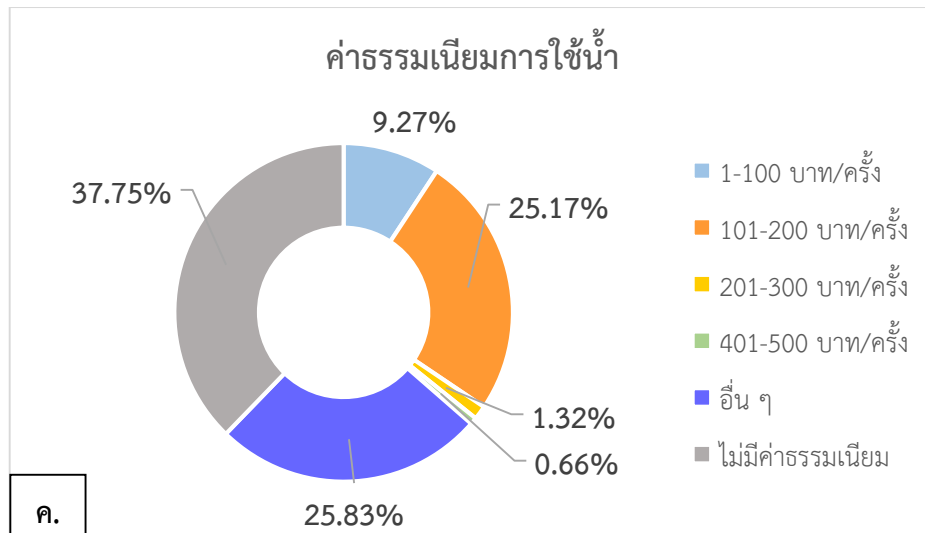
ค่าธรรมเนียมในการเป็นสมาชิก	จำนวน	ร้อยละ
1. มีค่าธรรมเนียม	115	76.16
2. ไม่มีค่าธรรมเนียม	33	21.85
3. ไม่ตอบ	3	1.99
รวม	151	100.00
ค่าธรรมเนียมแรกเข้า	จำนวน	ร้อยละ
1. 1-100 บาท	79	52.32
2. 101-200 บาท	2	1.32
3. 201-300 บาท	4	2.65
4. 401-500 บาท	4	2.65
5. ไม่เสียค่าธรรมเนียม	62	41.06
รวม	151	100.00
ค่าธรรมเนียมแรกเข้า มากที่สุด 500 บาท/ปี น้อยที่สุด 0 บาท/ปี โดยเฉลี่ย 74.64 บาท/ปี		
ค่าธรรมเนียมการใช้น้ำ	จำนวน	ร้อยละ
1. 1-100 บาท/ครั้ง	14	9.27
2. 101-200 บาท/ครั้ง	38	25.17
3. 201-300 บาท/ครั้ง	2	1.32
4. 401-500 บาท/ครั้ง	1	0.66
5. อื่น ๆ ได้แก่	39	25.83
- 170 บาท/ชม.		
- 30 บาท/ชม.		
- 40 บาท/ชม.		
- ไร่ละ 5 บาท		
6. ไม่เสียค่าธรรมเนียม	57	37.75
รวม	151	100.00
ค่าธรรมเนียมการใช้น้ำ มากที่สุด 400 บาท/ครั้ง น้อยที่สุด 0 บาท/ครั้ง โดยเฉลี่ย 86.65 บาท/ครั้ง หรือ 80 บาท/ ชั่วโมง		

ภาพที่ 3.18 ค่าธรรมเนียมในการเป็นสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำของผู้ตอบแบบสำรวจ

จากตารางที่ 3.18 สรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสำรวจที่เป็นสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำส่วนใหญ่เสียค่าธรรมเนียมแรกเข้า จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 76.16 และมีสมาชิกบางส่วนที่ไม่เสียค่าธรรมเนียมฯ จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 21.85 อาจเนื่องด้วยบางพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ให้การสนับสนุน ค่าธรรมเนียมแรกเข้าการเป็นสมาชิก หรือในบางพื้นที่ไม่มีการตั้งกฎว่าต้องชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้า กลุ่มผู้ใช้น้ำตั้งแต่แรก แต่อย่างไรก็ดี สมาชิกทุกคนไม่ว่าจะเสียค่าธรรมเนียมแรกเข้าหรือไม่เสียค่าธรรมเนียม ก็ยังได้ใช้น้ำโดยไม่มีใครคัดค้าน แสดงให้เห็นถึงความเข้มแข็งและความสามัคคีของกลุ่มผู้ใช้น้ำ ดังภาพที่ 3.18 ก.

สำหรับค่าธรรมเนียมแรกเข้าที่สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำส่วนใหญ่ต้องชำระให้กับกลุ่มนั้น ส่วนใหญ่ตอบเสียค่าธรรมเนียมฯ 1-100 บาท มีจำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 52.32 และมีผู้ตอบเสียค่าธรรมเนียมฯ 100-500 บาท รวมจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 6.62 แต่อย่างไรก็ดี มีผู้ตอบแบบสำรวจจำนวน 62 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 41.06 ที่ตอบไม่เสียค่าธรรมเนียมฯ เลย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับข้อตกลงระหว่างกลุ่มผู้ใช้น้ำ กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นผู้รับผิดชอบค่าธรรมเนียมให้กับกลุ่มฯ ดังภาพที่ 3.18 ข.

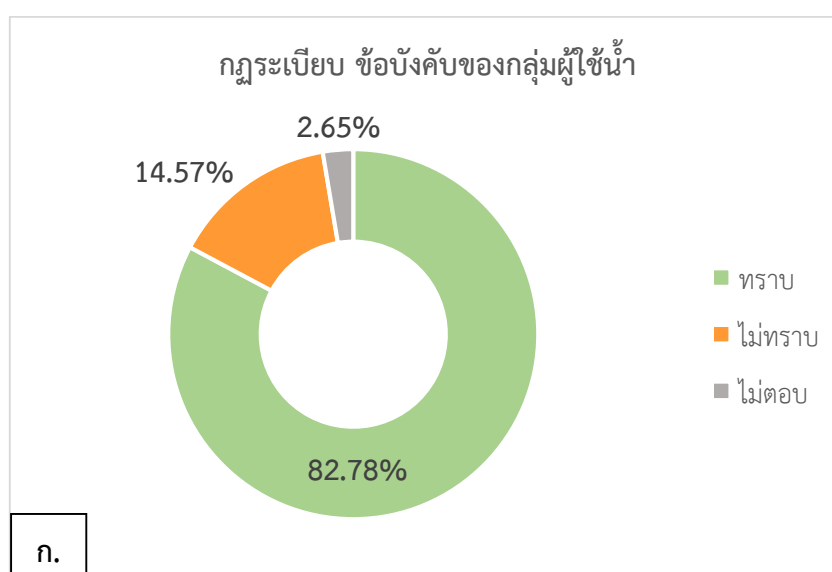
ภาพที่ 3.18 (ต่อ) ค่าธรรมเนียมในการเป็นสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำของผู้ตอบแบบสำรวจ

จากผลการสำรวจการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการใช้น้ำในแต่ละครั้งของกลุ่มผู้ใช้น้ำนั้น พบว่ามีสมาชิกฯ ตอบไม่มีค่าธรรมเนียมการใช้น้ำจำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 37.75 อาจด้วยสาเหตุที่สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำอาศัยอยู่บริเวณพื้นที่ต้นน้ำสามารถรับน้ำจากชลประทานได้โดยไม่ต้องผ่านระบบสูบน้ำด้วยไฟฟ้าต่าง ๆ จึงไม่มีค่าใช้จ่ายใด ๆ สำหรับผู้ที่ตอบมีค่าธรรมเนียมการใช้น้ำส่วนใหญ่ต้องชำระ 100-500 บาท/ครั้ง ขึ้นอยู่กับข้อตกลงของกลุ่มผู้ใช้น้ำแต่ละกลุ่มว่า การใช้น้ำของเกษตรกรที่ผ่านระบบต่าง ๆ ต้องใช้ไฟฟ้าในกระบวนการผันน้ำเข้าพื้นที่เกษตรมากน้อยเพียงใด สำหรับสมาชิกที่ตอบมีค่าธรรมเนียมการใช้น้ำโดยภาพรวม (ทุกอัตรา) มีจำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 62.25 ดังภาพที่ 3.18 ค.

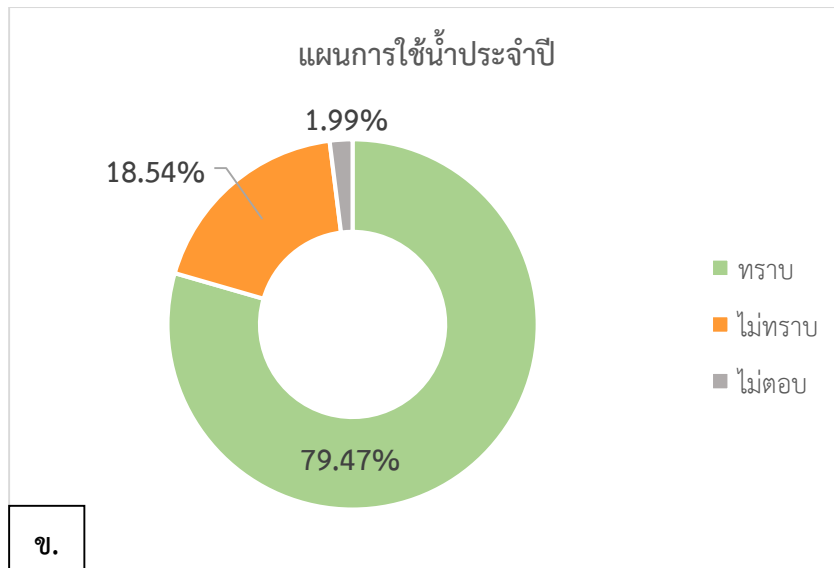
ตารางที่ 3.19 การรับทราบข้อมูลของกลุ่มผู้ใช้น้ำ จากผู้ตอบแบบสำรวจ

กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของกลุ่มผู้ใช้น้ำ	จำนวน	ร้อยละ
1. ทราบ	125	82.78
2. ไม่ทราบ	22	14.57
3. ไม่ตอบ	4	2.65
รวม	151	100.00
แผนการใช้น้ำประจำปีของกลุ่มผู้ใช้น้ำ	จำนวน	ร้อยละ
1. มี	120	79.47
2. ไม่มี	28	18.54
3. ไม่ตอบ	3	1.99
รวม	151	100.00

ภาพที่ 3.19 การรับทราบข้อมูลของกลุ่มผู้ใช้น้ำ จากผู้ตอบแบบสำรวจ

จากตารางที่ 3.19 สรุปได้ว่าผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 82.78 ทราบว่ามีกฎระเบียบ ข้อบังคับและแผนการใช้น้ำประจำปี เช่น การใช้น้ำของสมาชิกกลุ่มต้องมีการแจ้งความต้องการใช้น้ำกับหัวหน้ากลุ่มผู้ใช้น้ำ มีจัดการประชุมเพื่อวางแผนการใช้น้ำในแต่ละพื้นที่ มีการชำระค่าธรรมเนียมการใช้น้ำก่อนทุกครั้ง ห้ามเปิดน้ำทิ้งเอง หรือห้ามการลักน้ำใช้ หากกระทำความผิดครั้งที่ 1 ประธานกลุ่มฯ จะตักเตือนสมาชิก ครั้งที่ 2 ล้อคกุญแจและพักการใช้น้ำ พร้อมเสียค่าบำรุงกลุ่มเพิ่มสำหรับสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำที่ไม่ทราบกฎระเบียบข้อบังคับของกลุ่มมีจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 14.57 อาจเนื่องมาจากการเป็นผู้สูงอายุ หรือถูกชักชวนให้เข้ากลุ่ม โดยไม่ได้ทราบในกฎระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม ส่วนผู้ที่ไม่ตอบมีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.65 ดังภาพที่ 3.19 ก.

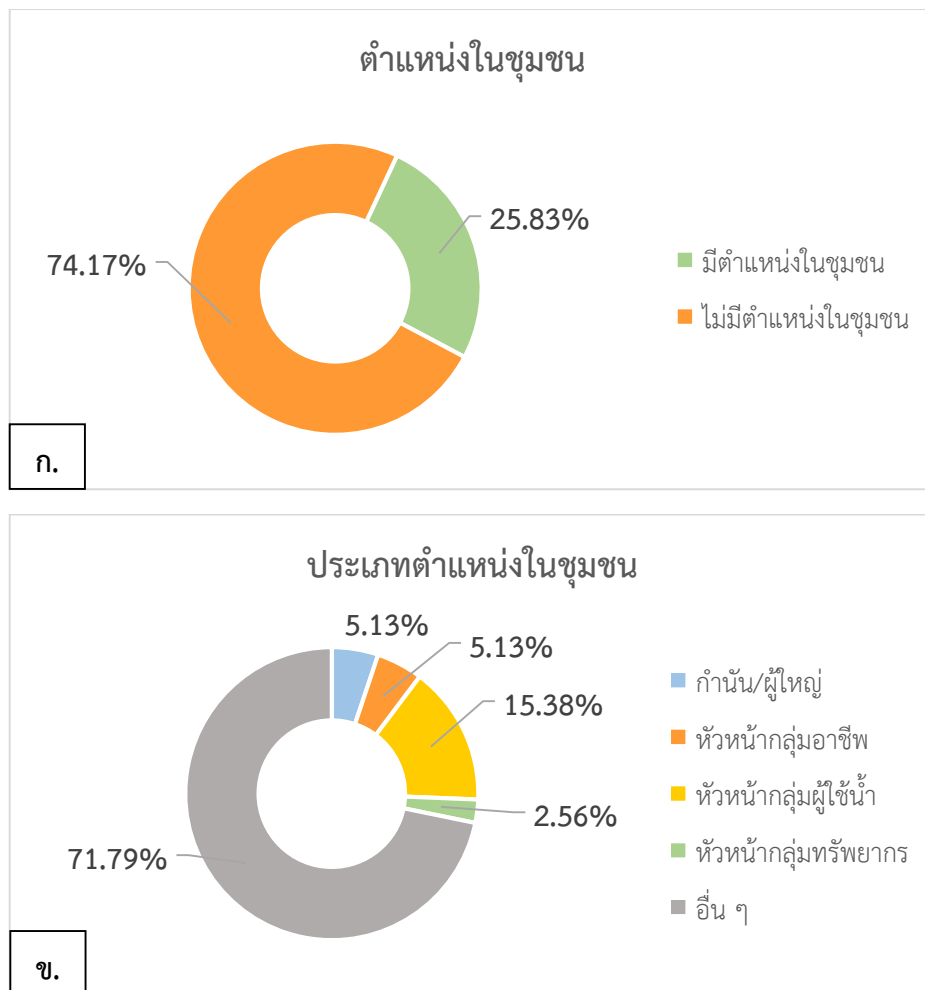
ภาพที่ 3.19 (ต่อ) การรับทราบข้อมูลของกลุ่มผู้ใช้น้ำ จากผู้ตอบแบบสำรวจ

นอกจากนี้แล้วสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำส่วนใหญ่จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 79.47 ทราบว่ามีกฎระเบียบ ข้อบังคับ และยังทราบถึงแผนการใช้น้ำด้วย เนื่องจากการได้มีการประชุมและจัดทำแผนการใช้น้ำร่วมกันเป็นประจำทุกเดือน โดยสมาชิกกลุ่มจะแจ้งเรื่องแผนการส่งน้ำให้กับพื้นที่ชลประทานทั้งฝั่งซ้ายและฝั่งขวา หรือแผนบริหารจัดการน้ำโดยกำหนดเวลาเปิด-ปิดน้ำตามปริมาณน้ำต้นทุนที่มีในช่วงเวลานั้น ๆ เช่น กำหนดเวลาการเปิด-ปิดน้ำในช่วงฤดูแล้งระหว่างเดือนเมษายน-พฤษภาคม คือ เปิด 7 วัน ปิด 7 วัน โดยเจ้าหน้าที่จากชลประทานจังหวัดระยอง ได้เข้าร่วมประชุมและชี้แจงแผนการใช้น้ำและค่าธรรมเนียมการใช้น้ำในแต่ละปี โดยมีหัวหน้ากลุ่มผู้ใช้น้ำกับเกษตรกรผู้ใช้น้ำจะเป็นผู้กำหนดร่วมกันแต่อย่างไรก็ดี ยังมีกลุ่มผู้ใช้น้ำที่ไม่ทราบเรื่องของแผนการใช้น้ำอยู่จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 18.54 อาจเป็นด้วยสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำเป็นผู้สูงอายุ หรือไม่ได้สนใจรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับแผนการใช้น้ำ ส่วนผู้ที่ไม่ตอบมีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.99 ดังภาพที่ 3.19 ข.

ตารางที่ 3.20 สถานะตำแหน่งในชุมชนของผู้ตอบแบบสำรวจ

ตำแหน่งในชุมชน	จำนวน	ร้อยละ
1. มีตำแหน่ง	39	25.83
2. ไม่มีตำแหน่ง	112	74.17
รวม	151	100.00
ลักษณะตำแหน่งในชุมชน ได้แก่		
1. กำนันหรือผู้ใหญ่บ้าน	2	5.13
2. หัวหน้ากลุ่มอาชีพ	2	5.13
3. หัวหน้ากลุ่มผู้ใช้น้ำ	6	15.38
4. หัวหน้ากลุ่มจัดการทรัพยากร	1	2.56
5. อื่น ๆ ได้แก่	28	71.79
- รองนายก อบต. - ประธานกลุ่มผู้ใช้น้ำ - เภรณญิกกลุ่มผู้ใช้น้ำ - กรรมการกลุ่มผู้ใช้น้ำ - ประธานกองทุนหมู่บ้าน - กรรมการกองทุนหมู่บ้าน - ประธานชมรมผู้สูงอายุ - ประธานกลุ่มยางแปลงใหญ่ - ประธานกลุ่มชาวนา - ประธานกลุ่มวิสาหกิจแปรรูปข้าว - รองประธานโรงสูบ - ผู้จัดการสถาบันการเงินฯ - ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน - กรรมการกองทุนพัฒนาไฟฟ้า จ.ระยอง - อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) - อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) - อาสาสมัครชลประทาน - หัวหน้ากลุ่มเกษตรกรตำบล		
รวม	39	100.00

ภาพที่ 3.20 สถานะตำแหน่งในชุมชนของผู้ตอบแบบสำรวจ

จากตารางที่ 3.20 สรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสำรวจที่เป็นสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำส่วนใหญ่ไม่มีตำแหน่งในชุมชน จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 74.17 ในส่วนผู้ตอบแบบสำรวจที่มีตำแหน่งในชุมชน จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 25.83 (ภาพที่ 3.20 ก.) การมีตำแหน่งในชุมชน เช่น รองนายก อบต. เหมัญญิก กลุ่มผู้ใช้น้ำ กรรมการกลุ่มผู้ใช้น้ำ ประธานกองทุนหมู่บ้าน กรรมการกองทุนหมู่บ้าน ฯลฯ จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 71.79 รองลงมาคือ เป็นหัวหน้ากลุ่มผู้ใช้น้ำ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 15.38 และน้อยที่สุดคือ เป็นหัวหน้ากลุ่มจัดการทรัพยากร จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.56 ดังภาพที่ 3.20 ข.

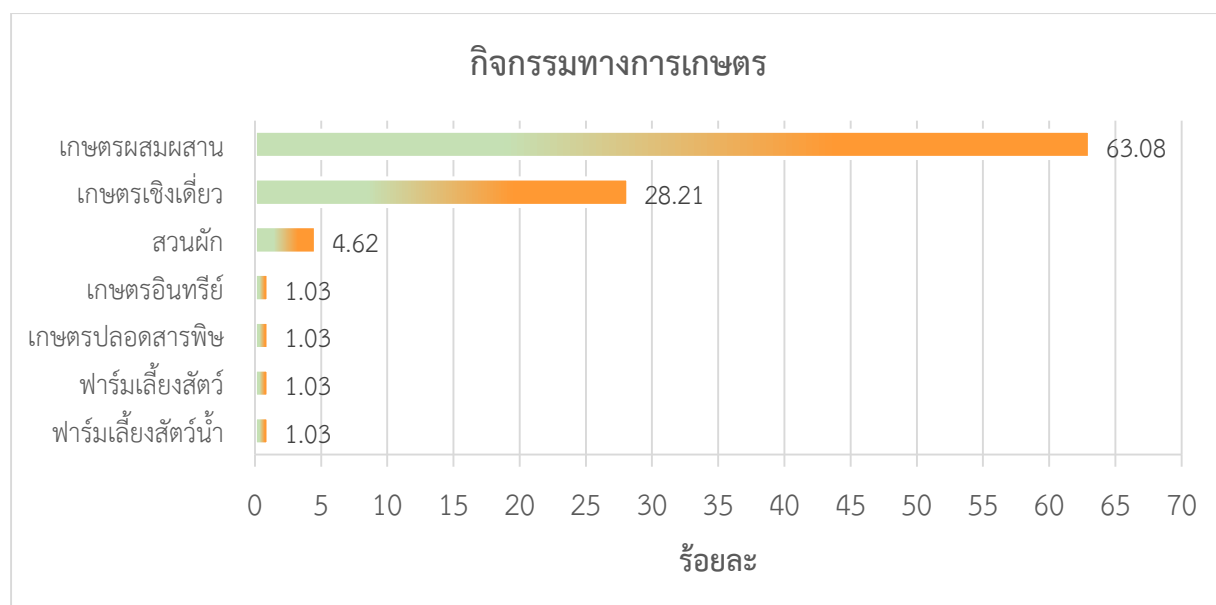
ส่วนที่ 2 การผลิต รายได้ และการออม ❀

ตารางที่ 3.21 กิจกรรมทางการเกษตรของผู้ตอบแบบสำรวจ

จำนวนตัวอย่าง = 151

กิจกรรมการเกษตร	จำนวน	ร้อยละ
1. เกษตรเชิงเดี่ยว	55	28.21
2. เกษตรผสมผสาน	123	63.08
3. สวนผัก	9	4.62
4. เกษตรอินทรีย์	2	1.03
5. เกษตรปลอดสารพิษ	2	1.03
6. ฟาร์มเลี้ยงสัตว์บก	2	1.03
7. ฟาร์มเลี้ยงสัตว์น้ำ	2	1.03
รวมจำนวนคำตอบ	195	100.00

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

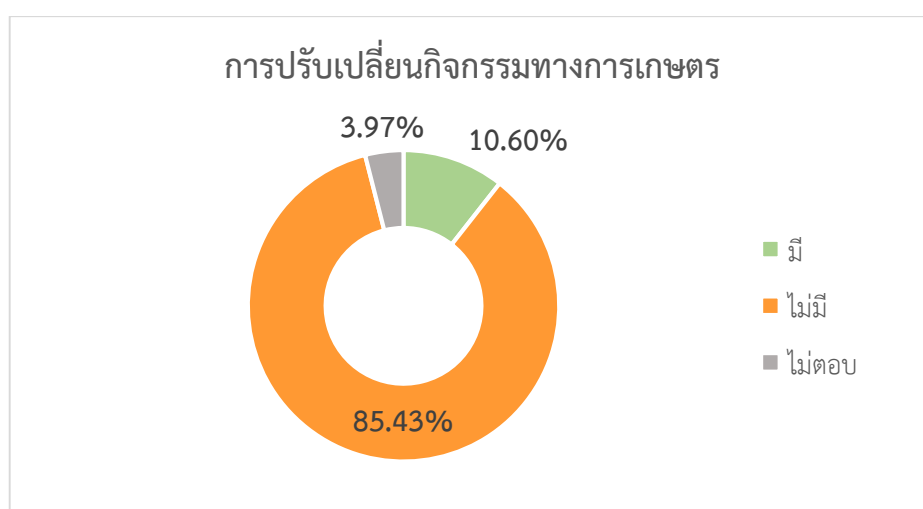
ภาพที่ 3.21 กิจกรรมทางการเกษตรของผู้ตอบแบบสำรวจ

จากตารางที่ 3.21 ผู้ตอบแบบสำรวจจำนวน 151 คน สามารถเลือกตอบกิจกรรมทางการเกษตรได้มากกว่า 1 คำตอบ โดยรวมแล้วมีผู้ตอบทั้งหมด 305 คำตอบ ผลจากการสำรวจพบว่า ส่วนใหญ่ปลูกพืชเกษตรผสมผสาน จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 63.08 รองลงมาคือ ปลูกพืชเชิงเดี่ยว จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 28.21 ผู้ตอบแบบสำรวจส่วนที่เหลือทำสวนผัก เกษตรอินทรีย์ เกษตรปลอดสารพิษ และฟาร์มเลี้ยงสัตว์บกและสัตว์น้ำ รวมจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 8.74 ดังภาพที่ 3.21

ตารางที่ 3.22 การปรับเปลี่ยนกิจกรรมทางการเกษตรของผู้ตอบแบบสำรวจในรอบปีที่ผ่านมา

การปรับเปลี่ยนกิจกรรมทางการเกษตร	จำนวน	ร้อยละ
1. มีการปรับเปลี่ยน ได้แก่ เกษตรเชิงเดี่ยวเป็นเกษตรผสมผสาน และทำนาเป็นทำสวนผัก	16	10.60
2. ไม่ปรับเปลี่ยน	129	85.43
3. ไม่ตอบ	6	3.97
รวม	151	100.00

ภาพที่ 3.22 การปรับเปลี่ยนกิจกรรมทางการเกษตรของผู้ตอบแบบสำรวจในรอบปีที่ผ่านมา

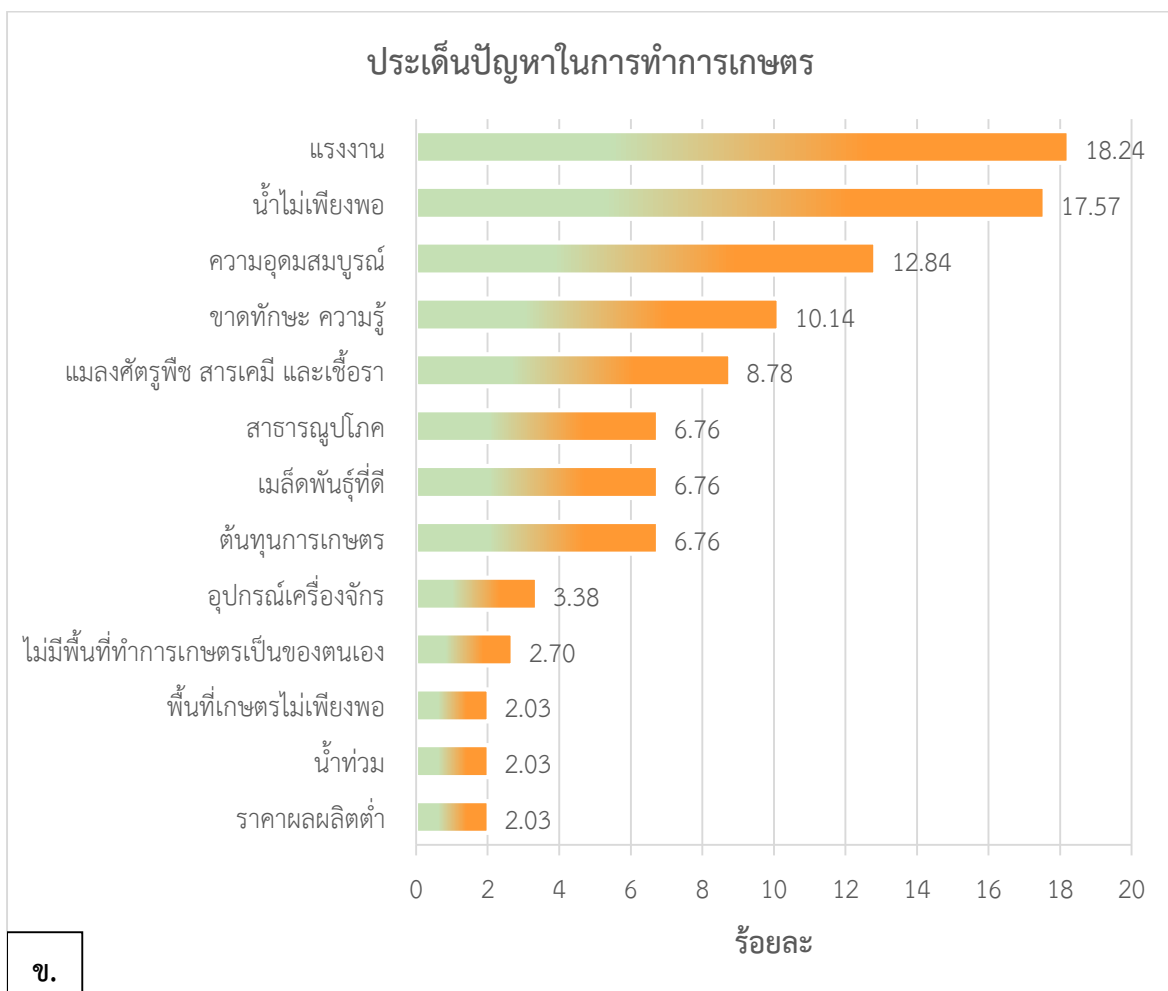
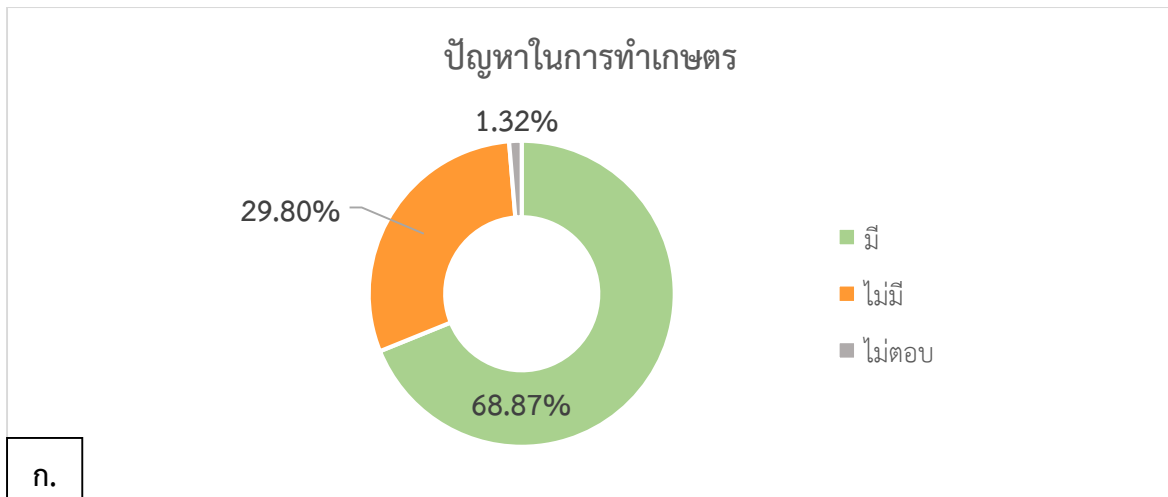
จากตารางที่ 3.22 สรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 85.43 ไม่มีการปรับเปลี่ยนกิจกรรมทางการเกษตร แต่มีเกษตรกรบางส่วนจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 10.60 ที่มีการปรับเปลี่ยนกิจกรรมจากเกษตรเชิงเดี่ยวเป็นเกษตรผสมผสาน หรือจากทำนาเป็นทำสวนผัก และมีผู้ที่ไม่ตอบจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 3.97 ดังภาพที่ 3.22

ตารางที่ 3.23 ประเภทปัญหาในการทำเกษตรของผู้ตอบแบบสำรวจ

จำนวนตัวอย่าง = 151

ปัญหาในการทำเกษตร	จำนวน	ร้อยละ
ปัญหาในการทำเกษตร		
1. มีปัญหา	104	68.87
2. ไม่มีปัญหา	45	29.80
3. ไม่ตอบ	2	1.32
รวม	151	100.00
ประเด็นปัญหาในการทำเกษตร		
1. ไม่มีพื้นที่ทำการเกษตรเป็นของตนเอง	4	2.70
2. พื้นที่ทางการเกษตรไม่เพียงพอ	3	2.03
3. สาธารณูปโภค ได้แก่ ถนน ไฟฟ้า ระบบชลประทาน ฯลฯ	10	6.76
4. ความอุดมสมบูรณ์ของดินค่อนข้างต่ำ	19	12.84
5. ขาดแคลนแรงงานภาคการเกษตร	27	18.24
6. ขาดแคลนอุปกรณ์เครื่องจักรในการทำเกษตร	5	3.38
7. ขาดแคลนเมล็ดพันธุ์ที่ดี	10	6.76
8. ขาดทักษะองค์ความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านการเกษตร	15	10.14
9. ปัญหา อื่น ๆ ได้แก่		
- น้ำไม่เพียงพอ	26	17.57
- แมลงศัตรูพืช สารเคมี และเชื้อรา	13	8.78
- ต้นทุนการเกษตรสูง เช่น ปุ๋ย ยา ฯลฯ	10	6.76
- น้ำท่วม	3	2.03
- ราคาผลผลิตต่ำ	3	2.03
รวมจำนวนคำตอบ	148	100.00

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ภาพที่ 3.23 ปัญหาในการทำเกษตรของผู้ตอบแบบสำรวจ

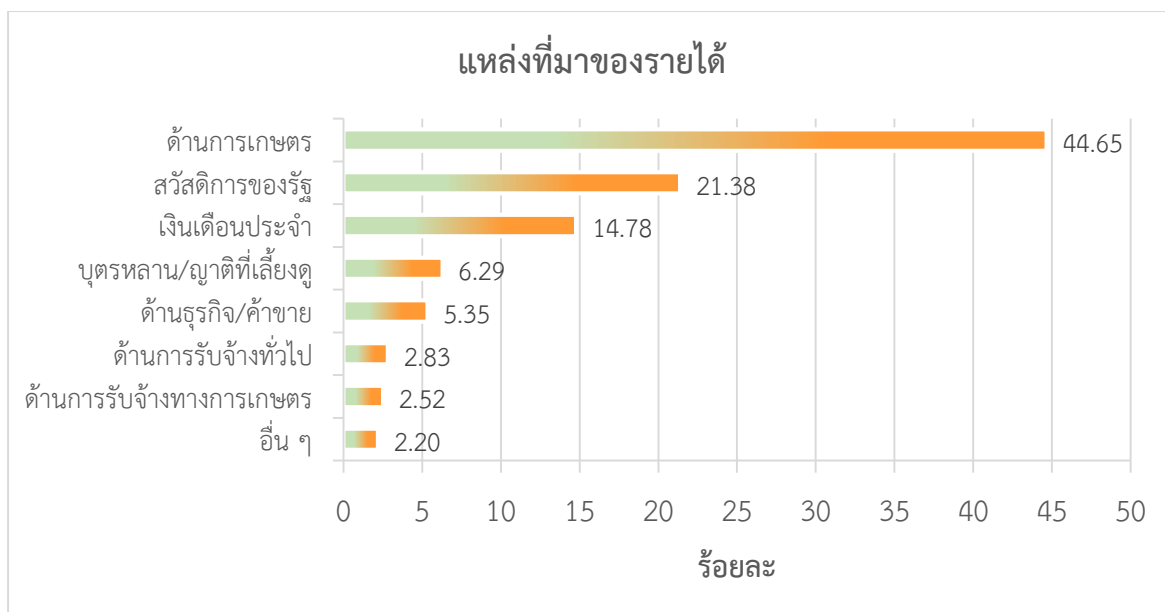
จากตารางที่ 3.23 สรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 68.87 มีปัญหาในการทำเกษตร และผู้ตอบแบบสำรวจที่ตอบไม่มีปัญหาในการทำเกษตรมีจำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 29.80 ส่วนผู้ที่ไม่ตอบมีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.32 ดังภาพที่ 3.23 ก.

จากผลการสำรวจผู้ตอบแบบสำรวจที่มีปัญหาในการทำการเกษตรจำนวน 104 คน สามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ โดยรวมแล้วมีผู้ตอบทั้งหมด 148 คำตอบ ซึ่งส่วนใหญ่พบปัญหาการขาดแคลนแรงงานภาคเกษตร จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 18.24 รองลงมาคือ ปัญหาน้ำไม่เพียงพอ จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 17.57 ปัญหาความอุดมสมบูรณ์ของดินค่อนข้างต่ำ จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 12.84 ปัญหาขาดทักษะองค์ความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านการเกษตร จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 10.14 ปัญหาแมลงศัตรูพืช สารเคมี เชื้อราทำลายพืช มีผู้ตอบจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 8.78 สำหรับปัญหาขาดแคลนเมล็ดพันธุ์ที่ดี และปัญหาด้านสาธารณสุขปศุสัตว์ มีผู้ตอบในสัดส่วนที่เท่ากันคือ ประเด็นละจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 6.76 ปัญหาการทำเกษตรด้านอื่น ๆ เช่น การขาดแคลนอุปกรณ์เครื่องจักรในการทำเกษตร ปัญหาไม่มีพื้นที่ทำการเกษตรเป็นของตนเอง พื้นที่ทางการเกษตรไม่เพียงพอ มีผู้ตอบจำนวนรวม 12 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 8.11 ในส่วนปัญหาอื่น ๆ เช่น น้ำท่วม และราคาผลผลิตต่ำ มีผู้ตอบจำนวนรวม 6 คน คิดเป็นร้อยละ 4.06 ดังภาพที่ 3.23 ข.

ตารางที่ 3.24 แหล่งที่มาของรายได้ของผู้ตอบแบบสำรวจในรอบปีที่ผ่านมา (ปี พ.ศ. 2565)

จำนวนตัวอย่าง = 151		
ที่มาของรายได้	จำนวน	ร้อยละ
1. ด้านการเกษตร	142	44.65
2. ด้านการรับจ้างทางการเกษตร	8	2.52
3. ด้านการรับจ้างทั่วไป	9	2.83
4. ด้านธุรกิจหรือค้าขาย	17	5.35
5. เงินเดือนประจำ ได้แก่ ข้าราชการ และพนักงานบริษัทเอกชน	47	14.78
6. รายได้จากบุตรหลานหรือญาติที่เลี้ยงดู	20	6.29
7. สวัสดิการของรัฐ ได้แก่ บัตรผู้สูงอายุ บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ บัตรประชารัฐ และบัตรผู้พิการ	68	21.38
8. อื่น ๆ ได้แก่	7	2.20
- เงินบำนาญ		
- เงินบำนาญออมสิน		
- เงินกู้สหกรณ์การเกษตร		
- เงินเกษียณบริษัท		
- เงินปันผลสหกรณ์		
- ค่าเช่า		
รวมจำนวนคำตอบ	318	100.00

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

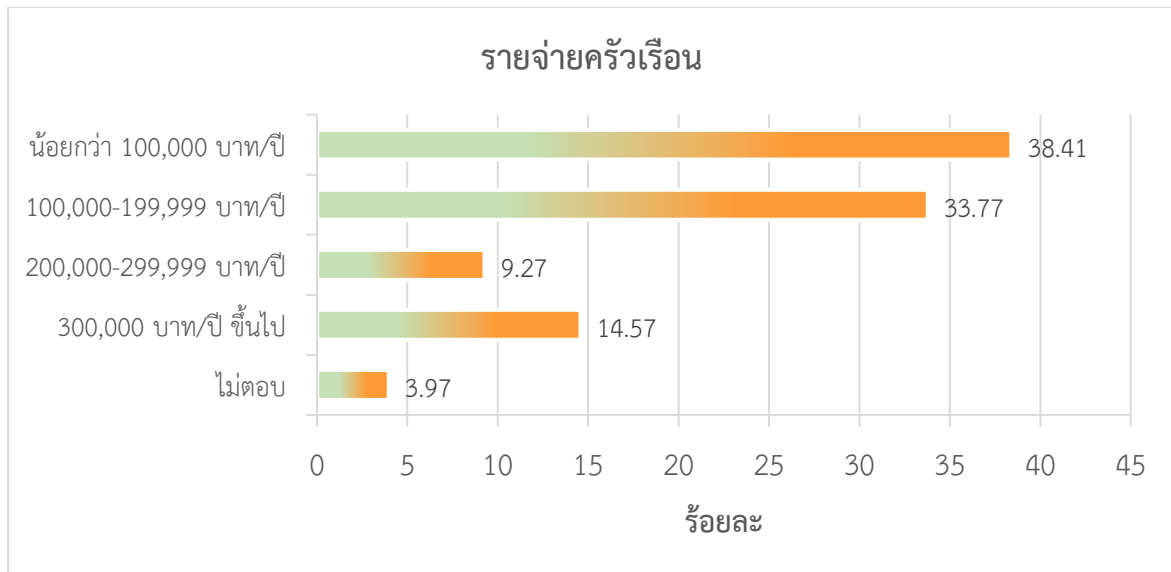
ภาพที่ 3.24 แหล่งที่มาของรายได้ของผู้ตอบแบบสำรวจในรอบปีที่ผ่านมา (ปี พ.ศ. 2565)

จากตารางที่ 3.24 ผู้ตอบแบบสำรวจจำนวน 151 คน สามารถตอบแหล่งที่มาของรายได้มากกว่า 1 คำตอบ โดยรวมแล้วมีผู้ตอบทั้งหมด 318 คำตอบ โดยส่วนใหญ่ตอบมีรายได้หลักจากการทำการเกษตร จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 44.65 รองลงมาคือ รายได้จากสวัสดิการของรัฐ เช่น บัตรผู้สูงอายุ บัตรประชาชน บัตรคนพิการ ฯลฯ จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 21.38 และยังพบว่าผู้ตอบแบบสำรวจที่เป็นเกษตรกรมีบางคนเป็นข้าราชการหรือพนักงานบริษัท จึงทำให้มีรายได้ 2 ทาง ทั้งรายได้จากเงินเดือนประจำและจากการขายผลผลิตทางการเกษตร จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 14.78 มีรายได้จากบุตรหลานหรือญาติที่เลี้ยงดู จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 6.29 และเกษตรกรบางคนมีรายได้จากการทำธุรกิจหรือค้าขาย จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 5.35 สำหรับผู้ตอบแบบสำรวจที่มีรายได้จากการรับจ้างทั่วไป รับจ้างทางการเกษตร และรายได้อื่น ๆ เช่น รายได้จากเงินบำนาญ เงินเกษียณบริษัท เงินปันผลสหกรณ์ ค่าเช่า ฯลฯ มีจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 7.55 ของผู้ตอบแบบสำรวจทั้งหมด ดังภาพที่ 3.24

ตารางที่ 3.25 รายจ่ายเฉลี่ยในครัวเรือนของผู้ตอบแบบสำรวจในรอบปีที่ผ่านมา (ปี พ.ศ. 2565)

จำนวนตัวอย่าง = 151

รายจ่าย	จำนวน	ร้อยละ
1. น้อยกว่า 100,000 บาท/ปี	58	38.41
2. 100,000-199,999 บาท/ปี	51	33.77
3. 200,000-299,999 บาท/ปี	14	9.27
4. 300,000 บาท/ปี ขึ้นไป	22	14.57
5. ไม่ตอบ	6	3.97
รวม	151	100.00

ภาพที่ 3.25 รายจ่ายเฉลี่ยในครัวเรือนของผู้ตอบแบบสำรวจในรอบปีที่ผ่านมา (ปี พ.ศ. 2565)

จากตารางที่ 3.25 สรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่มีรายจ่ายเฉลี่ยในครัวเรือนน้อยกว่า 100,000 บาท/ปี จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 38.41 รองลงมามีรายจ่ายเฉลี่ยในครัวเรือนไม่เกิน 200,000 บาท/ปี จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 33.77 และมีรายจ่ายเฉลี่ยในครัวเรือนไม่เกิน 300,000 บาท/ปี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 9.27 สำหรับผู้ที่มีรายจ่ายตั้งแต่ 300,000 บาท/ปี ขึ้นไป มีจำนวน 22 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 14.57 และมีผู้ไม่ตอบจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 3.97 ดังภาพที่ 3.25

ตารางที่ 3.26 การลงทุนทางการเกษตรที่สำคัญในรอบปีที่ผ่านมาของผู้ตอบแบบสำรวจ

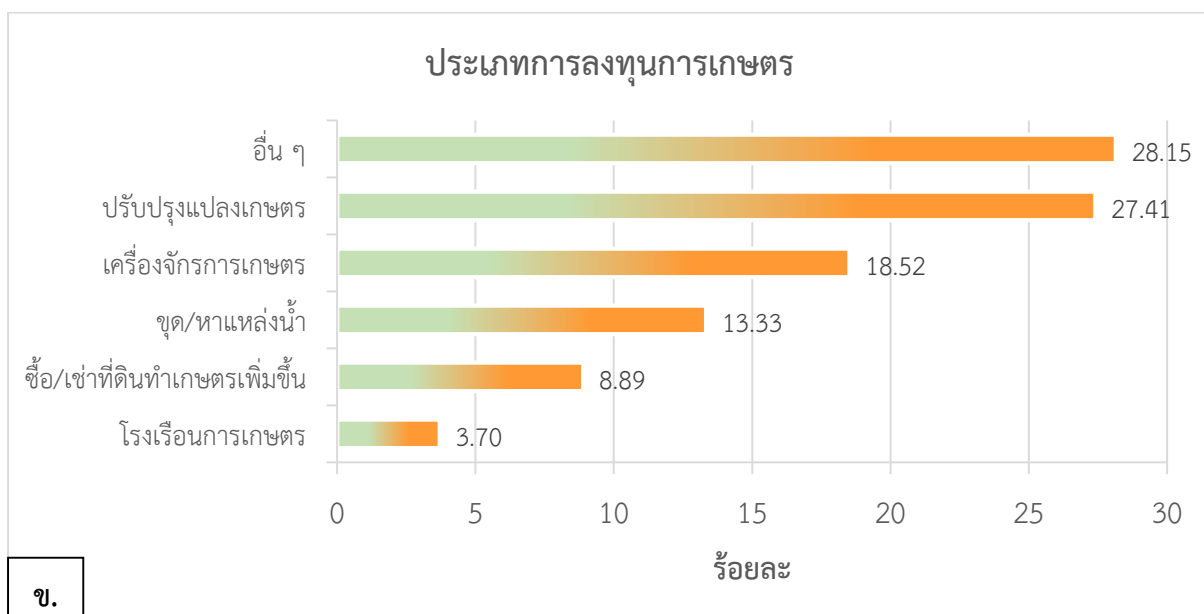
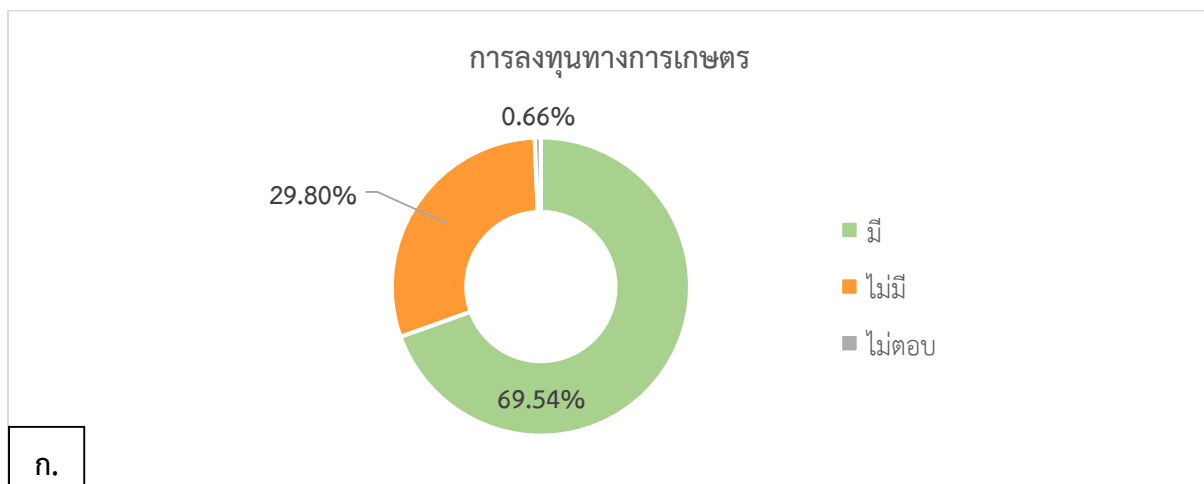
จำนวนตัวอย่าง = 151

การลงทุนทางการเกษตรที่สำคัญ	จำนวน	ร้อยละ
1. มีการลงทุน	105	69.54
2. ไม่มีการลงทุน	45	29.80
3. ไม่ตอบ	1	0.66
รวม	151	100.00
ประเภทการลงทุนทางการเกษตรที่สำคัญ		
1. ซื้อหรือเช่าที่ดินทำเกษตรเพิ่มขึ้น	12	8.89
2. ซื้อเครื่องจักรการเกษตร	25	18.52
3. ขุดหรือหาแหล่งน้ำ	18	13.33
4. ทำโรงเรือนการเกษตร	5	3.70
5. ปรับปรุงแปลงเกษตร	37	27.41

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ประเภทการลงทุนทางการเกษตรที่สำคัญ (ต่อ)	จำนวน	ร้อยละ
6. อื่น ๆ ได้แก่	38	28.15
- ค่าปุ๋ย		
- ค่าแรงงาน		
- ค่าอุปกรณ์การเกษตร		
- ค่ายาฆ่าแมลง ค่าจ้างตัดหญ้า		
- ค่าเมล็ดพันธุ์พืช		
- ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าน้ำมัน		
- ค่าปัจจัยทางการเกษตร		
รวมจำนวนคำตอบ	145	100.00

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ภาพที่ 3.26 การลงทุนทางการเกษตรในรอบปีที่ผ่านมาของผู้ตอบแบบสำรวจ

จากตารางที่ 3.26 สรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 69.54 ได้มีการลงทุนทางการเกษตรเพิ่มเติมในปีที่ผ่านมา แต่มีเกษตรกรจำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 29.80 ไม่มีการลงทุนทางการเกษตรเพิ่มใด ๆ และมีผู้ไม่ตอบจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.66 ดังภาพที่ 3.26 ก.

จากผลการสำรวจผู้ที่มีการลงทุนทางการเกษตรเพิ่มเติมจำนวน 105 คน สามารถเลือกตอบประเภทของการลงทุนทางการเกษตรได้มากกว่า 1 คำตอบ โดยรวมแล้วมีผู้ตอบทั้งหมด 145 คำตอบ พบว่าส่วนใหญ่มีการลงทุนเรื่องปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ย แรงงาน อุปกรณ์การเกษตร ยานพาหนะ เมล็ดพันธุ์พืช ฯลฯ รองลงมาคือ การปรับปรุงแปลงเกษตร มีสัดส่วนใกล้เคียงกัน คือ จำนวน 38 คน และ 37 คน คิดเป็นร้อยละ 28.15 และ ร้อยละ 27.41 ตามลำดับ รองลงมาคือ ซื้อเครื่องจักรการเกษตร จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 18.52 ขุดหรือหาแหล่งน้ำเพิ่มเติม จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 13.33 และซื้อหรือเช่าที่ดินเพื่อทำเกษตรเพิ่ม จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 8.89 สำหรับผู้ที่ตอบลงทุนทำโรงเรือนการเกษตร มีเพียง 5 คน คิดเป็นร้อยละ 3.70 ดังภาพที่ 3.26 ข.

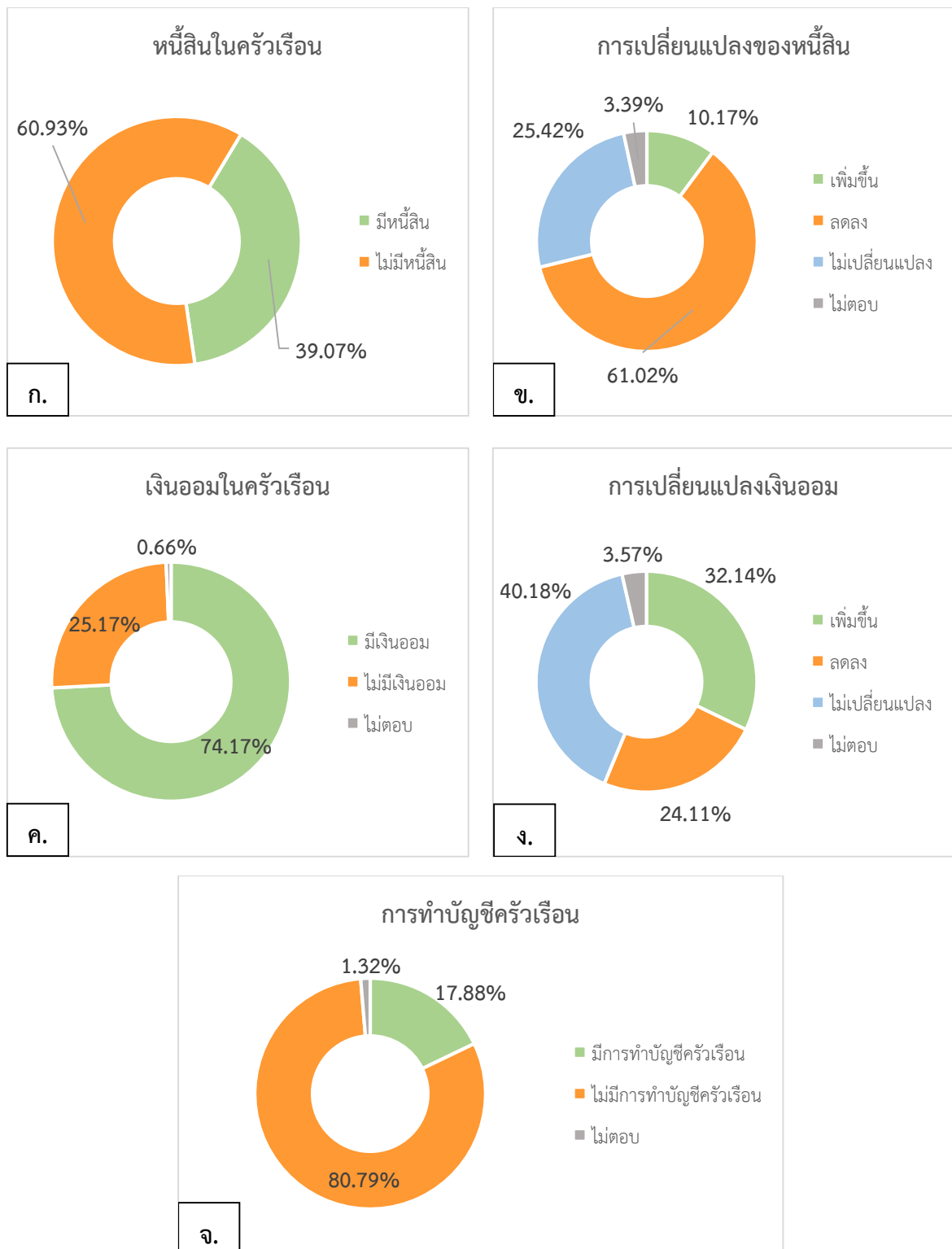
ตารางที่ 3.27 แสดงสถานะทางการเงินของผู้ตอบแบบสอบถาม

จำนวนตัวอย่าง = 151

สถานะทางการเงิน	จำนวน	ร้อยละ
หนี้สินในครัวเรือน		
1. มีหนี้สิน	59	60.93
ที่มาของแหล่งเงินกู้ ได้แก่ ม		
- สหกรณ์การเกษตร		
- สหกรณ์ออมทรัพย์		
- สหกรณ์ครูออมทรัพย์		
- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร		
(ธ.ก.ส)		
- กองทุนหมู่บ้าน		
- กู้ธนาคาร		
- กู้เงินบริษัท		
- บัตรเครดิต		
- ไฟแนนซ์รถยนต์		
- กู้ยืมเพื่อน		
2. ไม่มีหนี้สิน	92	39.07
รวม	151	100.00

สถานะทางการเงิน (ต่อ)	จำนวน	ร้อยละ
การเปลี่ยนแปลงของหนี้สิน		
1. เพิ่มขึ้น	6	10.17
- เนื่องจาก ปรับปรุงแปลงเกษตร		
- ซื้อเครื่องจักรเพิ่ม		
- รายได้น้อย		
- ต้นทุนทางเกษตรสูง ราคาปุ๋ย ยา และเมล็ดพันธุ์		
- ราคาการเกษตรไม่ดี		
- จ่ายปรับปรุงที่ดิน		
2. ลดลง	36	61.02
- เนื่องจาก ผ่อนชำระต่อเนื่อง		
- จ่ายเงินสมทบต่อเนื่อง		
- มีรายได้จากทางอื่นเพิ่ม		
- มีการหักจากบัญชีธนาคาร		
- ขายผลผลิตได้เพิ่มขึ้น		
3. ไม่เปลี่ยนแปลง	15	25.42
4. ไม่ตอบ	2	3.39
รวม	59	100.00
เงินออม		
1. มีเงินออม	112	74.17
2. ไม่มีเงินออม	38	25.17
3. ไม่ตอบ	1	0.66
รวม	151	100.00
การเปลี่ยนแปลงของเงินออม		
1. เพิ่มขึ้น	36	32.14
2. ลดลง	27	24.11
3. ไม่เปลี่ยนแปลง	45	40.18
4. ไม่ตอบ	4	3.57
รวม	112	100.00
การทำบัญชีครัวเรือน		
1. มีการทำบัญชีครัวเรือน	27	17.88
2. ไม่มีการทำบัญชีครัวเรือน	122	80.79
3. ไม่ตอบ	2	1.32
รวม	151	100.00

ภาพที่ 3.27 สถานะการเงินของผู้ตอบแบบสำรวจ

จากตารางที่ 3.27 สรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 39.07 ไม่มีหนี้สิน สำหรับเกษตรกรที่มีหนี้สินมีผู้ตอบจำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 60.93 สำหรับแหล่งเงินกู้ส่วนใหญ่ คือ สถาบันการเงิน เช่น ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) สหกรณ์ ออมทรัพย์ฯ กองทุนหมู่บ้าน กู้เงินบริษัท บัตรเครดิต ไฟแนนซ์รถยนต์ กู้ยืมเพื่อน ฯลฯ ดังภาพที่ 3.27 ก.

จากผลการสำรวจเกษตรกรที่มีหนี้สินจำนวน 59 คน มีผู้ตอบการเปลี่ยนแปลงของหนี้สินลดลงจำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 61.02 สาเหตุที่หนี้สินลดลงเกิดจากมีการผ่อนชำระหนี้อย่างต่อเนื่อง และมีรายได้จากการขายผลผลิตทางการเกษตรหรือรายได้อื่น ๆ มากขึ้น ก็สามารถชำระหนี้เพิ่มได้ เกษตรกรที่ตอบมีหนี้สินเพิ่มขึ้นมีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 10.17 เกิดจากการกู้เงินมาลงทุนการเกษตรเพิ่มเติม เช่น ซื้อเครื่องจักร ปรับปรุงแปลงเกษตร ซื้อปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืช และเมล็ดพันธุ์ สำหรับเกษตรกรที่ตอบหนี้สินไม่มีการเปลี่ยนแปลงมีจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 25.42 ส่วนผู้ที่ไม่ตอบมีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 3.39 ดังภาพที่ 3.27 ข.

จากการสัมภาษณ์ด้านการออมของผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่มีเงินออม จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 74.17 และผู้ตอบแบบสำรวจที่ไม่มีเงินออม มีจำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 25.17 และมีผู้ไม่ตอบ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.66 ดังภาพที่ 3.27 ค. สำหรับเกษตรกรที่มีเงินออมจำนวน 112 คน ตอบการเปลี่ยนแปลงของเงินออมไม่เปลี่ยนแปลงจำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 40.18 รองลงมา คือ มีเงินออมเพิ่มขึ้น จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 32.14 และตอบมีเงินออมนลดลงจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 24.11 โดยเงินออมที่ลดลงเนื่องจากนำเงินออมมาใช้ในการดูแลรักษาสุขภาพ หรือนำเงินไปท่องเที่ยว และมีผู้ที่ไม่ตอบจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 3.57 ดังภาพที่ 3.27 ง.

จากการสัมภาษณ์ด้านการทำบัญชีครัวเรือนของผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่ ไม่มีการทำบัญชีครัวเรือน จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 80.79 ส่วนผู้ที่มีการทำบัญชีครัวเรือนมีจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 17.88 และมีผู้ที่ไม่ตอบจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.32 ดังภาพที่ 3.27 จ.

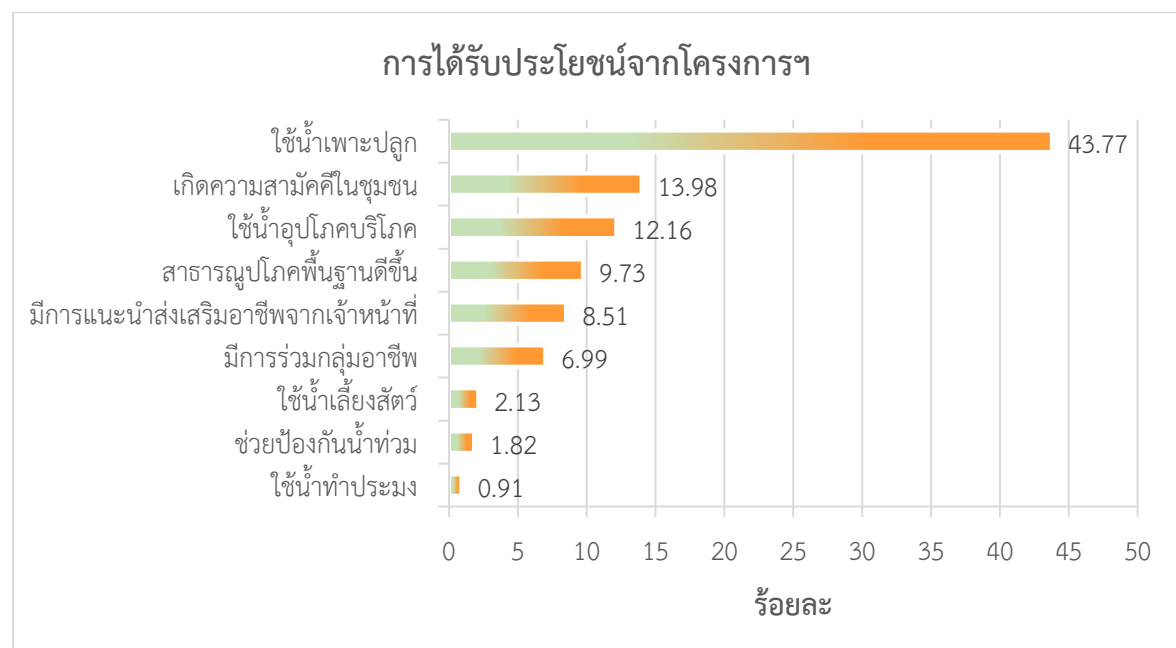
ส่วนที่ 3 การใช้ประโยชน์จากโครงการฯ ❀

ตารางที่ 3.28 การได้รับประโยชน์จากโครงการฯ ของผู้ตอบแบบสำรวจ

จำนวนตัวอย่าง = 151

การได้รับประโยชน์จากโครงการฯ	จำนวน	ร้อยละ
ประเภทการได้รับประโยชน์		
1. การใช้น้ำเพาะปลูก	144	43.77
2. การใช้น้ำอุปโภคบริโภค	40	12.16
3. ใช้น้ำเลี้ยงสัตว์	7	2.13
4. ใช้น้ำทำประมง	3	0.91
5. ช่วยป้องกันน้ำท่วม	6	1.82
6. สาธารณูปโภคพื้นฐานดีขึ้น	32	9.73
7. มีการรวมกลุ่มอาชีพ	23	6.99
8. เกิดความสามัคคีในชุมชน	46	13.98
9. มีการแนะนำส่งเสริมอาชีพจากเจ้าหน้าที่	28	8.51
รวมจำนวนคำตอบ	329	100.00

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ภาพที่ 3.28 การได้รับประโยชน์จากโครงการฯ ของผู้ตอบแบบสำรวจ

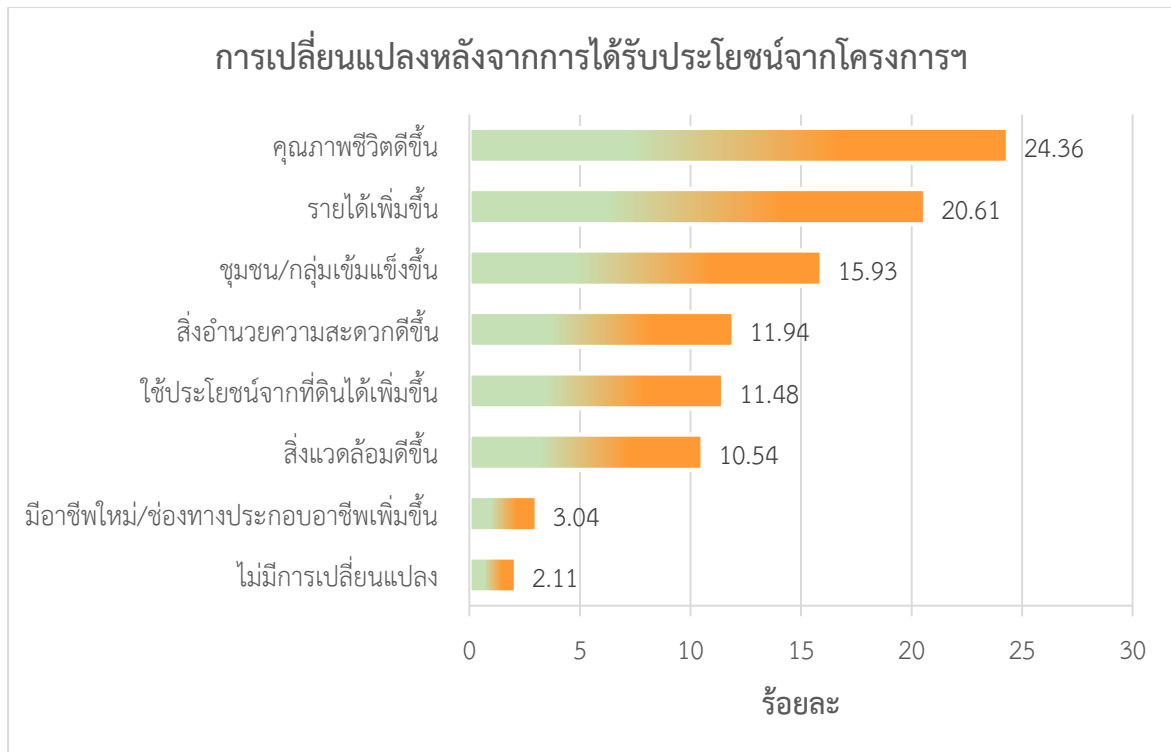
จากตารางที่ 3.28 ผู้ตอบแบบสำรวจจำนวน 151 คน สามารถเลือกตอบการได้รับประโยชน์จากโครงการฯ ได้มากกว่า 1 คำตอบ โดยรวมแล้วมีผู้ตอบทั้งหมด 329 คำตอบ ส่วนใหญ่คิดว่าตนได้รับประโยชน์จากโครงการโดยการมีน้ำมาใช้ในการเพาะปลูก จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 43.77 รองลงมาคือ ทำให้เกิดความสามัคคีในชุมชน จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 13.98 ได้รับประโยชน์ใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 12.16 สาธารณูปโภคพื้นฐานดีขึ้น จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 9.73 มีผู้ตอบได้รับประโยชน์จากการที่เจ้าหน้าที่มาแนะนำส่งเสริมอาชีพ และการรวมกลุ่มอาชีพในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันคือ จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 8.51 และ จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 6.99 ตามลำดับ สำหรับการได้รับประโยชน์จากโครงการฯ ด้านอื่น ๆ เช่น ใช้น้ำเลี้ยงสัตว์ ทำประมง และช่วยป้องกันน้ำท่วม รวมจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.86

ตารางที่ 3.29 การเปลี่ยนแปลงหลังจากการได้รับประโยชน์จากโครงการฯ ของผู้ตอบแบบสำรวจ

จำนวนตัวอย่าง = 151

การเปลี่ยนแปลง	จำนวน	ร้อยละ
1. รายได้เพิ่มขึ้น	88	20.61
2. คุณภาพชีวิตดีขึ้น	104	24.36
3. สิ่งอำนวยความสะดวกดีขึ้น	51	11.94
4. สิ่งแวดล้อมดีขึ้น	45	10.54
5. ชุมชนหรือกลุ่มเข้มแข็งขึ้น	68	15.93
6. มีอาชีพใหม่หรือช่องทางประกอบอาชีพเพิ่มขึ้น	13	3.04
7. ใช้ประโยชน์จากที่ดินได้เพิ่มขึ้น	49	11.48
8. ไม่มีการเปลี่ยนแปลง	9	2.11
รวมจำนวนคำตอบ	329	100.00

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ภาพที่ 3.29 การเปลี่ยนแปลงหลังจากการได้รับประโยชน์จากโครงการฯ ของผู้ตอบแบบสำรวจ

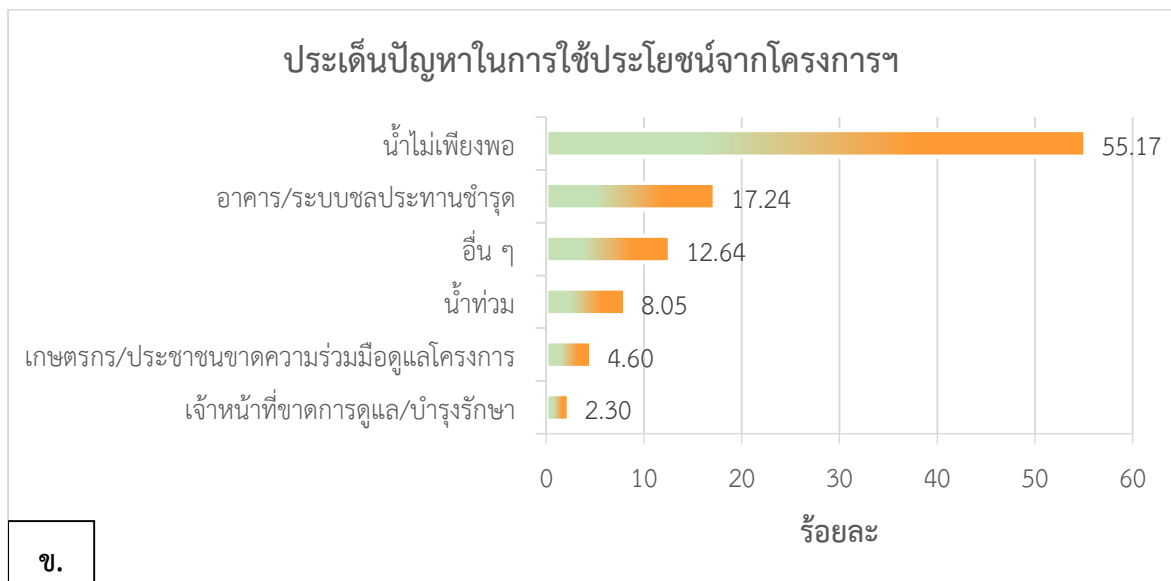
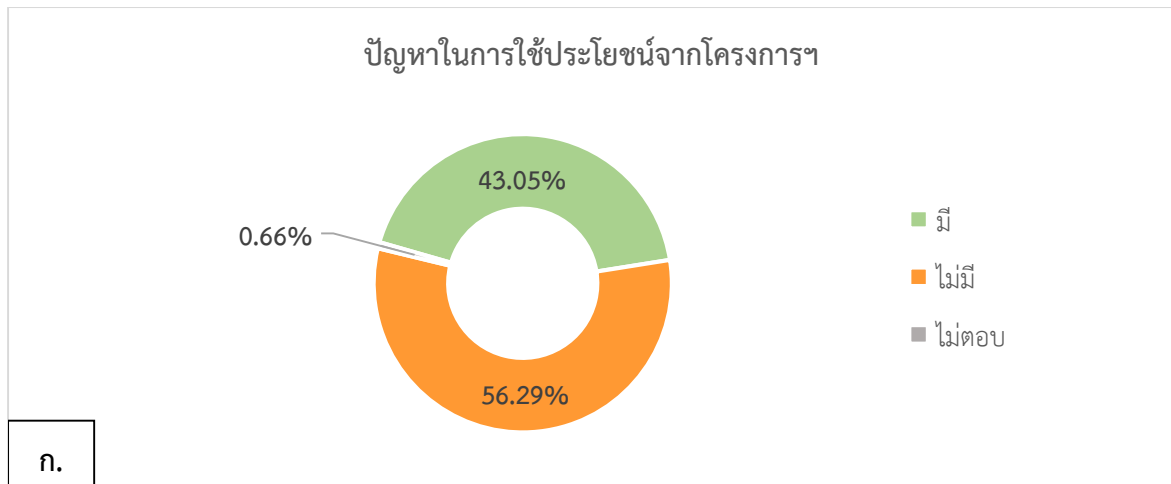
จากตารางที่ 3.29 ผู้ตอบแบบสำรวจจำนวน 151 คน สามารถเลือกตอบการเปลี่ยนแปลงหลังจากการได้รับประโยชน์จากโครงการฯ ได้มากกว่า 1 คำตอบ โดยรวมแล้วมีผู้ตอบทั้งหมด 329 คำตอบ ส่วนใหญ่ตอบมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 24.36 ซึ่งสอดคล้องกับเกษตรกรที่ตอบว่ามีรายได้เพิ่มขึ้น จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 20.61 รองลงมาคือการเปลี่ยนแปลงฯ เช่น เกิดกลุ่มขึ้นในชุมชนทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งมากขึ้น รวมถึงมีสิ่งอำนวยความสะดวกดีขึ้น ได้ใช้ประโยชน์จากที่ดินเพิ่มขึ้น สิ่งแวดล้อมดีขึ้น ส่งผลให้เกิดช่องทางการประกอบอาชีพใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีผู้ตอบแบบสำรวจจำนวน 9 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 2.11 ตอบว่าไม่มีการเปลี่ยนแปลงหลังจากการได้รับประโยชน์จากโครงการฯ

ตารางที่ 3.30 ปัญหาในการใช้ประโยชน์จากโครงการฯ ในรอบปีที่ผ่านมา (ปี พ.ศ. 2565) ของผู้ตอบแบบสำรวจ

จำนวนตัวอย่าง = 151

ปัญหาในการใช้ประโยชน์จากโครงการฯ	จำนวน	ร้อยละ
ปัญหา		
1. มีปัญหา	65	43.05
2. ไม่มีปัญหา	85	56.29
3. ไม่ตอบ	1	0.66
รวม	151	100.00
ประเด็นปัญหา		
1. น้ำไม่เพียงพอ	48	55.17
2. น้ำท่วม	7	8.05
3. อาคารหรือระบบชลประทานชำรุด	15	17.24
4. เกษตรกรหรือประชาชนขาดความร่วมมือดูแลโครงการ	4	4.60
5. เจ้าหน้าที่ขาดการดูแลหรือบำรุงรักษา	2	2.30
6. อื่น ๆ ได้แก่	11	12.64
- โรงงานอุตสาหกรรมมีการนำน้ำไปใช้ - ขาดการมีส่วนร่วม - ขโมยสายไฟโรงสูบน้ำ - อยากให้พื้นที่ที่อยู่สูงมีน้ำเพียงพอ - การช่วยเหลือช่วงน้ำท่วมล่าช้า - การแย่งน้ำกัน ช่วงเดือนมีนาคม – เมษายน เนื่องจากมีการทำเกษตรเพิ่มขึ้นและน้ำไม่เพียงพอ - การถมที่ดินทำให้น้ำไม่ไหล - ปริมาณน้ำมากเกินไปในช่วงเก็บเกี่ยว		
รวมจำนวนคำตอบ	87	100.00
วิธีจัดการกับปัญหา		
- ขอคำแนะนำจากกลุ่มสมาชิก - พึ่งพาตนเองหรือซื้อน้ำเพื่อใช้ในการเกษตร - จัดประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อขยายเวลาใช้น้ำแก่เกษตรกรให้มากขึ้น - แจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมชลประทานเรื่องการจัดสรรน้ำ หรือ อบต. ผู้ใหญ่บ้าน และประธานกลุ่ม หากมีการชำรุดเสียหาย น้ำไม่เพียงพอ - รับข้อมูลข่าวสารให้มากขึ้น - ขุดขยายบ่อน้ำประจำสวนให้ลึกมากขึ้น - อยากให้มีการวางท่อระบายน้ำใหม่ เพื่อป้องกันน้ำท่วม		

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ภาพที่ 3.30 ปัญหาในการใช้ประโยชน์จากโครงการฯ

จากตารางที่ 3.30 สรุปได้ว่า ปัญหาในการใช้ประโยชน์จากโครงการฯ ในรอบปีที่ผ่านมา (ปี พ.ศ. 2565) ผลจากการสัมภาษณ์พบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่จำนวน 85 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 56.29 ไม่มีปัญหาการใช้ประโยชน์จากโครงการฯ และผู้ตอบแบบสำรวจจำนวน 65 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 43.05 มีปัญหาการใช้ประโยชน์จากโครงการฯ และมีผู้ไม่ตอบจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.66 ดังภาพที่ 3.30 ก. สำหรับผู้ตอบแบบสำรวจที่ตอบว่ามีปัญหาในการใช้ประโยชน์จากโครงการฯ จำนวน 65 คน สามารถเลือกตอบประเด็นปัญหาได้มากกว่า 1 คำตอบ โดยรวมแล้วมีผู้ตอบทั้งหมด 87 คำตอบ ปัญหาส่วนใหญ่ที่พบคือ น้ำไม่เพียงพอ จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 55.17 รองลงมาคือ อาคารหรือระบบชลประทานชำรุด จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 17.24 และอื่น ๆ เช่น โรงงานอุตสาหกรรมมีการนำน้ำไปใช้ เรื่องการบริหารจัดการเนื่องจากในช่วงหน้าแล้ง (เดือนมีนาคม-เมษายน) มีการแย่งน้ำ เพราะน้ำมีจำกัดประกอบกับการทำเกษตรเพิ่มขึ้น น้ำจึงไม่เพียงพอ ในทางกลับกัน น้ำมีมากในช่วงฤดูเก็บเกี่ยวผลผลิตซึ่งเป็นช่วงที่ต้องการน้ำน้อย มีการถมดินปิดทางน้ำทำให้น้ำไม่ไหล น้ำท่วมขังในพื้นที่แปลงเกษตร เป็นต้น ดังภาพที่ 3.30 ข.

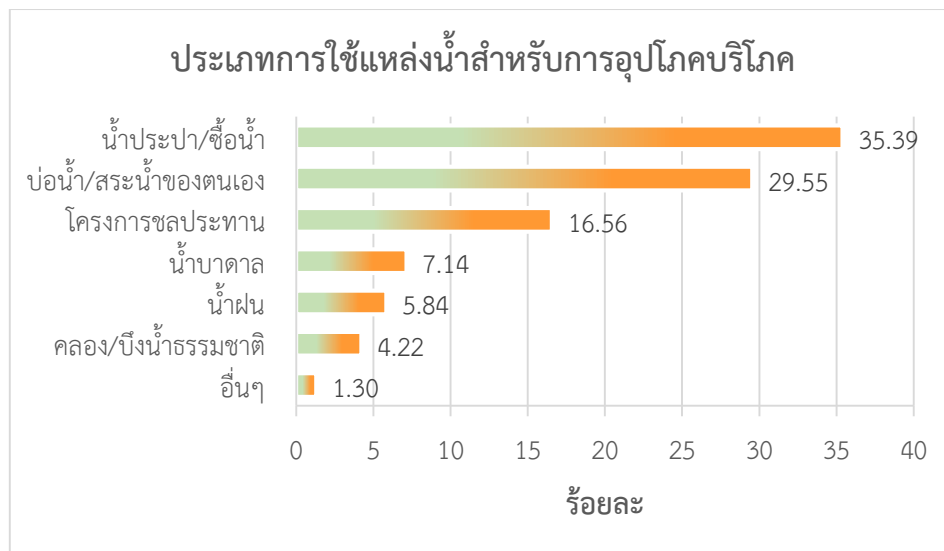
จากผลการสำรวจวิธีจัดการกับปัญหาของผู้ตอบแบบสำรวจที่ตอบว่ามีปัญหาฯ จำนวน 65 คน พบว่า แก้ไขปัญหาโดยการแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ใหญ่บ้าน ประธานกลุ่มผู้ใช้น้ำ อบต. และชลประทาน ในกรณีนี้ไม่เพียงพอต่อการทำการเกษตร เพื่อขอขยายเวลาการจัดสรรน้ำให้กับเกษตรกรมากขึ้น รวมถึงการพึ่งพาตนเอง โดยการการซื้อน้ำ ขยายบ่อหรือสระน้ำประจำสวนให้ลึกมากขึ้น เพื่อจะได้มีน้ำใช้ในแปลงเกษตรของตนเองในช่วงฤดูแล้ง

ตารางที่ 3.31 ข้อมูลการใช้แหล่งน้ำสำหรับการอุปโภคบริโภคของผู้ตอบแบบสำรวจ

จำนวนตัวอย่าง = 151

แหล่งน้ำสำหรับการอุปโภคบริโภค	จำนวน	ร้อยละ
1. บ่อน้ำหรือสระน้ำของตนเอง	91	29.55
2. คลองหรือบึงน้ำธรรมชาติ	13	4.22
3. น้ำประปาหรือซื้อน้ำ	109	35.39
4. โครงการชลประทาน	51	16.56
5. น้ำฝน	18	5.84
6. น้ำบาดาล	22	7.14
7. อื่น ๆ ได้แก่	4	1.30
- บ่อกรอบซีเมนต์		
- แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร		
- บ่อเช่า		
- โคก หนองนา		
รวมจำนวนคำตอบ	308	100.00
สถานที่ซื้อน้ำ ได้แก่		
- ร้านค้า		
- ประปาหมู่บ้าน		
- โรงผลิตน้ำดื่ม		
- รถน้ำจากสหกรณ์การเกษตร		

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ภาพที่ 3.31 ประเภทการใช้แหล่งน้ำสำหรับการอุปโภคบริโภค ของผู้ตอบแบบสำรวจ

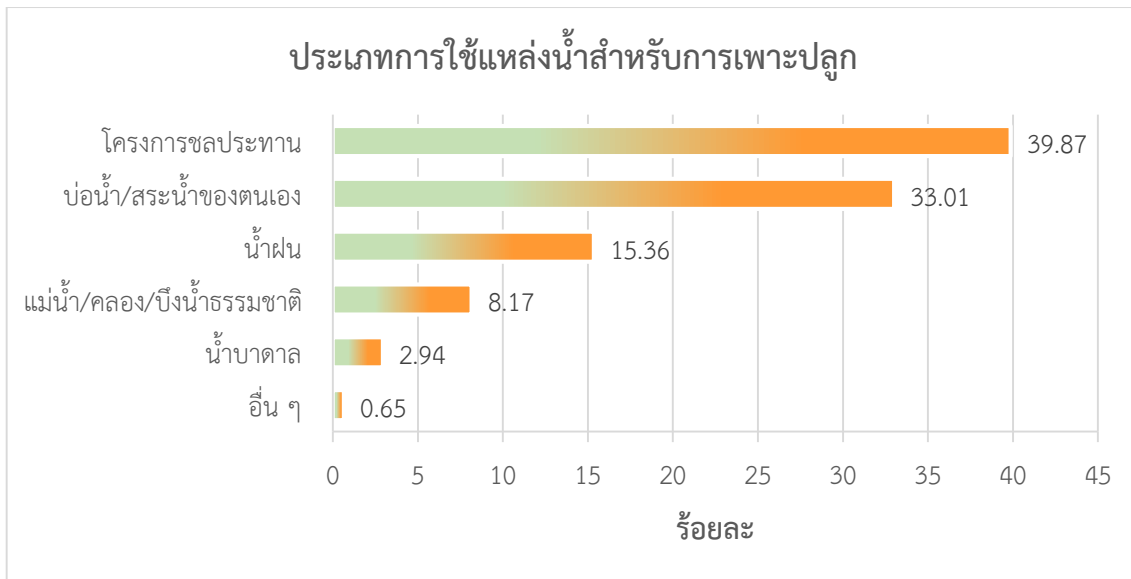
จากตารางที่ 3.31 ผู้ตอบแบบสำรวจจำนวน 151 คน สามารถเลือกตอบประเภทการใช้แหล่งน้ำสำหรับการอุปโภคบริโภค ได้มากกว่า 1 คำตอบ โดยรวมแล้วมีผู้ตอบทั้งหมด 308 คำตอบ ส่วนใหญ่ตอบใช้แหล่งน้ำจากน้ำประปาหรือซื้อน้ำ จำนวน 109 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 35.39 โดยแหล่งที่ซื้อน้ำ ได้แก่ ประปาหมู่บ้าน ร้านค้า โรงผลิตน้ำดื่ม และร่อนน้ำจากสหกรณ์การเกษตร รองลงมาคือ บ่อน้ำหรือสระน้ำของตนเอง จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 29.55 และโครงการชลประทาน จำนวน 51 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 16.56 แหล่งน้ำ จากบ่อบาดาล จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 7.14 แหล่งน้ำ จากน้ำฝน จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 5.84 แหล่งน้ำ จากคลองหรือบึงน้ำธรรมชาติ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 4.22 สำหรับแหล่งน้ำอื่น ๆ ที่ใช้สำหรับการอุปโภคบริโภค เช่น บ่อรอบซีเมนต์ แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร บ่อเช่า และโคก หนอง นา จำนวน 4 คน หรือร้อยละ 1.30 ดังภาพที่ 3.31

ตารางที่ 3.32 ข้อมูลการใช้แหล่งน้ำสำหรับการเพาะปลูกหรือทำการเกษตรของผู้ตอบแบบสำรวจ

จำนวนตัวอย่าง = 151

แหล่งน้ำหลักที่ใช้ในการเพาะปลูกหรือทำการเกษตร	จำนวน	ร้อยละ
1. แม่น้ำ คลอง บึงน้ำธรรมชาติ	25	8.17
2. บ่อน้ำหรือสระน้ำของตนเอง	101	33.01
3. โครงการชลประทาน	122	39.87
4. น้ำฝน	47	15.36
5. น้ำบาดาล	9	2.94
6. อื่น ๆ ได้แก่	2	0.65
- บ่อชาวบ้าน		
- ซื้อน้ำจากกรรณน้ำของสหกรณ์การเกษตร		
รวมจำนวนคำตอบ	306	100.00

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ภาพที่ 3.32 ประเภทการใช้แหล่งน้ำสำหรับการเพาะปลูกหรือทำการเกษตรของผู้ตอบแบบสำรวจ

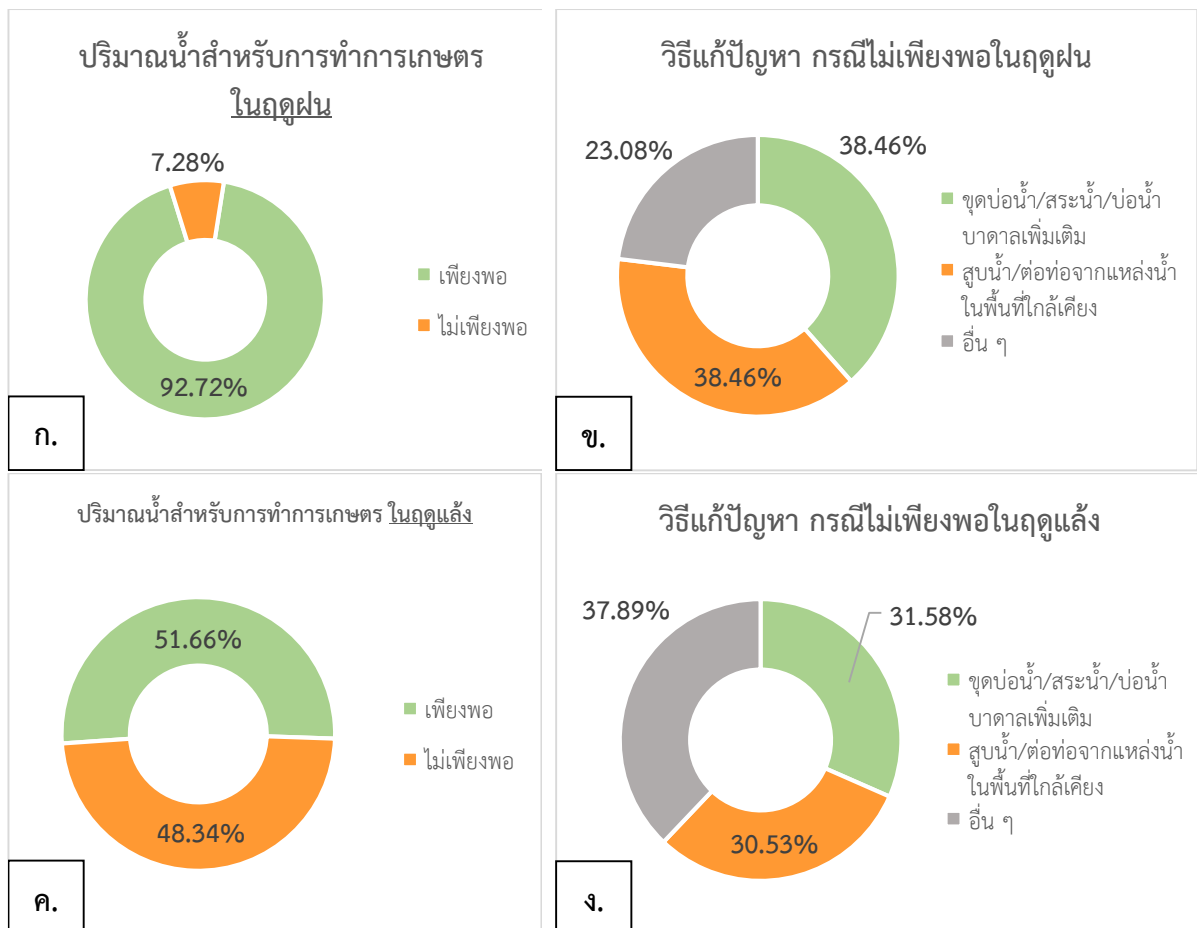
จากตารางที่ 3.32 ผู้ตอบแบบสำรวจจำนวน 151 คน สามารถเลือกตอบประเภทการใช้แหล่งน้ำสำหรับการเพาะปลูกหรือทำการเกษตร ได้มากกว่า 1 คำตอบ โดยรวมแล้วมีผู้ตอบทั้งหมด 306 คำตอบ ส่วนใหญ่ตอบใช้น้ำจากโครงการชลประทาน จำนวน 122 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 39.87 รองลงมาคือใช้แหล่งน้ำจากบ่อน้ำหรือสระน้ำของตนเอง จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 33.01 ใช้น้ำฝนในการทำ การเพาะปลูกฯ จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 15.36 ใช้น้ำจากแม่น้ำ คลอง บึงน้ำธรรมชาติ จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 8.17 ใช้น้ำบาดาล จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2.94 ใช้น้ำจากแหล่งน้ำอื่น ๆ เช่น บ่อน้ำ ชาวบ้าน หรือ ชื้อน้ำจากกรน้ำของสหกรณ์การเกษตร จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.65 ดังภาพที่ 3.32

ตารางที่ 3.33 ข้อมูลความต้องการใช้น้ำสำหรับการทำการเกษตรของผู้ตอบแบบสำรวจ

จำนวนตัวอย่าง = 151

ปริมาณน้ำสำหรับการทำการเกษตร ในฤดูฝน	จำนวน	ร้อยละ
1. เพียงพอ	140	92.72
2. ไม่เพียงพอ	11	7.28
รวม	151	100.00
กรณีที่ไม่เพียงพอ มีวิธีการแก้ไขปัญหา ได้แก่		
1. ขุดบ่อน้ำ สระน้ำ บ่อน้ำบาดาลเพิ่มเติม	5	38.46
2. สูบน้ำหรือต่อท่อจากแหล่งน้ำในพื้นที่ใกล้เคียง	5	38.46
3. อื่น ๆ ได้แก่ ใช้น้ำจากชลประทาน	3	23.08
รวมจำนวนคำตอบ	13	100.00
ปริมาณน้ำสำหรับการทำการเกษตร ในฤดูแล้ง	จำนวน	ร้อยละ
1. เพียงพอ	78	51.66
2. ไม่เพียงพอ	73	48.34
รวม	151	100.00
กรณีที่ไม่เพียงพอ มีวิธีการแก้ไขปัญหา ได้แก่		
1. ขุดบ่อน้ำ สระน้ำ บ่อน้ำบาดาลเพิ่มเติม	30	31.58
2. สูบน้ำหรือต่อท่อจากแหล่งน้ำในพื้นที่ใกล้เคียง	29	30.53
3. อื่น ๆ ได้แก่	36	37.89
- ใช้น้ำจากโครงการชลประทาน - โรงสูบน้ำเพื่อการเกษตร อบต.นาตาขวัญ - ต่อท่อจากคลองชลประทาน - ขุดฝัมน้ำจากภาคอุตสาหกรรมมาใช้ - ซื้อน้ำเติมใส่บ่อ - ใช้น้ำประหยัด - ขอให้ อบต.ช่วยเหลือ - ซื้อถังน้ำ - แจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องขอน้ำเพื่อการเกษตร		
รวมจำนวนคำตอบ	95	100.00

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ภาพที่ 3.33 ข้อมูลความต้องการใช้น้ำสำหรับการทำการเกษตรของผู้ตอบแบบสำรวจ

จากตารางที่ 3.33 สรุปได้ว่า ความต้องการใช้น้ำสำหรับการทำการเกษตรของผู้ตอบแบบสำรวจ ในช่วงฤดูฝน ส่วนใหญ่จำนวน 140 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 92.72 มีน้ำเพียงพอสำหรับทำการเกษตรในช่วงฤดูฝน และมีผู้ตอบแบบสำรวจจำนวน 11 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 7.28 ที่น้ำไม่เพียงพอสำหรับทำการเกษตรในช่วงฤดูฝน ดังภาพที่ 3.33 ก. สำหรับกรณีที่ผู้ตอบแบบสำรวจตอบว่าน้ำไม่เพียงพอในฤดูฝนจำนวน 11 คน นั้น สามารถเลือกตอบวิธีการแก้ไขปัญหามากกว่า 1 คำตอบ โดยรวมแล้วมีผู้ตอบทั้งหมด 15 คำตอบ ส่วนใหญ่เลือกใช้วิธีขุดบ่อน้ำ สระน้ำ บ่อน้ำบาดาลเพิ่มเติม และสูบน้ำหรือต่อท่อจากแหล่งน้ำในพื้นที่ใกล้เคียง รองลงมาคือ อื่น ๆ ได้แก่ ใช้น้ำจากชลประทาน ดังภาพที่ 3.33 ข.

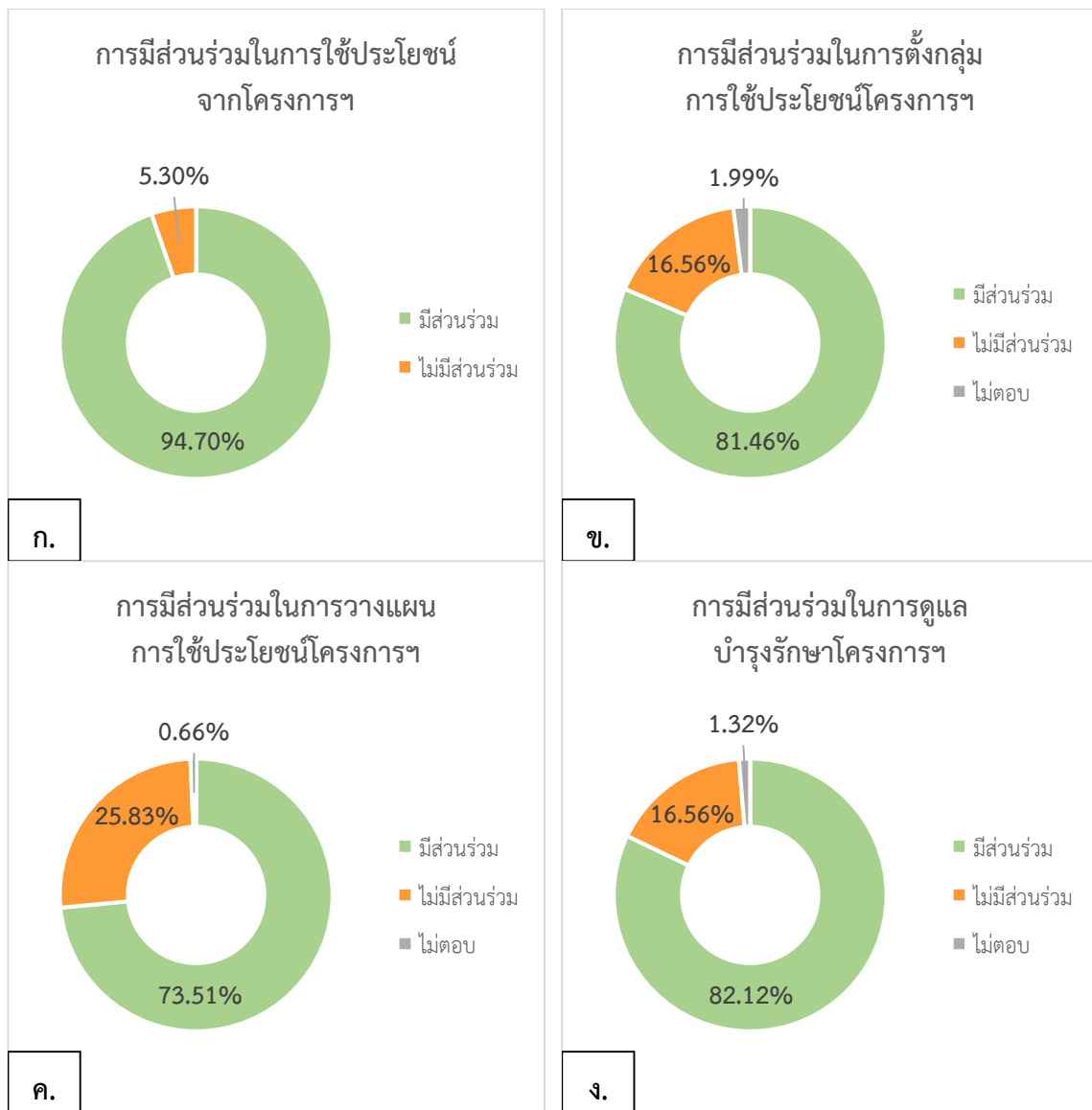
ในส่วนของการความต้องการใช้น้ำสำหรับการทำการเกษตรของผู้ตอบแบบสำรวจในช่วงฤดูแล้ง มีปริมาณน้ำสำหรับทำการเกษตรที่ใช้เพียงพอและน้ำไม่เพียงพอในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คือ มีผู้ตอบมีปริมาณน้ำใช้สำหรับทำการเกษตรเพียงพอในช่วงฤดูแล้งจำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 51.66 และปริมาณน้ำสำหรับทำการเกษตรไม่เพียงพอในช่วงฤดูแล้ง จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 48.34 ดังภาพที่ 3.33 ค. กรณีที่ผู้ตอบแบบสำรวจตอบว่ามีน้ำใช้ไม่เพียงพอในฤดูแล้งจำนวน 73 คน นั้น สามารถเลือกตอบวิธีการแก้ไขปัญหามากกว่า 1 คำตอบ โดยรวมแล้วมีผู้ตอบทั้งหมด 95 คำตอบ ส่วนใหญ่เลือกใช้วิธีแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอน้ำ เช่น แจ้งเจ้าหน้าที่กรมชลประทาน หรือ อบต. โดยการขอให้ผันน้ำจากภาคอุตสาหกรรมมาให้กับภาคเกษตร แต่อย่างไรก็ตามเกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเอง โดยการซื้อน้ำใส่บ่อ หรือการใช้น้ำอย่างประหยัดทดแทนได้ ดังภาพที่ 3.33 ง.

ส่วนที่ 4 การมีส่วนร่วมและความพึงพอใจ ❀

ตารางที่ 3.34 การมีส่วนร่วมกับโครงการฯ ของผู้ตอบแบบสำรวจ

จำนวนตัวอย่าง = 151

กิจกรรมการมีส่วนร่วม	จำนวน	ร้อยละ
1. การมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์จากโครงการฯ		
1.1 มีส่วนร่วม	143	94.70
1.2 ไม่มีส่วนร่วม	8	5.30
รวม	151	100.00
2. การมีส่วนร่วมในการตั้งกลุ่มการใช้ประโยชน์โครงการฯ		
2.1 มีส่วนร่วม	123	81.46
2.2 ไม่มีส่วนร่วม	25	16.56
2.3 ไม่ตอบ	3	1.99
รวม	151	100.00
ระบุกลุ่ม: กลุ่มผู้ใช้น้ำ		
3. การมีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้ประโยชน์โครงการฯ		
3.1 มีส่วนร่วม	111	73.51
3.2 ไม่มีส่วนร่วม	39	25.83
3.3 ไม่ตอบ	1	0.66
รวม	151	100.00
ระบุแผน: ประชุมกลุ่มผู้ใช้น้ำทุกเดือน การจัดสรรน้ำในช่วงฤดูแล้ง แผนเพาะปลูก แผนส่งน้ำ และแผนดูแลรักษา		
4. การมีส่วนร่วมในการดูแลบำรุงรักษาโครงการฯ		
4.1 มีส่วนร่วม	124	82.12
4.2 ไม่มีส่วนร่วม	25	16.56
4.3 ไม่ตอบ	2	1.32
รวม	151	100.00

ภาพที่ 3.34 การมีส่วนร่วมกับโครงการฯ ของผู้ตอบแบบสำรวจ

จากตารางที่ 3.34 สรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่จำนวน 143 คน คิดเป็นร้อยละ 94.70 ได้มีส่วนร่วมกับโครงการฯ ในด้านต่าง ๆ ตามความชอบและความถนัดของผู้เข้าร่วมโครงการฯ แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีเกษตรกรบางกลุ่มที่ไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมกับโครงการฯ มีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 5.30 อาจเนื่องจากเป็นผู้สูงอายุที่ไม่ได้สนใจในกิจกรรมของโครงการฯ หรือเข้ามาร่วมโครงการฯ เพราะเพื่อนชวนสำหรับการมีส่วนร่วมแบ่งออกเป็นด้านต่าง ๆ โดยผู้ตอบแบบสำรวจได้เข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุด คือ การดูแลบำรุงรักษาโครงการฯ จำนวน 124 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 82.12 รองลงมาคือการมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกลุ่มการใช้ประโยชน์โครงการฯ มีเกษตรกรได้เข้ามามีส่วนร่วม จำนวน 123 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 81.46 และการมีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้ประโยชน์จากโครงการฯ จำนวน 111 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 73.51 คน ดังภาพที่ 3.34

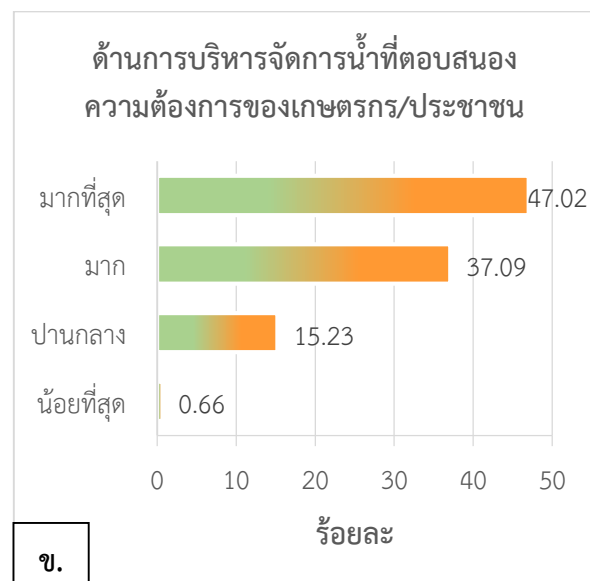
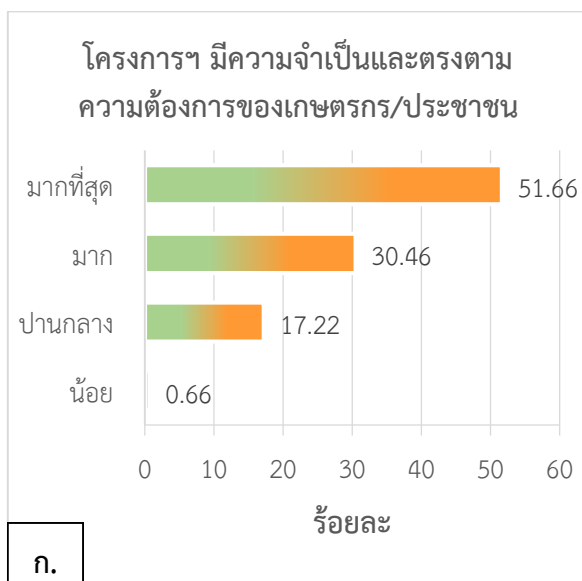
ตารางที่ 3.35 ความพึงพอใจเกี่ยวกับโครงการฯ ในด้านต่าง ๆ ของผู้ตอบแบบสำรวจ

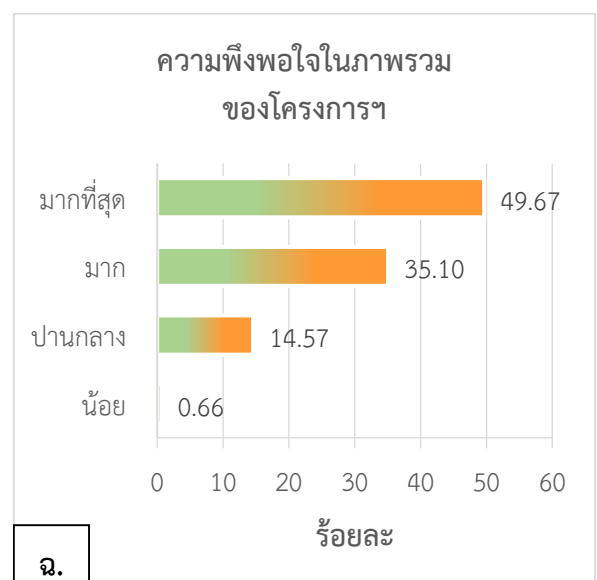
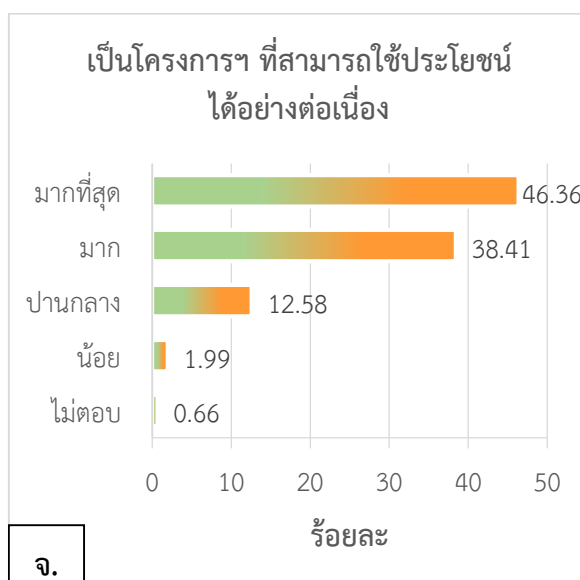
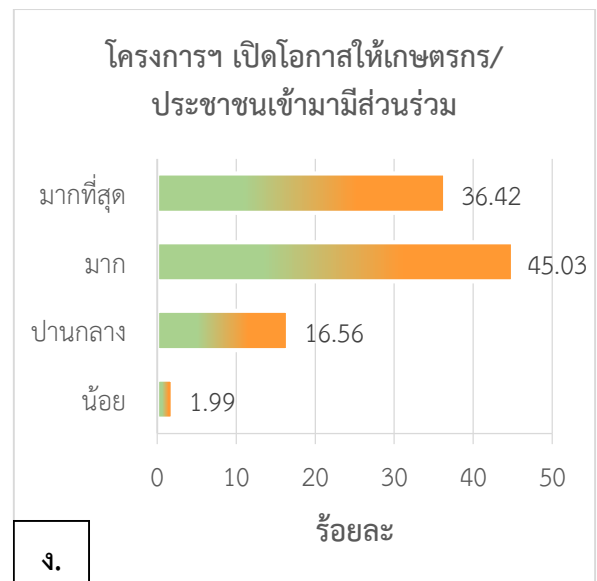
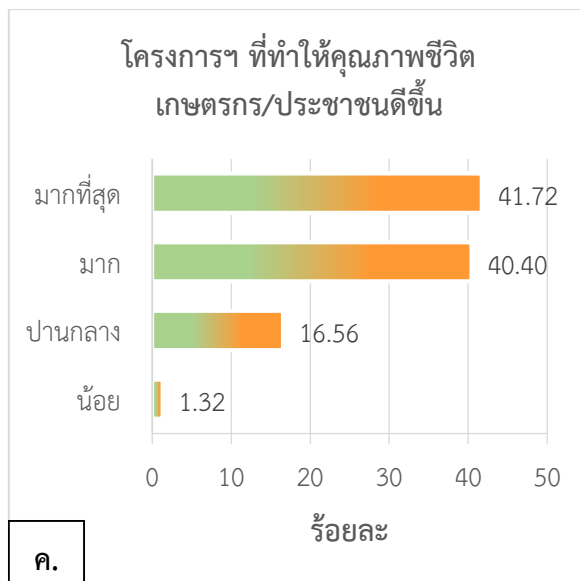
จำนวนตัวอย่าง = 151

ความพึงพอใจ	จำนวน	ร้อยละ
1. โครงการฯ มีความจำเป็นและตรงตามความต้องการของเกษตรกรหรือประชาชน		
มากที่สุด	78	51.66
มาก	46	30.46
ปานกลาง	26	17.22
น้อย	1	0.66
รวม	151	100.00
2. ด้านการบริหารจัดการน้ำที่ตอบสนองความต้องการของเกษตรกรหรือประชาชน		
มากที่สุด	71	47.02
มาก	56	37.09
ปานกลาง	23	15.23
น้อยที่สุด	1	0.66
รวม	151	100.00
3. โครงการฯ ที่ทำให้คุณภาพชีวิตเกษตรกรหรือประชาชนดีขึ้น		
มากที่สุด	63	41.72
มาก	61	40.40
ปานกลาง	25	16.56
น้อย	2	1.32
รวม	151	100.00
4. โครงการฯ เปิดโอกาสให้เกษตรกรหรือประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม		
มากที่สุด	55	36.42
มาก	68	45.03
ปานกลาง	25	16.56
น้อย	3	1.99
รวม	151	100.00

ความพึงพอใจ (ต่อ)	จำนวน	ร้อยละ
5. เป็นโครงการฯ ที่สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างต่อเนื่อง		
มากที่สุด	70	46.36
มาก	58	38.41
ปานกลาง	19	12.58
น้อย	3	1.99
ไม่ตอบ	1	0.66
รวม	151	100.00

6. ความพึงพอใจในภาพรวมของโครงการฯ		
มากที่สุด	75	49.67
มาก	53	35.10
ปานกลาง	22	14.57
น้อย	1	0.66
รวม	151	100.00

ภาพที่ 3.35 ความพึงพอใจเกี่ยวกับโครงการฯ ในด้านต่าง ๆ ของผู้ตอบแบบสำรวจ

จากตารางที่ 3.35 ผู้ตอบแบบสำรวจจำนวน 151 คน ตอบระดับความพึงพอใจเกี่ยวกับโครงการอ่างเก็บน้ำดอกกราย ในด้านต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน โดยส่วนใหญ่ที่ตอบความพึงพอใจในระดับมากที่สุด คือ โครงการฯ มีความจำเป็นและตรงตามความต้องการของเกษตรกรหรือประชาชน จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 51.66 รองลงมาคือ ความพึงพอใจในภาพรวมของโครงการจำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 49.67 ด้านการบริหารจัดการน้ำที่ตอบสนองความต้องการของเกษตรกรหรือประชาชน มีจำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 47.02 ซึ่งมีส่วนส่วนใกล้เคียงกับความพึงพอใจที่โครงการฯ สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างต่อเนื่อง มีจำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 46.36 และความพึงพอใจมากที่สุดที่โครงการฯ ทำให้เกษตรกรหรือประชาชนมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น จำนวน 63 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 41.72 สำหรับความพึงพอใจมากที่สุดในเรื่องการเปิดโอกาสให้เกษตรกรหรือประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม มีจำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 36.42 ดังภาพที่ 3.35 ก.-ฉ.

ตารางที่ 3.36 ความพึงพอใจเกี่ยวกับโครงการฯ ของผู้ตอบแบบสำรวจ โดยใช้เกณฑ์เทียบระดับความพึงพอใจตามมาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert Scale)

จำนวนตัวอย่าง = 151

ความพึงพอใจ	ค่าคะแนน	ระดับ
1. โครงการฯ มีความจำเป็นและตรงตามความต้องการของเกษตรกรหรือประชาชน	4.33	มากที่สุด
2. ด้านการบริหารจัดการน้ำที่ตอบสนองความต้องการของเกษตรกรหรือประชาชน	4.30	มากที่สุด
3. โครงการฯ ที่ทำให้คุณภาพชีวิตเกษตรกรหรือประชาชนดีขึ้น	4.23	มากที่สุด
4. โครงการฯ เปิดโอกาสให้เกษตรกรหรือประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม	4.16	มาก
5. เป็นโครงการฯ ที่สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างต่อเนื่อง	4.27	มากที่สุด
6. ความพึงพอใจในภาพรวมของโครงการฯ	4.33	มากที่สุด

จากตารางที่ 3.36 สรุปได้ว่า เมื่อเทียบระดับความพึงพอใจเกี่ยวกับโครงการฯ โดยใช้เกณฑ์เทียบระดับความพึงพอใจตามมาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert Scale) โดยแบ่งระดับความพึงพอใจตั้งแต่ระดับน้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด สำหรับการสัมภาษณ์ผู้ตอบแบบสำรวจ พบว่า มีระดับความพึงพอใจอยู่ในเกณฑ์ มาก ถึง มากที่สุด โดยผู้ตอบแบบสำรวจมีความพึงพอใจมากที่สุดในเรื่อง ความพึงพอใจในภาพรวมของโครงการและความพึงพอใจในโครงการที่มีความจำเป็นและตรงตามความต้องการของเกษตรกรหรือประชาชน โดยมีระดับค่าคะแนนที่เท่ากันคือ 4.33 และระดับความพึงพอใจมากที่สุดรองลงมา ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการน้ำที่ตอบสนองความต้องการของเกษตรกรหรือประชาชน มีค่าคะแนนเท่ากับ 4.30 เป็นโครงการฯ ที่สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างต่อเนื่องมีค่าคะแนนระดับความพึงพอใจมากที่สุดเท่ากับ 4.27 และความพึงพอใจโครงการฯ ที่ทำให้คุณภาพชีวิตเกษตรกรหรือประชาชนดีขึ้น มีค่าคะแนนระดับมากที่สุดอยู่ที่ 4.23 สำหรับความพึงพอใจระดับมาก มีค่าคะแนนเท่ากับ 4.16 คือโครงการฯ ได้เปิดโอกาสให้เกษตรกรหรือประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม

ตารางที่ 3.37 ความต้องการในการช่วยเหลือและพัฒนาด้านการเกษตรของผู้ตอบแบบสำรวจ

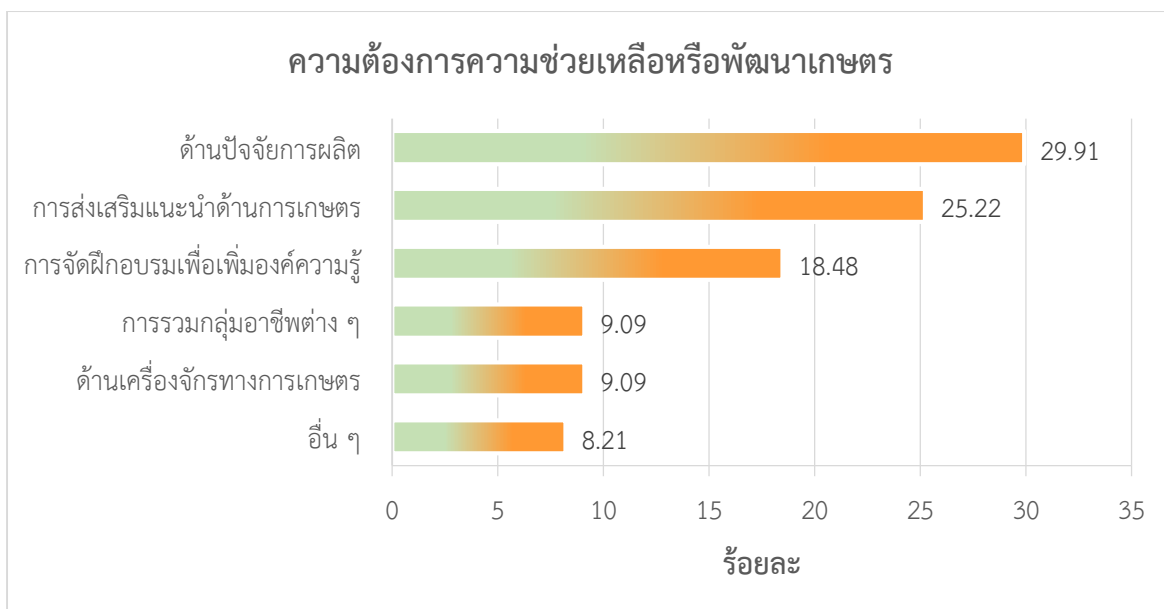
จำนวนตัวอย่าง = 151

ความต้องการในการช่วยเหลือและพัฒนาด้านการเกษตร	จำนวน	ร้อยละ
ประเด็น		
1. การสนับสนุนด้านปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ย ยา เมล็ดพันธุ์ กิ่งพันธุ์ ต้นพันธุ์ เป็นต้น	101	29.91
2. การรวมกลุ่มอาชีพต่าง ๆ	31	9.09
3. การสนับสนุนด้านเครื่องจักรทางการเกษตร	31	9.09
4. การส่งเสริมแนะนำด้านการเกษตร เช่น การปรับปรุงดิน การบริหารจัดการน้ำ เป็นต้น	86	25.22
5. การจัดฝึกอบรมเพื่อเพิ่มองค์ความรู้ เช่น การปลูกและขยายพันธุ์พืช การเลี้ยงสัตว์ ประมง การจัดจำหน่าย การตลาด เป็นต้น	63	18.48
6. อื่น ๆ ได้แก่	28	8.21
- ต้องการให้พ่อค้ามารับซื้อผลผลิตจากชาวสวนโดยตรงและให้ราคาอย่างเป็นธรรม		
- ต้องการให้ภาครัฐช่วยเรื่องการลดต้นทุนการเกษตร เช่น ลดราคาค่าไฟ ราคาน้ำมัน ปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืช และสนับสนุนด้านการตลาด		
- ต้องการให้หน่วยงานภาครัฐทำงานบูรณาการกับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการตลาดของเกษตรกร เช่น กรมวิชาการเกษตร พาณิชย์จังหวัด พัฒนาระบบโลจิสติกส์ แปรรูปสินค้าและจัดหาตลาดทั้งในและต่างประเทศ		
- ต้องการให้หน่วยงานภาครัฐเข้ามาตรวจสอบคุณภาพดิน และจัดอบรมให้ความรู้เรื่องเชื้อราในทุเรียน		
- ต้องการให้ชลประทานเพิ่มปริมาณในภาคเกษตรให้มากขึ้น		
- อบต.นาตาขวัญ ประชาชนตำบลนาตาขวัญ และชลประทาน มีการจัดทำแผนงานก่อสร้างโครงการขุดอ่างเก็บน้ำในพื้นที่และได้สำรวจเบื้องต้นแล้ว คาดว่าโครงการจะสำเร็จได้ด้วยดี		
- อยากให้เพิ่มปริมาณน้ำในภาคการเกษตรให้มากขึ้นจากเดิม เพื่อจะได้มีน้ำถึงพื้นที่การเกษตรโดยเฉพาะหน้าแล้ง โดยขยายระยะเวลาการปล่อยน้ำให้นานขึ้น และต้องการให้ขยายท่อ เพราะเกษตรกรที่อยู่ปลายน้ำน้ำจะไหลช้า		
- ต้องการให้มีเงินสนับสนุนกลุ่มผู้ใช้น้ำเป็นงบฉุกเฉินจะได้มีเงินมาบำรุงรักษา ซ่อมแซมระบบ และท่อส่งน้ำ		

ความต้องการในการช่วยเหลือและพัฒนาด้านการเกษตร (ต่อ)	จำนวน	ร้อยละ
- ต้องการเรื่องตรวจสอบคุณภาพดิน - ต้องการให้คลองท่ากะสาว มีการขุดบ่อเพิ่มเติม เพราะช่วงฤดูแล้ง ปลายน้ำจะไม่ค่อยได้รับน้ำ และต้องการให้ช่วยขุดลอกคลอง เนื่องจากน้ำท่วมที่นาเป็นประจำทุกปี - ต้องการให้ออบต. ให้ความสนใจกลุ่มผู้ใช้น้ำและส่งเสริมให้มากขึ้น - ควรพัฒนาพื้นที่ต้นแบบ ระเบียบเศรษฐกิจ ส่งเสริมเรื่องชุมชน พัฒนาเพิ่มระบบส่งน้ำและคลองชลประทาน		
รวมจำนวนคำตอบ	340	100.00

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ภาพที่ 3.36 ความต้องการในการช่วยเหลือและพัฒนาด้านการเกษตรของผู้ตอบแบบสำรวจ

จากตารางที่ 3.37 ผู้ตอบแบบสำรวจจำนวน 151 คน สามารถเลือกตอบความต้องการในการช่วยเหลือและพัฒนาด้านการเกษตร ได้มากกว่า 1 คำตอบ โดยรวมแล้วมีผู้ตอบทั้งหมด 340 คำตอบ จากผลการสำรวจสรุปได้ว่า ความต้องการความช่วยเหลืออันดับแรก คือ ต้องการให้สนับสนุนด้านปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ย ยา เมล็ดพันธุ์ กิ่งพันธุ์ ต้นพันธุ์ ฯลฯ โดยมีผู้ตอบประเด็นนี้จำนวน 101 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 29.91 รองลงมาคือ ต้องการให้มีการส่งเสริมแนะนำด้านการเกษตร เช่น การปรับปรุงดิน การบริหารจัดการน้ำ จำนวน 86 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 25.22 ความต้องการให้มีการจัดฝึกอบรมเพื่อเพิ่มองค์ความรู้ เช่น การปลูกและขยายพันธุ์พืช การเลี้ยงสัตว์ การจัดจำหน่ายสินค้า และการตลาด มีจำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 18.48 ส่วนความต้องการการรวมกลุ่มอาชีพต่าง ๆ และการสนับสนุนด้านเครื่องจักรทางการเกษตร มีผู้ตอบในสัดส่วนจำนวนที่เท่ากันคือ 31 คน คิดเป็นร้อยละ 9.09 สำหรับในเรื่องอื่น ๆ มีผู้ตอบจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 8.21 ดังภาพที่ 3.36 เรื่องอื่น ๆ อาทิเช่น ต้องการให้

ภาครัฐช่วยเรื่องการลดต้นทุนการเกษตร เช่น ลดราคาไฟฟ้า ราคาน้ำมัน ปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืช และสนับสนุนด้านการตลาด โดยให้พ่อค้าคนกลางมารับซื้อผลผลิตกับเกษตรกรโดยตรงและในราคาที่เป็นธรรม ต้องให้หน่วยงานภาครัฐทำงานบูรณาการกับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาด้านการตลาดของเกษตรกร เช่น กรมวิชาการเกษตร พาณิชย์จังหวัด พัฒนาระบบโลจิสติกส์ แปรรูปสินค้า และจัดหาตลาดทั้งในและต่างประเทศ มีหน่วยงานภาครัฐเข้ามาตรวจสอบคุณภาพดิน และจัดอบรมให้ความรู้เรื่องเชื้อราในทุเรียน สำหรับด้านชลประทานเกษตรกรต้องการให้เพิ่มปริมาณน้ำให้กับภาคเกษตรให้มากขึ้นโดยขยายระยะเวลาการปล่อยน้ำให้นานขึ้น และต้องการให้มีการขยายท่อเพราะท่อขนาดเดิมเกษตรกรที่อยู่ปลายน้ำคิดว่าท่อเล็กทำให้ได้รับน้ำช้า รวมถึงต้องการให้มีเงินสนับสนุนกลุ่มผู้ใช้น้ำเพื่อใช้เป็นงบฉุกเฉินในการซ่อมแซมระบบหรือท่อส่งน้ำ เป็นต้น

บทที่ 4 สรุปและข้อเสนอแนะ

4.1 สรุปผลการติดตาม ❀

การติดตามผลลัพธ์การดำเนินงานโครงการศูนย์บริการการพัฒนาปลวกแดงตามพระราชดำริ อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง กรณีการใช้น้ำเพื่อการเกษตร อ่างเก็บน้ำดอกกราย กองติดตามประเมินผลได้ดำเนินการสำรวจข้อมูลโครงการ ทำการสำรวจสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบและประชาชน เกษตรกร และผู้นำชุมชนผู้ใช้ประโยชน์จากโครงการ สามารถสรุปผลลัพธ์การดำเนินงานในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1) โครงสร้างพื้นฐานของโครงการฯ

การติดตามสภาพการใช้งานโครงสร้างพื้นฐานของโครงการอ่างเก็บน้ำดอกกราย พบว่าโครงสร้างพื้นฐานยังคงมีสภาพสมบูรณ์ จะมีปัญหาชำรุดอยู่บ้างของอาคารหรือระบบชลประทานตามระยะเวลาการใช้งาน แม้ว่าเจ้าหน้าที่จะดูแลหรือบำรุงรักษาก็ยังพบการชำรุดอยู่เสมอ แต่อย่างไรก็ดีโดยภาพรวมแล้วโครงการอ่างเก็บน้ำดอกกรายยังสามารถใช้ประโยชน์ได้ดี และต่อเนื่องตั้งแต่โครงการฯ สร้างเสร็จ จนถึงปัจจุบัน

2) การติดตามการใช้ประโยชน์จากโครงการฯ

การติดตามการใช้ประโยชน์จากการดำเนินงานโครงการอ่างเก็บน้ำดอกกราย โครงการอ่างเก็บน้ำดอกกรายตั้งอยู่ที่ตำบลแม่น้ำคู้ อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ละติจูด 12.8880 ลองจิจูด 101.2227 เป็นโครงการประเภทอ่างเก็บน้ำ ซึ่งเริ่มดำเนินการก่อสร้างในปี พ.ศ. 2512 และก่อสร้างแล้วเสร็จเมื่อปี พ.ศ. 2518 ใช้งบประมาณดำเนินการก่อสร้าง วงเงินจำนวน 152,939,000 บาท และดำเนินการกิจกรรมครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ของโครงการฯ ทำให้ประชาชนได้รับและใช้ประโยชน์จากโครงการฯ เป็นไปตามแผนที่กรมชลประทานกำหนดและจัดลำดับความสำคัญไว้ คือ การใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค เพื่อการเกษตร เพื่ออุตสาหกรรม รวมถึงการช่วยแก้ปัญหาภัยแล้ง และเพื่อรักษาระบบนิเวศของแม่น้ำระยองด้วย

โครงการอ่างเก็บน้ำดอกกราย มีองค์กรผู้ใช้น้ำจำแนกเป็น 2 ประเภท คือ ประเภทกลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทาน *กลุ่มพื้นฐาน* (WUG) จำนวน 83 กลุ่ม และ*กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทาน* (IWUG) จำนวน 7 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานฝั่งซ้ายสามตำบลสามัคคี 2) กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานฝั่งขวามือสามัคคี 3) กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานตาโรงเฉลิมพระเกียรติ 4) กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานนาตาขวัญ ชากขนุนรวมใจสามัคคี 5) กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานบ้านแลง-ตะพงสามัคคี 6) กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานโรงสูบน้ำบ้านหนองคอกหมู-ชะวีกรวมใจสามัคคี และ 7) กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานโรงสูบน้ำบ้านหนองตะแบก-ชะวีกรวมใจสามัคคีร่วมใจ โดยส่วนใหญ่แล้ว

คนในชุมชนเป็นสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำ และไม่มีตำแหน่งในชุมชน สำหรับวัตถุประสงค์ของการเข้าเป็นสมาชิกเพื่อประโยชน์ทางด้านเกษตรกรรม รองลงมาคือ ด้านอุปโภคบริโภค สมาชิกส่วนใหญ่ทราบถึงกฎระเบียบข้อบังคับและแผนการใช้น้ำ เพราะสมาชิกส่วนใหญ่มีค่าธรรมเนียมของการเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม และมีค่าธรรมเนียมการใช้น้ำ สำหรับผู้ที่ไม่เสียค่าธรรมเนียมคือกลุ่มผู้ใช้น้ำที่อยู่ต้นน้ำเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งไม่มีต้นทุนของการใช้กระแสไฟฟ้า สำหรับเรื่องกฎระเบียบของกลุ่มนั้น สมาชิกส่วนใหญ่รับทราบและปฏิบัติตามกฎระเบียบที่กำหนดร่วมกันในชุมชนและหากผู้ใดไม่ปฏิบัติตามก็จะมีบทลงโทษเฉพาะกลุ่มที่กำหนดขึ้นมาเอง

3) การใช้ประโยชน์จากโครงการฯ

การติดตามการใช้ประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการฯ คือ ช่วยสนับสนุนน้ำใช้ในพื้นที่เพาะปลูก ดังนี้

- ❖ พื้นที่ปลูกข้าวในช่วงฤดูฝน จำนวน 5,312 ไร่ ช่วงฤดูแล้ง จำนวน 4,380 ไร่
- ❖ พื้นที่ปลูกพืชสวน (ไม้ผล) ในช่วงฤดูฝน จำนวน 52,228 ไร่ ช่วงฤดูแล้ง จำนวน 15,828 ไร่
- ❖ พื้นที่ปลูกพืชไร่ ในช่วงฤดูแล้ง จำนวน 240 ไร่
- ❖ พื้นที่อื่น ๆ คือ บ่อปลา ในช่วงฤดูฝน จำนวน 12,378 ไร่ ฤดูแล้ง จำนวน 2,400 ไร่

นอกจากนี้ยังมีการใช้น้ำเพื่อวัตถุประสงค์อื่น ๆ คือ เพื่ออุตสาหกรรม และเพื่อรักษาระบบนิเวศแม่น้ำระยอง ซึ่งไม่มีปัญหาด้านการใช้ประโยชน์ คือมีปริมาณน้ำเพียงพอสำหรับการอุปโภคบริโภค เพื่อการเกษตร และอุตสาหกรรมทั้งในช่วงฤดูฝนและฤดูแล้ง โดยเกษตรกรที่ได้รับประโยชน์จากโครงการ ส่วนใหญ่เห็นว่าโครงการฯ ทำให้ครอบครัวมีน้ำมาใช้ในการเพาะปลูกแล้ว ทำให้มีรายได้จากการทำเกษตรเพิ่มขึ้น รวมถึงทำให้เกิดความสามัคคีในชุมชน เมื่อมีโครงการฯ แล้ว ยังได้รับประโยชน์จากการที่เจ้าหน้าที่มาแนะนำส่งเสริมอาชีพ และการรวมกลุ่มอาชีพ บางส่วนใช้น้ำเลี้ยงสัตว์ทำประมง และช่วยป้องกันน้ำท่วม การเปลี่ยนแปลงหลังจากการได้รับประโยชน์จากโครงการฯ คือ ทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีรายได้เพิ่มขึ้น ชุมชนมีความเข้มแข็งมากขึ้น รวมถึงมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ดีขึ้น มีการใช้ประโยชน์จากที่ดินเพิ่มขึ้น สิ่งแวดล้อมดีขึ้น ส่งผลให้เกิดช่องทางการประกอบอาชีพใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นอีกด้วย แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีเกษตรกรบางส่วนที่มีหนี้สิน แต่สามารถชำระหนี้ได้เนื่องจากมีรายได้จากการขายผลผลิตทางการเกษตรและมีรายได้จากช่องทางอื่นด้วย ส่งผลให้เกษตรกรมีความสามารถในการชำระหนี้ แต่เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีการทำบัญชีครัวเรือน

4) ความพึงพอใจต่อโครงการฯ

จากการสำรวจสัมภาษณ์เกษตรกร (ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ) และประชาชนผู้ได้รับประโยชน์จากโครงการฯ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีระดับความพึงพอใจอยู่ในเกณฑ์มากที่สุดในเรื่องความพึงพอใจภาพรวมของโครงการฯ โดยผู้ตอบแบบสำรวจเห็นว่าโครงการฯ มีความจำเป็นและตรงตามความต้องการของเกษตรกรและประชาชน รองลงมาคือ ความพึงพอใจด้านการบริหารจัดการน้ำ ที่ตอบสนองความต้องการของเกษตรกรและประชาชน ความพึงพอใจที่โครงการฯ สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างต่อเนื่อง และความพึงพอใจโครงการฯ ที่ทำให้คุณภาพชีวิตเกษตรกรและประชาชนดีขึ้น สำหรับความพึงพอใจโครงการในระดับมาก คือ การเปิดโอกาสให้เกษตรกรหรือประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม

5) ความต้องการของเกษตรกรในการให้ความช่วยเหลือและพัฒนาด้านการเกษตร มีดังนี้

- 1) ต้องการให้สนับสนุนด้านปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ย ยา เมล็ดพันธุ์ กิ่งพันธุ์ และต้นพันธุ์
- 2) ต้องการให้มีการส่งเสริมแนะนำด้านการเกษตร เช่น การปรับปรุงดิน การบริหารจัดการน้ำ การตรวจสอบคุณภาพดิน เป็นต้น
- 3) ความต้องการให้มีการจัดฝึกอบรมเพื่อเพิ่มองค์ความรู้ เช่น การปลูกและขยายพันธุ์พืช จัดอบรมให้ความรู้เรื่องเชื้อราในทุเรียน การเลี้ยงสัตว์ การจัดจำหน่ายสินค้า และการตลาด
- 4) ต้องการการรวมกลุ่มอาชีพต่าง ๆ
- 5) ต้องการการสนับสนุนด้านเครื่องจักรทางการเกษตร
- 6) ต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือเรื่องการลงทุนการเกษตร เช่น ลดราคาค่าไฟ ราคาน้ำมัน ปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืช และสนับสนุนด้านการตลาด โดยให้พ่อค้าคนกลางมารับซื้อผลผลิตกับเกษตรกรโดยตรง และในราคาที่เป็นธรรม หน่วยงานภาครัฐควรทำงานแบบบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการตลาดของเกษตรกร เช่น กรมวิชาการเกษตร พาณิชย์จังหวัด พัฒนาระบบโลจิสติกส์ แปรรูปสินค้า และจัดหาตลาดทั้งในและต่างประเทศ
- 7) ต้องการให้กรมชลประทานช่วยขยายระยะเวลาในการปล่อยน้ำให้นานมากขึ้น และเพิ่มขนาดของท่อส่งน้ำให้ใหญ่ขึ้นเพื่อเกษตรกรจะได้ใช้น้ำได้มากขึ้น
- 8) ต้องการให้มีเงินสนับสนุนกลุ่มผู้ใช้น้ำเพื่อใช้เป็นงบฉุกเฉินในการซ่อมแซมระบบ และท่อส่งน้ำ

4.2 ข้อเสนอแนะ ❀

สำนักงาน กปร. ร่วมกับศูนย์บริการการพัฒนาปลวกแดงตามพระราชดำริและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจมาจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการบริหารจัดการน้ำของอ่างเก็บน้ำดอกกราย และมีแผนแก้ไขปัญหาน้ำของเกษตรกร ดังนี้

1) ศูนย์ปลวกแดงตามพระราชดำริ ร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ นำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจไปจัดทำหลักสูตรอบรมให้ความรู้เกษตรกรตามความต้องการ และสนับสนุนปัจจัยการผลิตที่เหมาะสม โดยเฉพาะหลักสูตรเกี่ยวกับการเพิ่มความรู้ในการผลิตการเกษตร การปรับปรุงบำรุงดินในแปลงเกษตรให้มีคุณภาพ การทำปุ๋ยหรือยาปราบศัตรูพืชจากธรรมชาติหรือวัตถุดิบเหลือใช้ที่อยู่ในแปลงเกษตรหรือในพื้นที่ การส่งเสริมและให้ความรู้ด้านการตลาดรูปแบบใหม่ และการส่งเสริมการปลูกพืชที่ใช้น้ำน้อย รวมถึงการบริหารจัดการการใช้ประโยชน์สูงสุดในพื้นที่แปลงเกษตร เป็นต้น

2) ชลประทานจังหวัดระยอง ส่งเสริมให้กลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทานเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรน้ำเพื่อให้เหมาะสมและเพียงพอต่อความต้องการของภาคการเกษตร รวมทั้งสนับสนุนกลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทานให้มีความเข้มแข็ง มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนบริหารจัดการน้ำ และการร่วมกันบำรุงรักษาระบบส่งน้ำเพื่อให้เกิดความยั่งยืน

3) กรมชลประทานเพิ่มช่องทางการติดต่อสื่อสารที่หลากหลายเพื่อเป็นช่องทางการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการน้ำให้แก่เกษตรกรเพื่อช่วยให้เกษตรกรสามารถวางแผนการใช้น้ำสำหรับการเพาะปลูกของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยเฉพาะในช่วงฤดูแล้ง

4) สำนักงาน กปร. ร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง สนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่เพื่อให้สามารถตอบสนองกับความต้องการและการแก้ไขปัญหาของราษฎรในพื้นที่รวมถึงการวางแผนการพัฒนาในมิติด้านต่าง ๆ ให้ครอบคลุมในทุกมิติเพื่อให้เกิดความยั่งยืนของโครงการฯ สืบไป

ภาคผนวก

แบบสำรวจสำหรับเจ้าหน้าที่

(การติดตามและประเมินผลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ)

ชื่อโครงการ โครงการอ่างเก็บน้ำดอกกราย อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง

รหัสแบบสำรวจ วันเดือนปีที่ตอบ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลผู้ตอบ

1. ผู้ตอบแบบสำรวจชื่อ.....นามสกุล.....อายุปี
ตำแหน่ง.....หน่วยงาน.....
กรม.....กระทรวง.....
โทรศัพท์.....email.....
2. ที่ทำงานเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....
จังหวัด.....โทรศัพท์.....

ส่วนที่ 2 ข้อมูลการดำเนินงานโครงการ

3. ชื่อโครงการ.....
สถานที่ตั้งชื่อหมู่บ้าน.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....
จังหวัด.....ละติจูด.....ลองจิจูด.....
4. ปีที่เริ่มดำเนินการ.....ปีที่ก่อสร้างแล้วเสร็จ.....
5. องค์กรผู้ใช้น้ำ (กลุ่มผู้ใช้น้ำ) ☐ มี ☐ ไม่มี
 - 5.1 ชื่อผู้นำกลุ่มผู้ใช้น้ำอ่างเก็บน้ำดอกกราย.....โทรศัพท์.....
 - 5.2 คณะกรรมการจัดการชลประทานมีจำนวนคณะ
 - 5.3 ประเภทองค์กรผู้ใช้น้ำ
 - ☐ กลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทาน (กลุ่มพื้นฐาน) [WUG] จำนวน กลุ่ม
 - ☐ กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทาน [IWUG] จำนวน กลุ่ม
 - ☐ กลุ่มเกษตรกรผู้ใช้น้ำชลประทาน [FG] จำนวน กลุ่ม
 - ☐ สมาคมผู้ใช้น้ำชลประทาน [WUA] จำนวน กลุ่ม
 - ☐ สหกรณ์ผู้ใช้น้ำชลประทาน [WUC] จำนวน กลุ่ม

5.4 องค์ประกอบขององค์กร

- จำนวนองค์กรที่มีการจัดตั้ง กลุ่ม/สมาคม
- จำนวนสมาชิก คน
- พื้นที่ส่งน้ำรวม ไร่
- องค์กรผู้ใช้น้ำชลประทานที่มีทะเบียน กลุ่ม
- องค์กรผู้ใช้น้ำชลประทานที่มีข้อตกลง กลุ่ม
- มีกลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทาน (กลุ่มพื้นฐาน) เป็นสมาชิก กลุ่ม

6. ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นของโครงการฯ ในปัจจุบัน

6.1 พื้นที่เพาะปลูก ที่ได้รับประโยชน์จากโครงการฯ แบ่งเป็น

ประเภท	จำนวนไร่	
	ฤดูฝน	ฤดูแล้ง
1. พื้นที่ปลูกข้าว		
2. พื้นที่ปลูกพืชสวน		
3. พื้นที่ปลูกพืชไร่		
4. พื้นที่ปลูกพืชผักสวนครัว		
อื่น ๆ ระบุ.....		
รวม		

6.2 การทำปศุสัตว์ ที่ได้รับประโยชน์จากโครงการฯ แบ่งเป็น

ประเภท	ชนิดของสัตว์	พื้นที่ (ไร่)
สัตว์ปีก เช่น ไก่		
สัตว์เศรษฐกิจ เช่น สุกร		
สัตว์ใหญ่ เช่น โค กระบือ		
สัตว์น้ำ เช่น ปลา		
อื่น ๆ.....		

6.3 น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค ส่งน้ำช่วยเหลือได้ จำนวน.....ครัวเรือน จำนวน.....คน

6.4 น้ำเพื่อวัตถุประสงค์อื่น ๆ ระบุ (เช่น เพื่ออุตสาหกรรม, เพื่อรักษาระบบนิเวศ เป็นต้น)

.....

.....

6.5 จำนวนครัวเรือนที่ได้รับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นในภาพรวม

- ☐ เพาะเลี้ยงปศุสัตว์ จำนวน ครัวเรือน ☐ เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ จำนวน ครัวเรือน
☐ ทำเกษตรในฤดูฝน จำนวน ครัวเรือน ☐ ทำเกษตรในฤดูแล้ง จำนวน ครัวเรือน
☐ อื่น ๆ ระบุ.....จำนวน ครัวเรือน

7. ปัญหาการใช้ประโยชน์ที่เกิดขึ้น

7.1 การใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค

- ฤดูฝน ☐ น้ำเพียงพอ ☐ ไม่เพียงพอ เนื่องจาก
 - ฤดูแล้ง ☐ น้ำเพียงพอ ☐ ไม่เพียงพอ เนื่องจาก

7.2 การใช้น้ำเพื่อการเกษตร

- ฤดูฝน ☐ น้ำเพียงพอ ☐ ไม่เพียงพอ เนื่องจาก
 - ฤดูแล้ง ☐ น้ำเพียงพอ ☐ ไม่เพียงพอ เนื่องจาก

7.3 การใช้น้ำเพื่ออุตสาหกรรม

- ฤดูฝน ☐ น้ำเพียงพอ ☐ ไม่เพียงพอ เนื่องจาก
 - ฤดูแล้ง ☐ น้ำเพียงพอ ☐ ไม่เพียงพอ เนื่องจาก

8. การบริหารจัดการน้ำของโครงการมีการดำเนินการอย่างไร ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

- ☐ มีแผนการจัดสรรน้ำประจำปี ☐ กลุ่มผู้ใช้น้ำมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำ
☐ มีแผนดูแล ปรับปรุงและบำรุงรักษา ☐ อื่น ๆ ระบุ.....

9. ระดับความเข้มแข็งและสามารถในการบริหารจัดการน้ำของกลุ่มผู้ใช้น้ำอยู่ในระดับใด

- ☐ ระดับสูง ☐ ระดับปานกลาง ☐ ระดับต่ำ ☐ ไม่สามารถประเมินได้

10. บทบาทในการดูแลบำรุงรักษาและบริหารจัดการน้ำของโครงการ

หน่วยงาน/องค์กร	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	ไม่สามารถ ระบุ
1. กลุ่มผู้ใช้น้ำ						
2. เกษตรกร/ประชาชนผู้ใช้น้ำ						
3. หน่วยราชการผู้รับผิดชอบโครงการ						
4. ภาคอุตสาหกรรม						
5. อื่น ๆ ระบุ.....						

ส่วนที่ 3 ผลลัพธ์การดำเนินงานโครงการฯ

11. โครงการฯ ได้ทำให้เกิดประโยชน์ด้านใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

- ☐ ใช้น้ำเพาะปลูก ☐ ใช้น้ำอุปโภคบริโภค ☐ ใช้น้ำเลี้ยงสัตว์ ☐ ใช้น้ำทำประมง
☐ ช่วยป้องกันน้ำท่วม ☐ ช่วยแก้ปัญหาภัยแล้ง ☐ สาธารณูปโภคพื้นฐานดีขึ้น
☐ ช่วยภาคอุตสาหกรรม ☐ ช่วยรักษาระบบนิเวศ ☐ อื่น ๆ ระบุ.....

12. การใช้ประโยชน์จากโครงการฯ ลักษณะการใช้ประโยชน์เป็นอย่างไร

- ☐ สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างต่อเนื่องตั้งแต่โครงการฯ แล้วเสร็จจนถึงปัจจุบัน
☐ ใช้ประโยชน์ได้ไม่ต่อเนื่อง ระบุสาเหตุ.....

13. โครงการฯ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านในบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

- ☐ รายได้เพิ่มขึ้น ☐ คุณภาพชีวิตดีขึ้น ☐ สิ่งอำนวยความสะดวกดีขึ้น
☐ สิ่งแวดล้อมดีขึ้น ☐ ชุมชน/กลุ่มเข้มแข็งขึ้น ☐ ใช้ประโยชน์จากที่ดินได้เพิ่มขึ้น
☐ มีอาชีพใหม่/ช่องทางประกอบอาชีพเพิ่มขึ้น ☐ อื่น ๆ ระบุ.....
☐ ไม่มีการเปลี่ยนแปลง

14. การใช้ประโยชน์และการบริหารจัดการโครงการฯ ที่ผ่านมามีปัญหาหรือไม่

- ☐ ไม่มี ☐ มี

กรณีที่มีปัญหานั้น มีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

- ☐ อาคาร/ระบบชลประทานชำรุด ☐ โครงสร้างพื้นฐานของโครงการชำรุด
☐ เกษตรกร/ประชาชนขาดความร่วมมือดูแลโครงการ ☐ เจ้าหน้าที่ขาดการดูแล/บำรุงรักษา
☐ ภัยแล้ง ☐ น้ำท่วม
☐ งบประมาณไม่เพียงพอ ☐ อื่น ๆ ระบุ

ส่วนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานโครงการฯ

15. ในปัจจุบันโครงการฯ มีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานหรือไม่

- ☐ ไม่มี
☐ มี ระบุ.....

.....

.....

.....

16. โครงการฯ มีแผนการดำเนินงานพัฒนาต่อยอดโครงการฯ ในอนาคตหรือไม่

- ☐ ไม่มี
☐ มี ระบุ.....

.....

.....

.....

17. ข้อเสนอแนะ

- ☐ ไม่มี
☐ มี ระบุ.....

.....

.....

แบบสำรวจประชาชน/เกษตรกร/ผู้นำชุมชน

ชื่อโครงการ โครงการอ่างเก็บน้ำดอกกราย อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง

รหัสแบบสำรวจ วันเดือนปีที่ตอบ

พื้นที่รับน้ำของผู้รับการสัมภาษณ์ ☐ 1 = ต้นน้ำ ☐ 2 = กลางน้ำ ☐ 3 = ปลายน้ำ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. ☐ นาย ☐ นาง ☐ นางสาว ☐ อื่น ๆ ระบุ..... ชื่อ..... นามสกุล.....
เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง อายุ..... ปี
สถานภาพ ☐ โสด ☐ สมรส ☐ หม้าย ☐ หย่าร้าง
นับถือศาสนา ☐ พุทธ ☐ อิสลาม ☐ คริสต์ ☐ อื่น ๆ ระบุ.....
ระดับการศึกษา ☐ ประถมศึกษา ☐ มัธยมศึกษา ☐ ปวช./ปวส ☐ปริญญาตรี
☐ สูงกว่าปริญญาตรี ☐ ไม่ได้เข้าโรงเรียน ☐ อื่น ๆ ระบุ.....
2. ที่อยู่ บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ชื่อหมู่บ้าน..... ตำบล..... อำเภอ.....
จังหวัด..... โทรศัพท์..... รหัสหมู่บ้าน
- ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ ปี
3. สถานภาพในครัวเรือน ☐ หัวหน้าครอบครัว ☐ สมาชิกในครอบครัว ☐ ผู้อาศัย
3.1 สถานะบ้านพักอาศัย ☐ ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว ☐ เช่าผู้อื่น
4. ครัวเรือนมีผู้อยู่อาศัย รวม.....คน
อยู่ในวัยเรียน รวม.....คน อยู่ในภาคเกษตร รวม.....คน
อยู่นอกภาคการเกษตร รวม.....คน อื่น ๆ ระบุ.....
5. อาชีพหลักของท่าน
☐ เกษตร ☐ นอกภาคเกษตร ระบุ.....
5.1 กรณีอาชีพหลักเป็นเกษตรกร คือ (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)
☐ ทำนา ☐ ทำสวน/ไม้ยืนต้น ☐ ทำไร่ ☐ ปลุกผัก ☐ เลี้ยงสัตว์
☐ ประมง ☐ รับจ้างทางการเกษตร ☐ อื่น ๆ ระบุ.....
5.2 ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร.....ไร่
5.3 ลักษณะการถือครองที่ดิน ☐ ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว ☐ เช่าผู้อื่น
☐ อื่น ๆ ระบุ.....
6. ท่านเป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชนหรือไม่ ☐ ไม่เป็น ☐ เป็น
6.1 กรณีที่เป็นสมาชิกกลุ่ม เป็นสมาชิกกลุ่มใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)
☐ กลุ่มอาชีพ โปรดระบุ
- ☐ กลุ่มออมทรัพย์ ☐ กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน ☐ กลุ่มฅาปนกิจ
- ☐ กลุ่มผู้ใช้น้ำ ☐ กลุ่มจัดการป่าไม้/อนุรักษ์ป่าไม้/ไฟป่า ฯลฯ
- ☐ กลุ่มอื่น ๆ โปรดระบุชื่อกลุ่ม

6.2 กรณีเป็นสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำ

ท่านเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำเมื่อ ปี พ.ศ. มีการใช้น้ำเพื่อประโยชน์ด้านใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

- ☐ อุปโภคบริโภค ☐ เกษตรกรรม ☐ เลี้ยงสัตว์
☐ ประมง ☐ อื่น ๆ ระบุ

6.3 ค่าธรรมเนียมการเป็นสมาชิก

- ☐ มี - ค่าธรรมเนียมแรกเข้า บาท
 - ค่าธรรมเนียมการใช้น้ำ บาท
 - อื่น ๆ
☐ ไม่มี

6.4 ท่านทราบกฎระเบียบ ข้อบังคับของกลุ่มผู้ใช้น้ำหรือไม่

- ☐ ไม่ทราบ
☐ ทราบ โปรดระบุ

6.5 กลุ่มของท่านมีแผนการใช้น้ำประจำปีหรือไม่

- ☐ ไม่มี
☐ มี โปรดระบุ.....

7. ท่านมีตำแหน่งในชุมชนหรือไม่ ☐ ไม่มี ☐ มี

7.1 กรณีที่มีตำแหน่ง ท่านมีตำแหน่งใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

- ☐ กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน ☐ หัวหน้ากลุ่มอาชีพ ☐ หัวหน้ากลุ่มผู้ใช้น้ำ
☐ หัวหน้ากลุ่มออมทรัพย์ ☐ หัวหน้ากลุ่มจัดการทรัพยากร ☐ อื่น ๆ ระบุ.....

ส่วนที่ 2 การผลิต รายได้ และการออม

8. ท่านทำการเกษตรในลักษณะใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

- ☐ เกษตรเชิงเดี่ยวไร่ ☐ เกษตรผสมผสานไร่
☐ ทฤษฎีใหม่ไร่ ☐ สวนผักไร่
☐ เกษตรอินทรีย์ไร่ ☐ เกษตรปลอดสารพิษไร่
☐ ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ไร่ ☐ ฟาร์มเลี้ยงสัตว์น้ำไร่
☐ อื่น ๆ ระบุ

8.1 ในรอบปีที่ผ่านมาท่านมีการปรับเปลี่ยนกิจกรรมทางการเกษตรหรือไม่

(เช่น จากทำนาเปลี่ยนเป็นเกษตรผสมผสาน)

- ☐ ไม่มี
☐ มี โปรดระบุ.....

9. ท่านมีปัญหาในการทำการเกษตรหรือไม่

- ☐ ไม่มี
☐ มี

9.1 ถ้ามี ปัญหาด้านใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

- ☐ ไม่มีพื้นที่ทำการเกษตรเป็นของตนเอง
☐ พื้นที่ทางการเกษตรไม่เพียงพอ
☐ สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน เช่น ถนน ไฟฟ้า ระบบชลประทาน เป็นต้น
☐ ความอุดมสมบูรณ์ของดินค่อนข้างต่ำ
☐ ขาดแคลนแรงงานภาคการเกษตร
☐ ขาดแคลนอุปกรณ์เครื่องจักรในการทำการเกษตร เช่น รถไถ เป็นต้น
☐ ขาดแคลนเมล็ดพันธุ์ที่ดี
☐ ขาดทักษะองค์ความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านการเกษตร
☐ อื่น ๆ ระบุ

10. รายได้ของครัวเรือนในรอบปีที่ผ่านมานี้ (ปี พ.ศ. 2565)

ที่มาของรายได้	รายได้ (บาท/ปี)
เกษตร	
รับจ้างทางการเกษตร	
รับจ้างทั่วไป	
ธุรกิจ/ค้าขาย	
รับเงินเดือนประจำ(ข้าราชการ/พนักงานบริษัทเอกชน)	
รายได้จากลูก/ญาติให้	
สวัสดิการของรัฐ (บัตรผู้สูงอายุ บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ฯลฯ ระบุ)	
อื่น ๆ ระบุ	

11. รายจ่ายของครัวเรือนในรอบปีที่ผ่านมานี้ เฉลี่ยประมาณ..... บาท

12. ในรอบปีที่ผ่านมานี้ ครัวเรือนมีการลงทุนทางเกษตรที่สำคัญหรือไม่

- ☐ ไม่มี ☐ มี

12.1 กรณีมีการลงทุนด้านการเกษตร ประกอบด้วยอะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

- ☐ ซื้อ/เช่าที่ดินทำเกษตรเพิ่มขึ้น ☐ ซื้อเครื่องจักรการเกษตร ☐ ขุด/หาแหล่งน้ำ
☐ ทำโรงเรือนการเกษตร ☐ ปรับปรุงแปลงเกษตร ☐ อื่น ๆ ระบุ.....

12.2 รายจ่ายที่ใช้ในการลงทุนทางเกษตรในรอบปีที่ผ่านมานี้ รวมทั้งสิ้นประมาณ.....บาท

13. ปัจจุบันครัวเรือนของท่านมีหนี้สินหรือไม่

☐ ไม่มี ☐ มี ที่มาของแหล่งเงินกู้.....

13.1 กรณีที่มีหนี้สินในรอบปีที่ผ่านมาหนี้สินมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร

☐ เพิ่มขึ้น เนื่องจาก
☐ ลดลง เนื่องจาก
☐ ไม่เปลี่ยนแปลง

14. ครัวเรือนมีเงินออมหรือไม่

☐ ไม่มี ☐ มี

14.1 กรณีที่มีเงินออมในรอบปีที่ผ่านมาเงินออมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร

☐ เพิ่มขึ้น ☐ ลดลง ☐ ไม่เปลี่ยนแปลง

15. ครัวเรือนมีการทำบัญชีครัวเรือนหรือไม่

☐ ไม่มี ☐ มี

ส่วนที่ 3 การใช้ประโยชน์จากโครงการฯ

16. ท่านได้รับประโยชน์จากโครงการฯ ในด้านใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

☐ ใช้น้ำเพาะปลูก ☐ ใช้น้ำอุปโภคบริโภค ☐ ใช้น้ำเลี้ยงสัตว์
☐ ใช้น้ำทำประมง ☐ ช่วยป้องกันน้ำท่วม ☐ สาธารณูปโภคพื้นฐานดีขึ้น
☐ มีการร่วมกลุ่มอาชีพ ☐ เกิดความสามัคคีในชุมชน ☐ มีการแนะนำส่งเสริมอาชีพจาก

เจ้าหน้าที่ ☐ อื่น ๆ ระบุ.....

17. โครงการฯ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

☐ รายได้เพิ่มขึ้น ☐ คุณภาพชีวิตดีขึ้น ☐ สิ่งอำนวยความสะดวกดีขึ้น
☐ สิ่งแวดล้อมดีขึ้น ☐ ชุมชน/กลุ่มเข้มแข็งขึ้น ☐ มีอาชีพใหม่/ช่องทางประกอบอาชีพ

เพิ่มขึ้น ☐ ใช้ประโยชน์จากที่ดินได้เพิ่มขึ้น ☐ อื่น ๆ ระบุ.....

☐ ไม่มีการเปลี่ยนแปลง

18. ในรอบปีที่ผ่านมามีปัญหาในการใช้ประโยชน์จากโครงการฯ หรือไม่ ☐ ไม่มี ☐ มี

18.1 กรณีที่มีปัญหา เป็นปัญหาเกี่ยวกับเรื่องใด? (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

☐ น้ำไม่เพียงพอ ☐ น้ำท่วม ☐ อาคาร/ระบบชลประทานชำรุด
☐ เกษตรกร/ประชาชนขาดความร่วมมือดูแลโครงการ ☐ เจ้าหน้าที่ขาดการดูแล/

บำรุงรักษา

☐ อื่น ๆ ระบุ.....

18.2 ท่านมีวิธีการจัดการกับปัญหา หรือได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือไม่ อย่างไร?

.....
.....

19. ปัจจุบันใช้แหล่งน้ำในการอุปโภคบริโภคจากแหล่งใด (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

- ☐ บ่อน้ำ/สระน้ำของตนเอง ☐ คลอง/บึงน้ำธรรมชาติ ☐ น้ำประปา/ซื้อน้ำ
☐ โครงการชลประทาน ☐ น้ำฝน ☐ น้ำ

บาดาล

- ☐ อื่น ๆ ระบุ.....

19.1 กรณีที่ ซื้อน้ำ ท่านซื้อมาจากแหล่งใด

20. แหล่งน้ำหลักที่ใช้ในการเพาะปลูกหรือทำการเกษตร มาจากแหล่งใด (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

- ☐ แม่น้ำ/คลอง/บึงน้ำธรรมชาติ ☐ บ่อน้ำ/สระน้ำของตนเอง
☐ โครงการชลประทาน (เช่น ฝาย, อ่างเก็บน้ำ) ☐ น้ำฝน
☐ น้ำบาดาล ☐ อื่น ๆ ระบุ.....

21. ปริมาณน้ำที่ใช้ในการเพาะปลูกหรือทำการเกษตร ในฤดูฝน ☐ เพียงพอ ☐ ไม่เพียงพอ

21.1 กรณี ไม่เพียงพอ ท่านแก้ปัญหา โดยวิธีใด (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

- ☐ ขุดบ่อน้ำ/สระน้ำ/บ่อน้ำบาดาลเพิ่มเติม
☐ สูบน้ำ/ต่อท่อจากแหล่งน้ำในพื้นที่ใกล้เคียง
☐ อื่น ๆ ระบุ

22. ปริมาณน้ำที่ใช้ในการเพาะปลูกหรือทำการเกษตร ในฤดูแล้ง ☐ เพียงพอ ☐ ไม่เพียงพอ

22.1 กรณี ไม่เพียงพอ ท่านแก้ปัญหา โดยวิธีใด (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

- ☐ ขุดบ่อน้ำ/สระน้ำ/บ่อน้ำบาดาลเพิ่มเติม
☐ สูบน้ำ/ต่อท่อจากแหล่งน้ำในพื้นที่ใกล้เคียง
☐ อื่น ๆ ระบุ

ส่วนที่ 4 การมีส่วนร่วมและความพึงพอใจ

23. ท่านมีส่วนร่วมกับโครงการฯ ในกิจกรรมใดบ้าง

การมีส่วนร่วม	มี	ไม่มี
1. มีส่วนร่วมการใช้ประโยชน์จากโครงการฯ		
2. มีส่วนร่วมตั้งกลุ่มการใช้ประโยชน์โครงการฯ (กลุ่มผู้ใช้น้ำ/กลุ่มอาชีพ/กลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ/กลุ่มอื่น ๆ ระบุ.....)		
3. ร่วมวางแผนการใช้ประโยชน์โครงการฯ (แผนเพาะปลูก/แผนส่งน้ำ/แผนดูแลรักษาโครงการ/แผนอื่น ๆ ระบุ.....)		
4. ร่วมดูแลบำรุงรักษาโครงการฯ		

24. ท่านมีความพึงพอใจเกี่ยวกับโครงการฯ ในด้านต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด

ความพึงพอใจ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. เป็นโครงการฯ ที่จำเป็นและตรงตามความต้องการของเกษตรกร/ประชาชน					
2. เป็นโครงการฯ ที่มีการบริหารจัดการน้ำที่ตอบสนองความต้องการของเกษตรกร/ประชาชน					
3. เป็นโครงการฯ ที่ทำให้คุณภาพชีวิต เกษตรกร/ประชาชนดีขึ้น					
4. เป็นโครงการฯ ที่เกษตรกร/ประชาชน ในพื้นที่มีส่วนร่วม					
5. เป็นโครงการฯ ที่สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างต่อเนื่อง					
6. ความพึงพอใจในภาพรวมของโครงการฯ					

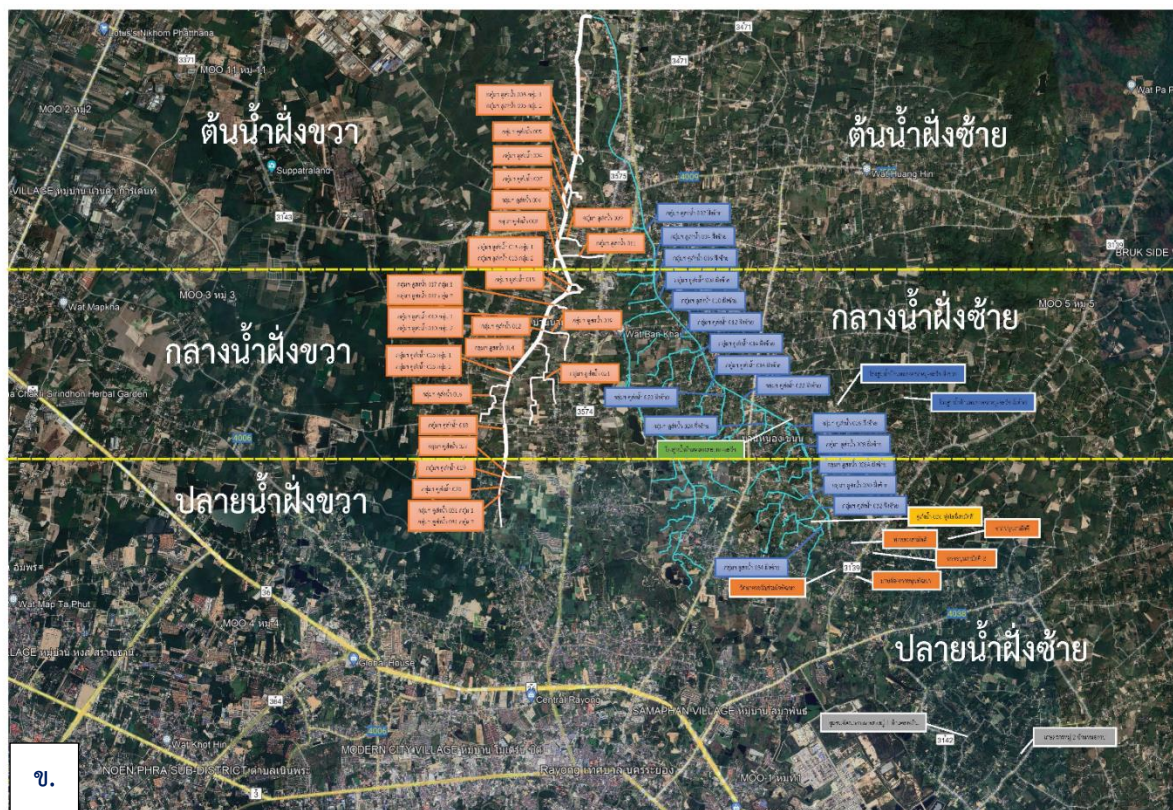
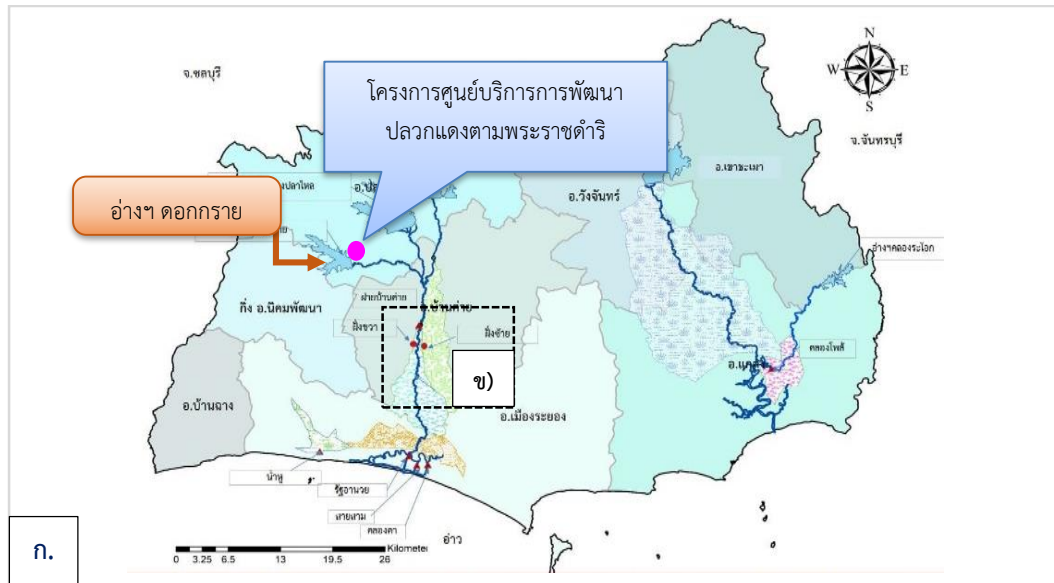
25. ท่านต้องการความช่วยเหลือ/พัฒนาเกษตรในเรื่องใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

- ☐ การสนับสนุนด้านปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ย ยา เมล็ดพันธุ์ กิ่งพันธุ์ ต้นพันธุ์ เป็นต้น
- ☐ การรวมกลุ่มอาชีพต่าง ๆ
- ☐ การสนับสนุนด้านเครื่องจักรทางการเกษตร
- ☐ การส่งเสริมแนะนำด้านการเกษตร เช่น การปรับปรุงดิน การบริหารจัดการน้ำ เป็นต้น
- ☐ การจัดฝึกอบรมเพื่อเพิ่มองค์ความรู้ เช่น การปลูกและขยายพันธุ์พืช การเลี้ยงสัตว์ ประมง การ

จัดจำหน่าย การตลาด เป็นต้น

- ☐ อื่น ๆ ระบุ.....

ภาพแผนที่แสดงขอบเขตพื้นที่ชลประทานของเกษตรกรกลุ่มผู้ใช้น้ำที่ได้รับประโยชน์จาก
อ่างเก็บน้ำดอกกราย

ภาพแผนผัง: การจัดสรรน้ำเพื่อการเกษตรกรรมในเขตชลประทานบ้านค่าย พื้นที่ 30,000 ไร่ โดยรับน้ำจากอ่างเก็บน้ำดอกกราย ผ่านฝายบ้านค่าย อ.บ้านค่าย โดยมีระบบส่งน้ำคือคลองส่งน้ำสายใหญ่ฝิ่งขวาและคลองส่งน้ำสายใหญ่ฝิ่งซ้าย

ภาพ ก.: แสดงตำแหน่งของอ่างฯ เก็บน้ำดอกกราย โครงการศูนย์บริการการพัฒนาปลวกแดงตามพระราชดำริ และ

ภาพ ข.: แสดงระบบส่งน้ำคลองส่งน้ำสายใหญ่ฝิ่งขวา (สีส้ม) และคลองส่งน้ำสายใหญ่ฝิ่งซ้าย (สีฟ้า)

ภาพเจ้าหน้าที่ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการติดตามโครงการฯ ให้กับเกษตรกรกลุ่มผู้ใช้น้ำบริเวณปลายน้ำ
จากโครงการอ่างเก็บน้ำดอกกราย อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง
ณ ศาลาหมู่ที่ 4 ตำบลนาตาขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง เมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2566

ภาพเจ้าหน้าที่ลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์เกษตรกรกลุ่มผู้ใช้น้ำบริเวณปลายน้ำจากโครงการฯ
(คลองส่งน้ำสายใหญ่ฝั่งซ้าย) ณ ศาลาหมู่ที่ 4 ตำบลนาตาขวัญ อำเภอมือง จังหวัดระยอง
เมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2566

นายหทัย วสุนันท์ รองเลขาธิการ กปร. พร้อมด้วยเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เข้าพบนายไตรภพ วงศ์ไตรรัตน์ เพื่อชี้แจงถึงการลงพื้นที่เพื่อติดตามโครงการฯ พร้อมหารือแนวทางการติดตามผลลัพธ์การดำเนินงาน ศูนย์บริการการพัฒนาปลวกแดงตามพระราชดำริ กรณีการใช้น้ำเพื่อการเกษตรจากอ่างเก็บน้ำดอกกราย ณ ศาลากลางจังหวัดระยอง ตำบลเนินพระ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง เมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2566

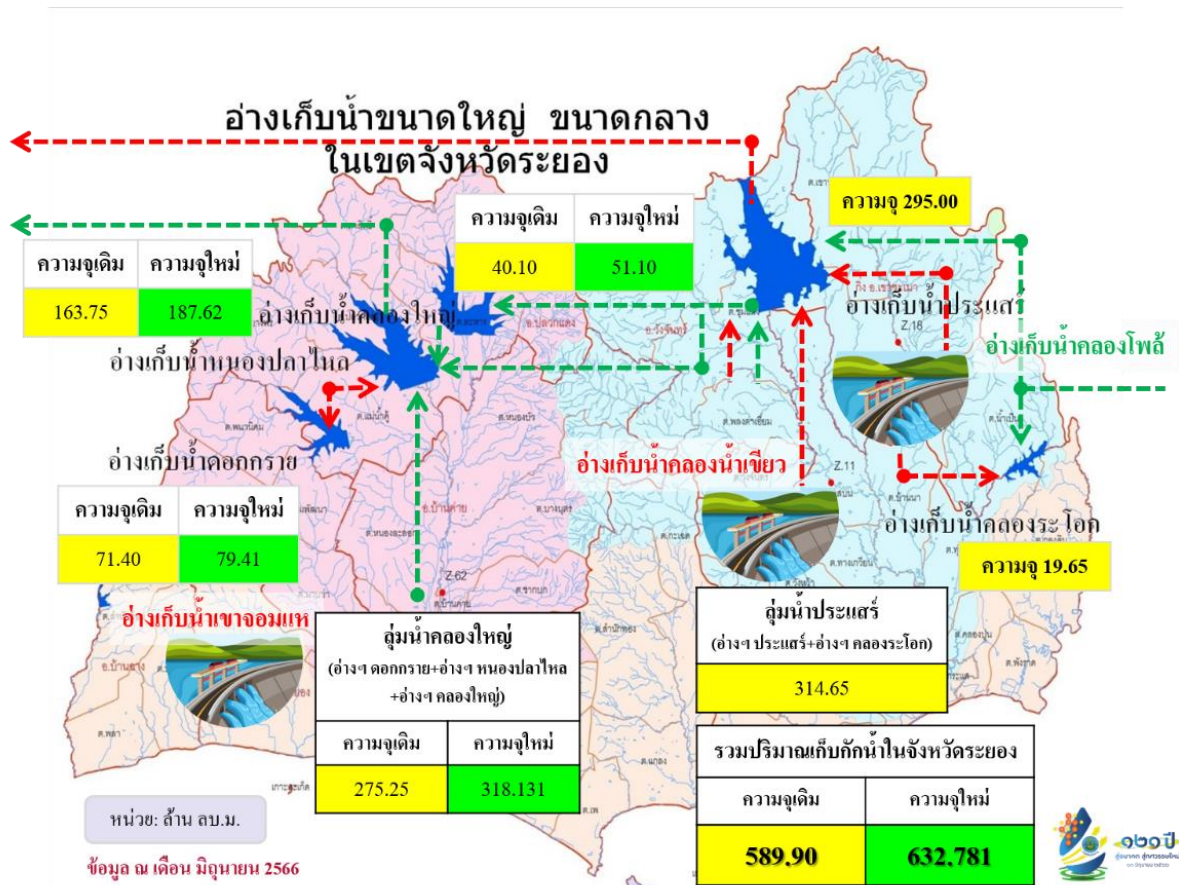
ภาพเจ้าหน้าที่ลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์เกษตรกรกลุ่มผู้ใช้น้ำบริเวณปลายน้ำจากโครงการฯ
(คลองส่งน้ำสายใหญ่ฝั่งซ้าย) ณ ศาลาหมู่ที่ 6 ตำบลนาตาขวัญ อำเภอมือง จังหวัดระยอง
เมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2566

ภาพเจ้าหน้าที่รับฟังการบรรยายเรื่อง “อ่างเก็บน้ำดอกกรายและการบริหารจัดการน้ำ”
พร้อมเยี่ยมชมโครงการฯ ณ ศูนย์บริการการพัฒนาปลวกแดงตามพระราชดำริ
อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง เมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2566

ภาพเอกสารประกอบการบรรยายเรื่อง “อ่างเก็บน้ำดอกกรายและการบริหารจัดการน้ำ”
โดย โครงการชลประทานระยอง สำนักงานชลประทานที่ 9 กรมชลประทาน

ภาพผังแสดงปริมาณความจุอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ในเขตจังหวัดระยอง

โดย โครงการชลประทานระยอง สำนักงานชลประทานที่ 9 กรมชลประทาน

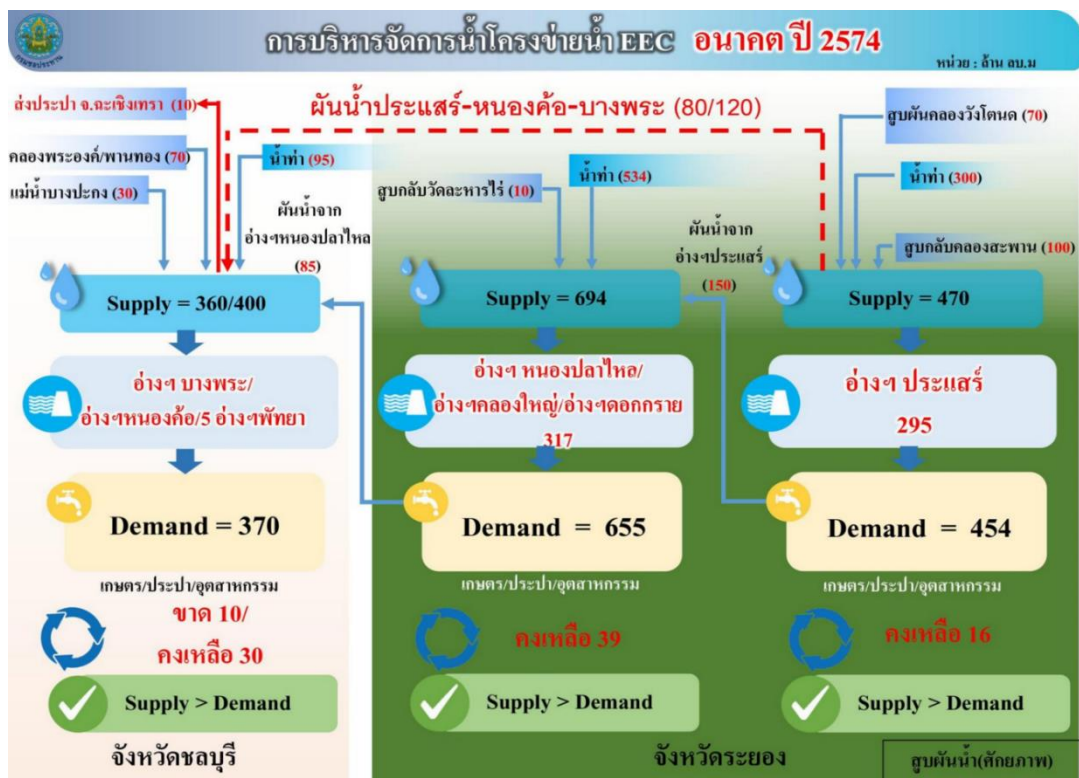
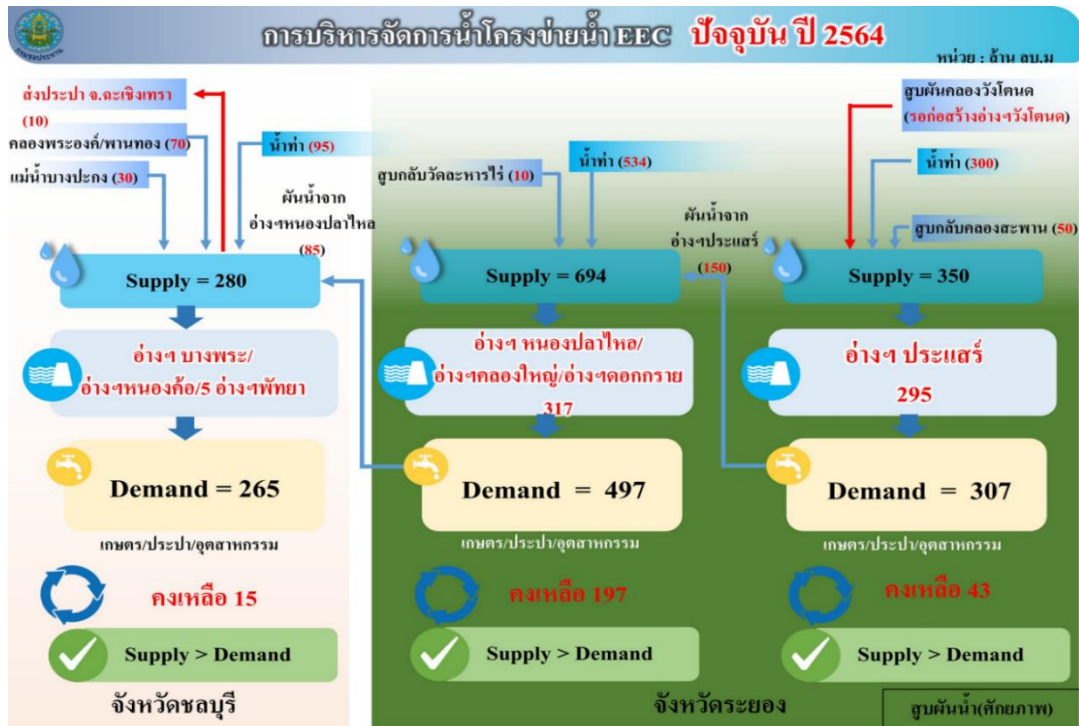
ภาพฝั่งแสดงปริมาณความจุอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ในเขตจังหวัดระยอง

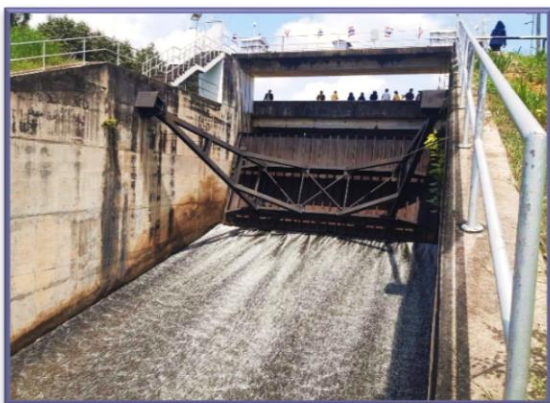
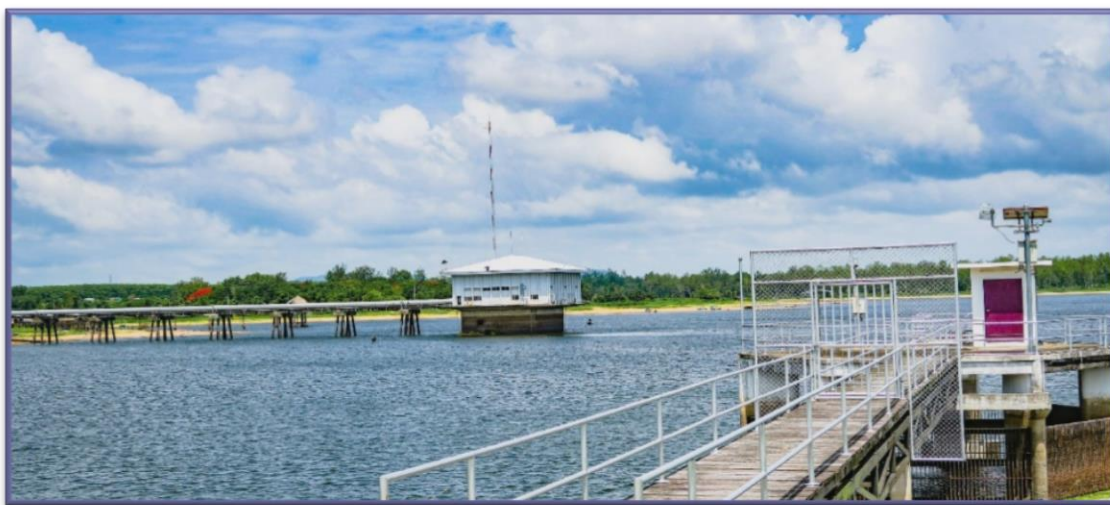
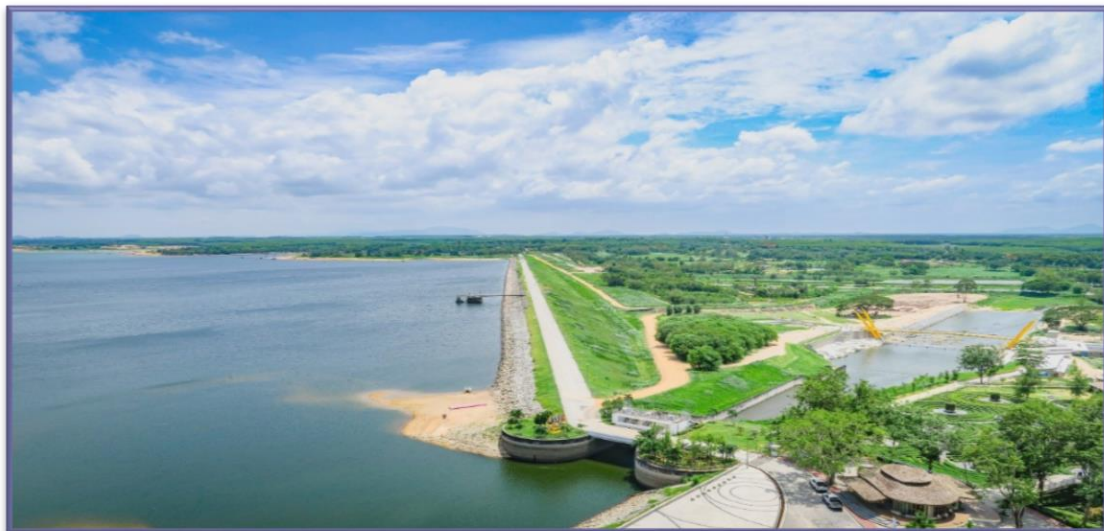
❁ ❁

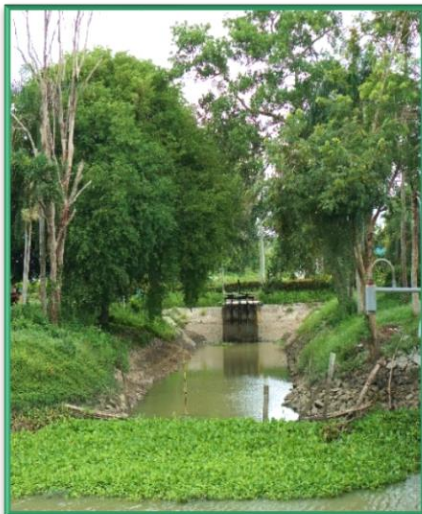
ภาพเอกสารประกอบการบรรยายเรื่อง “อ่างเก็บน้ำดอกกรายและการบริหารจัดการน้ำ”
โดย โครงการชลประทานระยอง สำนักงานชลประทานที่ 9 กรมชลประทาน

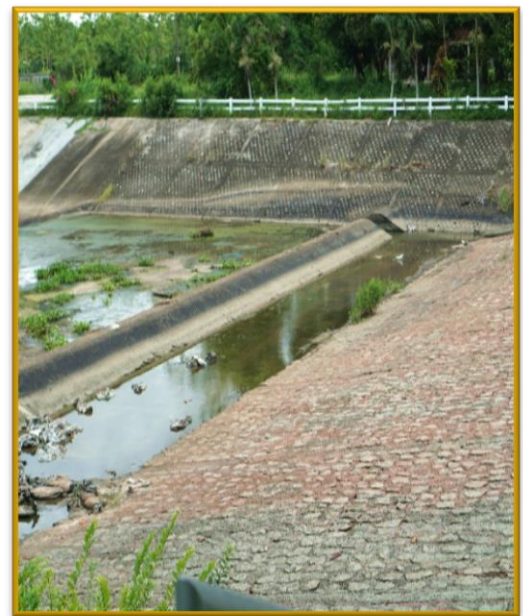
ภาพแสดงสภาพทั่วไปของอ่างเก็บน้ำดอกกรายพร้อมระบบส่งน้ำสู่พื้นที่เกษตรกรรม ศูนย์บริการการพัฒนาปลวกแดงตามพระราชดำริ อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง
เมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2566

ภาพแสดงสภาพทั่วไปของโครงการฝายบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง
ประกอบไปด้วยคลองส่งน้ำสายใหญ่ฝั่งขวาและฝั่งซ้าย ซึ่งสามารถส่งน้ำช่วยเหลือพื้นที่เพาะปลูก
ครอบคลุมพื้นที่เกษตรในเขตชลประทาน เมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2566

ภาพแสดงสภาพทั่วไปของโครงการฝายบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง
ประกอบไปด้วยคลองส่งน้ำสายใหญ่ฝั่งขวาและฝั่งซ้าย ซึ่งสามารถส่งน้ำช่วยเหลือพื้นที่เพาะปลูก
ครอบคลุมพื้นที่เกษตรในเขตชลประทาน เมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2566

ภาพเจ้าหน้าที่ลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์เกษตรกรกลุ่มผู้ใช้น้ำบริเวณต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ
จากโครงการฯ (คลองส่งน้ำสายใหญ่ฝั่งซ้าย) ณ ศาลาทองคำ หมู่ที่ 4 ตำบลตาขัน
อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2566

ภาพเจ้าหน้าที่ลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์เกษตรกรกลุ่มผู้ใช้น้ำบริเวณปลายน้ำจากโครงการฯ
(คลองส่งน้ำสายใหญ่ฝั่งขวา) ณ ศาลาหนองตาเลียง หมู่ที่ 6 ตำบลหนองละลอก
อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2566

ภาพสภาพทั่วไปบริเวณคลองชลประทานที่ส่งน้ำเข้าสู่พื้นที่ผู้ได้รับประโยชน์จากโครงการฯ
ณ ตำบลหนองละลอก อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2566

ภาพแสดงพื้นที่และผลผลิตทางการเกษตรของผู้ได้รับประโยชน์จากโครงการฯ

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

1. นายปวัตร์	นวะมะรัตน์	เลขาธิการ กปร.
2. นางสุพร	ตรีนรินทร์	รองเลขาธิการ กปร.
3. นายหทัย	วสุนันต์	รองเลขาธิการ กปร.

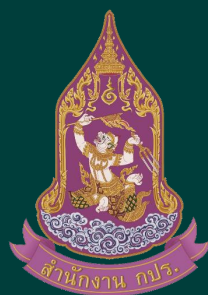
ผู้เกี่ยวข้องที่ให้การสนับสนุนและประสานการดำเนินงานในพื้นที่

1. นายไตรภพ วงศ์ไตรรัตน์	ผู้ว่าราชการจังหวัดระยอง
2. นายสุรชัย นานาผล	ผู้อำนวยการโครงการชลประทานระยอง และเจ้าหน้าที่โครงการฯ
3. นายวัลลภ จันทรงาม	ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร จังหวัดระยอง
4. นายวัชร หัศภาค	ผู้อำนวยการกองประสานงานโครงการพื้นที่ 1 และเจ้าหน้าที่
5. เจ้าหน้าที่ศูนย์บริการการพัฒนาปลวกแดงตามพระราชดำริ	

ผู้ร่วมดำเนินการรวบรวม ศึกษา และวิเคราะห์ข้อมูล

1. นางศิริลักษณ์	ทัศนารมย์	ผู้อำนวยการกองติดตามและประเมินผล
2. นางสาวจุไรรัตน์	อินทรโต	ผู้อำนวยการกลุ่มติดตาม
3. นางสาวแสงเพ็ญ	คุณภัทรสกุล	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
4. นางสาวทัศนพร	กาญจนาเรขา	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
5. นายปราชญ์	เศรษฐพานิช	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน
6. นางสาวประทีป	ศรีคำ	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน
7. นายวีรพงษ์	กำแพงทอง	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน
8. นางสาวโสภา	ไทยสวย	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
เลขที่ 2012 ซอยอรุณอมรินทร์ 36 ถนนอรุณอมรินทร์
แขวงบางกิต्तิน เขตบางพลัด กรุงเทพฯ
โทร. 0-2447-8501-6 โทรสาร : 0-2447-8562